

529.

Na osnovu člana 35 stav 2 Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", broj 21/09) Vlada Crne Gore je 23. aprila 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

**ODLUKU
O PRENOSU PRAVA RASPOLAGANJA NA
NEPOKRETNOSTI OPŠTINI ŠAVNIK RADI
OSTVARIVANJA JAVNOG INTERESA - UREĐENJA
PLATOA KANjONA NEVIDIO**

1. Vlada Crne Gore prenosi pravo raspolaganja na nepokretnosti Opštini Šavnik - katastarskoj parceli broj 1105/1, u površini od 12099 m², upisanoj u list nepokretnosti broj 135, KO Komarnica, Opština Šavnik radi ostvarivanja javnog interesa - uređenja platoa kanjona Nevidio.

2. Odluka će se objaviti u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-2416
Podgorica, 23. aprila 2020. godine

**Vlada Crne Gore,
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.**

530.

Na osnovu člana 20 st. 2 i 3, člana 25 stav 5, člana 26 stav 4, člana 37 stav 2, člana 40 st. 2 i 3, člana 77 stav 3 i člana 78 stav 3 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list CG", br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17) i člana 102 stav 2 i člana 134 stav 2 Zakona o radu („Službeni list CG“, broj 74/19), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je

PRAVILNIK O BLIŽIM USLOVIMA ZA OSTVARIVANJE OSNOVNIH MATERIJALNIH DAVANJA IZ SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom, u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti (u daljem tekstu: Zakon) i Zakonom o radu propisuju se bliži uslovi za ostvarivanje materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite, obrasci zahtjeva za ostvarivanje ovih davanja, kao i sadržaj i obrazac nalaza i mišljenja centra za socijalni rad (u daljem tekstu: centar).

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. OSTVARIVANJE PRAVA NA OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA

Član 3

Ostvarivanje prava na osnovna materijalna davanja iz socijalne i dječje zaštite pokreće se zahtjevom na obrascima, i to:

- materijalno obezbjeđenje (obrazac Z-MO i Z-MOP);
- lična invalidnina (obrazac Z-LI);
- dodatak za njegu i pomoć (obrazac Z-DNJP);
- zdravstvena zaštita (obrazac Z-ZZ);
- troškovi sahrane (obrazac Z-TS);
- jednokratna novčana pomoć (obrazac Z-JNP);
- naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu (obrazac Z-NRS);
- naknada za novorođeno dijete (obrazac Z-ND);
- dodatak za djecu (obrazac Z-DD-1 i Z-DD-2);
- refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo (obrazac Z-RNZ);
- naknada po osnovu rođenja djeteta (obrazac Z-NRD);
- refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena (obrazac Z-RNZRP).

Refundacija naknade zarade i naknada zarade za usvojiteljsko i hraniteljsko odsustvo, saglasno Zakonu o radu, pokreće se zahtjevom na obrascu Z-RNZUH.

Obrasci iz st. 1 i 2 ovog člana sastavni su dio ovog pravilnika.

Član 4

Prilikom podnošenja zahtjeva iz člana 3 ovog pravilnika podnositelj zahtjeva dužan je da potpiše izjavu da je saglasan da centar može da izvrši uvid u sve podatke od značaja za ostvarivanje ovih prava u skladu sa Zakonom i propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Sadržina izjave data je na obrascu Z-I i sastavni je dio ovog pravilnika.

Član 5

Uz zahtjev iz člana 3 ovog pravilnika prilaže se: lična karta na uvid, izvod iz knjige rođenih za djecu koja ne posjeduju ličnu kartu, odnosno lične isprave za korisnike koji nijesu državljeni Crne Gore, u skladu sa posebnim zakonom.

1. Osnovna materijalna davanja iz socijalne zaštite

Materijalno obezbjeđenje

Član 6

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, prilaže se:

- za lica iz člana 21 stav 1 tačka 1 Zakona - dokaz da je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), odnosno nalaz, ocjena i mišljenje socijalno-ljekarske komisije;
- za lica iz člana 21 stav 1 tačka 2 al. 1 i 2 Zakona - ljekarsko uvjerenje za trudnice, odnosno izvod iz matične knjige umrlih za bračnog ili vanbračnog druga ili presuda o razvodu braka ili presuda o povjeravanju djece i vršenju roditeljskog prava;
- za lica iz člana 21 stav 1 tačka 2 alineja 3 Zakona - rješenje o produženom vršenju roditeljskog prava;
- za lica iz člana 21 stav 1 tačka 2 al. 4 i 5 Zakona - uvjerenje o završenom školovanju, odnosno potvrda o školovanju za lica poslije navršene 18 godine života;
- za lice iz člana 21 stav 1 tačka 2 alineja 6 Zakona - rješenje o prestanku smještaja u ustanovu ili rješenje o prestanku porodičnog smještaja-hraniteljstva ili rješenje o prestanku starateljstva.

Član 7

Pod prihodima iz člana 22 stav 1 tačka 1 Zakona, podrazumijevaju se:

- lična primanja (zarada, naknada zarade, druga primanja po osnovu radnog odnosa i primanja koja su upodobljena sa radnim odnosom, tj. privremeni ili povremeni poslovi);
- prihod od samostalnog obavljanja djelatnosti (prihod ostvaren od privredne djelatnosti, slobodnih zanimanja, profesionalnih i intelektualnih usluga i poljoprivrede, stočarstva i šumarstva);
- prihodi od imovine i imovinskih prava (prihod ostvaren od izdavanja u zakup pokretne odnosno nepokretne imovine ili prodajom pokretne imovine, od vremenski ograničenog ustupanja autorskih prava, prava industrijske svojine i drugih imovinskih prava);
- prihod ostvaren prodajom nepokretnosti;
- prihod ostvaren po osnovu obaveze izdržavanja utvrđen presudom nadležnog suda.

Član 8

Prihod ostvaren po osnovu ličnih primanja, osim ličnih primanja ostvarenih po osnovu privremenih ili povremenih poslova, uzima se u visini prosječnih mjesecnih prihoda koji su ostvareni i isplaćeni u prethodna tri mjeseca.

Prihod ostvaren po osnovu privremenih ili povremenih poslova uzima se u visini prosječnih mjesecnih prihoda iz tog perioda.

Prihod od samostalnog obavljanja djelatnosti, osim prihoda od poljoprivrede, stočarstva i šumarstva, uzima se u visini osnova za obračun poreza i doprinosa u tekućoj godini, podijeljen sa dvanaest.

Prihod od poljoprivrede i šumarstva po osnovu vlasništva ili korišćenja poljoprivrednog zemljišta i privrednih šuma, uzima se u visini katastarskog prihoda iz prethodne godine, valorizovanog koeficijentom utvrđenim za tekuću godinu.

Prihod ostvaren od zakupa poljoprivrednog zemljišta, odnosno privrednih šuma, u površini manjoj od Zakonom propisane za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje uzima se u visini katastarskog prihoda uvećanog deset puta, ukoliko nema dokaza o visini zakupnine.

Prihod ostvaren od izdavanja u zakup pokretne i nepokretne imovine, uzima se u visini utvrđenoj ugovorom, podijeljenom sa brojem mjeseci u kojem je ostvaren prihod.

Prihod od vremenski ograničenog ustupanja autorskih prava, prava industrijske svojine i drugih imovinskih prava uzima se u visini osnova za obračun poreza i doprinosa u tekućoj godini.

Prihod ostvaren po osnovu obaveze izdržavanja uzima se u visini utvrđenoj odlukom nadležnog suda.

Ostali prihodi, koji podliježu plaćanju poreza i doprinosa, uzimaju se u visini poreske osnovice za tekuću godinu.

Član 9

Ako se prihod iz člana 8 stav 1 ovog pravilnika ne ostvaruje redovno, uzima se u visini obračunatih prosječnih mjesecnih prihoda koji su ostvareni i isplaćeni u prethodna tri mjeseca.

Ako lice ne ostvari prihod iz člana 8 stav 8 ovog pravilnika dužno je da dostavi dokaz o pokretanju postupka za prinudno izvršenje odluke nadležnog suda.

Prihod iz stava 2 ovog člana, ne smatra se prihodom za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje do izvršenja rješenja o prinudnom izvršenju.

Lice iz stava 2 ovog člana dužno je da od strane nadležnog suda ili javnog izvršitelja svakih 12 mjeseci dostavlja dokaz o sprovedenom prinudnom izvršenju ili razlozima nesprovodenja izvršenja odluke nadležnog suda.

Član 10

U odnosu na prihode iz člana 22 stav 1 tačka 1 Zakona, potrebno je dostaviti dokaze o: prihodima po osnovu radnog odnosa ili privremenih i povremenih poslova; primanjima preko Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore za sve članove porodice; primanjima po osnovu prava iz oblasti boračko invalidske zaštite; korišćenju staračke naknade; naknadi za nezaposlene; o pokretanju postupka za prinudno izvršenje presude za izdržavanje.

Član 11

Vlasništvo, odnosno korišćenje imovine iz člana 22 stav 1 tač. 2, 3, 4 i 5 Zakona, dokazuje se uvjerenjem o posjedu za sve članove porodice, ili ugovorom o zakupu u slučaju korišćenja stana, odnosno stambene zgrade u obimu većem od zakonom utvrđenog ili nalazom i mišljenjem centra.

U slučaju smrti roditelja, odnosno bračnog ili vanbračnog druga dostavlja se izvod iz knjige umrlih i uvjerenje o posjedu ili ostavinsko rješenje.

Član 12

Pojedinac, odnosno član porodice sposoban za rad iz člana 22 stav 1 tačka 6 Zakona dokazuje da nije u radnom odnosu uvjerenjem izdatim od organa uprave nadležnog za poslove naplate javnih prihoda (u daljem tekstu: poreski organ).

Član 13

Odbijanje ponudenog zaposlenja u mjestu prebivališta, ili stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije ili dokvalifikacije iz člana 22 stav 1 tačka 8 Zakona dokazuje se ispravom izdatom od Zavoda.

Član 14

Mogućnost izdržavanja iz člana 22 stav 1 tačka 7 Zakona utvrđuje se odlukom centra, odnosno odlukom nadležnog suda.

Član 15

Prestanak radnog odnosa i ostvarivanje prava na otpremninu po osnovu prestanka radnog odnosa iz člana 22 stav 1 tač. 9, 10 i 11 Zakona, dokazuje se potvrdom Zavoda, odnosno odlukom poslodavca.

Član 16

Otudenje, odnosno odricanje prava na nasleđivanje imovine iz člana 22 stav 1 tačka 12 Zakona, dokazuje se ugovorom, odnosno odlukom nadležnog suda.

Član 17

Imovina iz člana 22 stav 1 tač. 13, 14 i 14a Zakona dokazuje se uvjerenjem nadležnog organa.

Član 18

Izdržavanje iz člana 22 stav 1 tačka 15 Zakona dokazuje se ugovorom o doživotnom izdržavanju.

Član 19

Kada se materijalno obezbjeđenje dodjeljuje višečlanoj porodici, kao nosilac prava određuje se jedan član porodice.

Lična invalidnina

Član 20

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu prilaže se medicinska dokumentacija, odnosno dokaz da nije korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa Zakonom i drugim zakonima.

Ponovni zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti sa priloženom medicinskom dokumentacijom, koja je od strane nadležne zdravstvene ustanove izdata poslije pravosnažnosti rješenja o odbijanju zahtjeva za pravo na ličnu invalidninu, osim otpusnih lista o bolničkom liječenju.

Nalaz, ocjenu i mišljenje socijalno-ljekarske komisije iz člana 80 stav 1 Zakona, centar obezbjeđuje po službenoj dužnosti.

Dodatak za njegu i pomoć

Član 21

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na dodatak za njegu i pomoć prilaže se medicinska dokumentacija, odnosno dokaz da nije korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa drugim zakonima, odnosno dokaz da nije korisnik prava na ličnu invalidninu u skladu sa Zakonom.

Ponovni zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti sa priloženom medicinskom dokumentacijom, koja je od strane nadležne zdravstvene ustanove izdata poslije pravosnažnosti rješenja o odbijanju zahtjeva za pravo na dodatak za njegu i pomoć, osim otpusnih lista o bolničkom liječenju.

Nalaz, ocjenu i mišljenje socijalno-ljekarske komisije iz člana 80 stav 1 Zakona centar obezbjeđuje po službenoj dužnosti.

Zdravstvena zaštita

Član 22

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu prilaže se dokaz da ovo pravo nije ostvareno po drugom osnovu.

Troškovi sahrane

Član 23

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na troškove sahrane, lice koje je preuzeo plaćanje troškova sahrane prilaže: izvod iz matične knjige umrlih; rješenje centra o smještaju; dokaz o troškovima sahrane; dokaz da je lice umrlo van mjesta prebivališta; dokaz o plaćenim troškovima prevoza lica koje je umrlo van mjesta prebivališta; kao i dokaz da troškovi sahrane nijesu ostvareni po drugom osnovu.

Jednokratna novčana pomoć

Član 24

Jednokratnu novčanu pomoć može ostvariti pojedinac, odnosno porodica:

- kada se suoče sa okolnostima koje se nijesu mogle predvidjeti i prevazići, a nepovoljno utiču na zadovoljavanje njihovih osnovnih potreba;
- radi pomoći djeci i mladima, čija porodica nema materijalnih mogućnosti da im obezbijedi neophodne uslove za pravilan rast i razvoj, imajući u vidu mjere kojima se sprječava rizik od institucionalizacije, naročito djeteta mlađeg od tri godine života;
- u drugim slučajevima kada, postoje okolnosti i opravdani razlozi za obezbjeđivanje neodložne podrške, i kada je potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Član 25

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć podnositelj zahtjeva dužan je da navede razloge zbog kojih mu je pomoć potrebna i ukoliko je u mogućnosti, da podnese odgovarajuću dokumentaciju koja te razloge čini osnovanim.

Član 26

Jednokratnu novčanu pomoć centar može realizovati u robi, uz saglasnost podnosioca zahtjeva, kada ocijeni da je to povoljnije za korisnika ili da se pomoć u novcu ne koristi ili postoji velika vjerovatnoća da se neće koristiti za podmirenje potreba iz zahtjeva.

Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu

Član 27

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu prilaže se:

- rješenje o postavljanju staratelja;
- izvod iz knjige rođenih za korisnika lične invalidnine i dodatka za njegu i pomoć;
- rješenje o pravu na ličnu invalidninu, odnosno rješenje o pravu na dodatak za njegu i pomoć;
i
- dokaz da nije smješten u javnu ustanovu socijalne i dječje zaštite.

2. Osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite

Naknada za novorođeno dijete

Član 28

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu za novorođeno dijete prilaže se dokaz o mjestu prebivališta, odnosno boravišta za oba roditelja, odnosno usvojioča, staraoca ili hranitelja, a za korisnike materijalnog obezbjeđenja rješenje.

Dodatak za djecu

Član 29

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na dodatak za djecu prilaže se: dokaz o prebivalištu roditelja, usvojioца, staraoca ili hranitelja; rješenje o pravu na materijalno obezbjeđenje ili rješenje o pravu na dodatak za njegu i pomoć ili rješenje o pravu na ličnu invalidninu ili za dijete bez roditeljskog staranja, odluka nadležnog organa; dokaz o radnom odnosu na osnovu sporazuma o aktivaciji i rješenje o prestanku prava na materijalno obezbjeđenje; za dijete do navršene 18 godine života dokaz da je na redovnom školovanju; za dijete koje je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje; za dijete od 15 do navršene 18 godine života, koje nije na redovnom školovanju, dokaz da je na evidenciji Zavoda.

Dokaz o redovnom školovanju, dostavlja se do 1. oktobra tekuće godine, a dokaz da je na evidenciji Zavoda na početku svakog kvartala, za prethodni kvartal.

Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama

Član 30

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na troškove ishrane javna predškolska ustanova prilaže centru ugovor zaključen sa korisnikom i akt kojim se utvrđuje cijena troškova ishrane.

Uz mjesечni zahtjev za troškove ishrane, ustanova iz stava 1 ovog člana dostavlja centru račun o mjesечnim troškovima ishrane djeteta i evidenciju o broju dana boravka djeteta u toku mjeseca.

Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 31

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na troškove smještaja u skladu sa članom 48 Zakona, ustanova u kojoj su djeca i mladi smješteni organu državne uprave nadležnom za poslove socijalnog staranja dostavlja račun o troškovima smještaja sa evidencijom korisnika smještaja i dokaz o troškovima smještaja za pratioca korisnika.

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na troškove prevoza u skladu sa članom 49 Zakona, korisnik dostavlja centru dokaz o visini troškova cijene javnog prevoza.

Refundacija naknade zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo

Član 32

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo, poslodavac prilaže: dokaz o radnom odnosu zaposlenog; dokaz o privremenoj spriječenosti za rad; odluku poslodavca o ostvarivanju prava na porodiljsko odsustvo, odnosno roditeljsko odsustvo; izvod iz matične knjige rođenih za dijete; dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade zaposlenom za period propisan članom 51 stav 1 Zakona i potvrdu o prijavi zaposlenog na obavezno socijalno osiguranje.

Uz zahtjev za mjesечnu isplatu refundacije naknade zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo poslodavac dostavlja: dokaz o privremenoj spriječenosti za rad zaposlenog i dokaz od poreskog organa da je poslodavac za zaposlenog izmirio naknadu zarade i obaveze po osnovu poreza i doprinosa na teret zaposlenog.

Refundacija naknade zarade za usvojiteljsko ili hraniteljsko odsustvo

Član 33

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade za usvojiteljsko ili hraniteljsko odsustvo, poslodavac prilaže: dokaz o radnom odnosu zaposlenog; dokaz o zasnivanju usvojenja ili hraniteljstva zaposlenog; odluku poslodavca o ostvarivanju prava zaposlenog na usvojiteljsko ili

hraniteljsko odsustvo; izvod iz matične knjige rođenih za dijete; dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade zaposlenom za period propisan članom 51 stav 1 Zakona i potvrdu o prijavi zaposlenog na obavezno socijalno osiguranje.

Uz zahtjev za mjesecnu isplatu refundacije naknade zarade za usvojiteljsko ili hraniteljsko odsustvo, poslodavac dostavlja dokaz od poreskog organa da je poslodavac za zaposlenog izmirio naknadu zarade i obaveze po osnovu poreza i doprinosa na teret zaposlenog.

Naknada zarade zaposlenog koji se bavi preduzetničkom djelatnošću za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo

Član 34

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo, preduzetnik prilaže: rješenje o registraciji od nadležnog organa; dokaz o privremenoj spriječenosti za rad; izvod iz matične knjige rođenih za dijete; potvrdu o prijavi na obavezno socijalno osiguranje i dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 51 stav 1 Zakona.

Uz zahtjev za mjesecnu isplatu naknade zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo, preduzetnik dostavlja: dokaz o privremenoj spriječenosti za rad i dokaz od poreskog organa da je izmirio naknadu zarade i obaveze po osnovu poreza i doprinosa za mjesec koji prethodi mjesecu isplate naknade zarade.

Naknada zarade zaposlenog koji se bavi preduzetničkom djelatnošću za usvojiteljsko ili hraniteljsko odsustvo

Član 35

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za usvojiteljsko ili hraniteljsko odsustvo, preduzetnik prilaže: rješenje o registraciji od nadležnog organa; dokaz o zasnivanju usvojenja ili hraniteljstva; izvod iz matične knjige rođenih za dijete; potvrdu o prijavi na obavezno socijalno osiguranje i dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 51 stav 1 Zakona.

Uz zahtjev za mjesecnu isplatu naknade zarade za usvojiteljsko ili hraniteljsko odsustvo preduzetnik dostavlja dokaz od poreskog organa da je izmirio naknadu zarade i obaveze po osnovu poreza i doprinosa za mjesec koji prethodi mjesecu isplate naknade zarade.

Naknada po osnovu rođenja djeteta

Član 36

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta se prilaže: dokaz o prebivalištu odnosno boravištu oba roditelja; izvod iz matične knjige za dijete; dokaz da je roditelj na evidenciji Zavoda, odnosno da je student, odnosno dokaz da drugi roditelj ne koristi naknadu po osnovu rođenja djeteta ili dokaz da poslodavac ne ostvaruje pravo na refundaciju naknade zarade za vrijeme porodiljskog, odnosno roditeljskog odsustva na ime drugog roditelja ili dokaz da drugi roditelj kao preduzetnik ne ostvaruje pravo na naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo, u skladu sa Zakonom.

Nalaz, ocjena i mišljenje za utvrđivanje naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena

Član 37

Na zahtjev poslodavca, odnosno preduzetnika centar obezbjeđuje nalaz, ocjenu i mišljenje socijalno ljekarske komisije iz člana 80 stav 1 Zakona, za ostvarivanje prava zaposlenog, odnosno preduzetnika za rad sa polovinom punog radnog vremena, u skladu sa zakonom.

Refundacija naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena

Član 38

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena poslodavac prilaže: dokaz o radnom odnosu zaposlenog; rješenje poslodavca o ostvarivanju prava na rad sa polovinom punog radnog vremena i izvod iz matične knjige rođenih za dijete; potvrdu o prijavi zaposlenog na obavezno socijalno osiguranje i dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 55 stav 2 Zakona.

Uz zahtjev za mjesecnu isplatu refundaciju naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena, poslodavac dostavlja dokaz da je za zaposlenog izmirio naknadu zarade i obaveze po osnovu poreza i doprinosa na teret zaposlenog.

Naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena zaposlenom koji se bavi preduzetničkom djelatnošću

Član 39

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena preduzetnik prilaže: rješenje o registraciji od nadležnog organa; izvod iz matične knjige rođenih za dijete; potvrdu o prijavi na obavezno socijalno osiguranje i dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 55 stav 2 Zakona.

Uz zahtjev za mjesecnu isplatu naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena, preduzetnik dostavlja dokaz od poreskog organa da je izmirio naknadu zarade i obaveze po osnovu poreza i doprinosa.

III. DRUGA MATERIJALNA DAVANJA U SOCIJALNOJ I DJEĆJOJ ZAŠTITI

Član 40

U skladu sa članom 20 stav 2 i članom 40 stav 2 Zakona, pojedinac, odnosno porodica može, pored osnovnih materijalnih davanja utvrđenih Zakonom, u skladu sa materijalnim mogućnostima države, ostvariti i druga materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti, pod uslovima i na način utvrđen ovim pravilnikom.

Materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti koja se mogu obezbijediti, u smislu stava 1 ovog člana, su druge novčane pomoći i pomoći u robi.

Član 41

Pojedinac, odnosno porodica, može ostvariti materijalna davanja iz člana 40 ovog pravilnika radi unaprjeđenja kvaliteta života i osnaživanja za samostalan i produktivan život pojedinca, odnosno porodice:

- ako se nađu u stanju socijalne potrebe uslijed okolnosti koje se nijesu mogle predvidjeti;
- ako je neophodno hitno otkloniti negativne posljedice nastale za pojedinca odnosno porodicu zbog zdravstvenog ili materijalnog stanja;

- radi pomoći djeci i mladima, čija porodica nema materijalnih mogućnosti da im obezbijedi neophodne uslove za pravilan rast i razvoj, imajući u vidu mjere kojima se sprječava rizik od institucionalizacije, naročito djeteta mlađeg od tri godine života; i
- u drugim slučajevima kada se utvrde okolnosti i opravdani razlozi za obezbjeđivanje neodložne podrške.

Član 42

Visina, obim i oblik materijalnog davanja iz člana 40 stav 2 ovog pravilnika određuje se u zavisnosti od nastale situacije u skladu sa materijalnim mogućnostima države.

Član 43

Zahtjev za ostvarivanje materijalnih davanja iz člana 40 ovog pravilnika podnosi se organu državne uprave nadležnom za poslove socijalnog staranja.

Podnositelj zahtjeva dužan je da u zahtjevu navede razloge zbog kojih mu je pomoć potrebna i da podnese dokumentaciju koja te razloge čini osnovanim.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana rješava komisija koju obrazuje organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

Član 44

Komisija iz člana 43 stav 3 ovog pravilnika cjeni postojanje činjenica i okolnosti istaknutih u zahtjevu i na osnovu toga predlaže visinu, obim i oblik materijalnog davanja pojedincu, odnosno porodici.

Na predlog komisije iz stava 1 ovog člana starješina organa državne uprave nadležnog za poslove socijalnog staranja donosi rješenje.

V. NALAZ I MIŠLJENJE

Član 45

Sadržina nalaza i mišljenja saglasno čl. 25, 26 i 78 Zakona, o potrebi pojedinca, odnosno porodice za materijalnim obezbjeđenjem, o prestanku prava na materijalno obezbjeđenje i ostvarivanju prava materijalno obezbjeđenje data je na obrascu NM-MO koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 46

Sadržina nalaza i mišljenja saglasno članu 78 Zakona, za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu data je na obrascu NM-LI koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 47

Sadržina nalaza i mišljenja saglasno članu 78 Zakona, za ostvarivanje prava na dodatak za njegu i pomoć data je na obrascu NM-DNJP koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 48

Sadržina nalaza i mišljenja saglasno članu 78 Zakona, za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć data je na obrascu NM-JNP koji je sastavni dio ovog pravilnika.

IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 49

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite ("Službeni list CG", br. 40/13, 68/15, 20/16 i 88/17).

Član 50

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 109-128/20-3174

Podgorica, 7. maja 2020. godine

Ministar,
Kemal Purišić, s.r.

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA MATERIJALNO OBEZBJEĐENJE

LIČNI PODACI PODNOSIOCA ZAHTJEVA	
Prezime, ime roditelja i ime _____	
Pol ☐ M ☐ Ž	JMB ☐
Mjesto rođenja _____	Opština _____
Prebivalište _____	
Boravište _____	
Telefon _____	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Državljanstvo _____	
Bračni status ☐ oženjen/ udata ☐ neoženjen/neodata ☐ razveden/razvedena ☐ udovac/udovica ☐ vanbračna zajednica	
Školska spremam ☐ bez škole ☐ nepotpuna OŠ ☐ OŠ ☐ SSS ☐ VS ☐ VSS	
Zanimanje _____	
Radni status ☐ zaposlen/a ☐ radno angažovan/a ☐ nezaposlen/a ☐ penzioner/ka ☐ dijete (0 -6) ☐ dijete (7- 14) ☐ učenik/student (+15) ☐ nesposoban/na za rad ☐ drugo _____	
Zaposlenje ☐ naziv poslodavca _____ ☐ poljoprivrednik ☐ samostalna delatnost (upisati) _____	
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijskom zaštitom ☐ drugo _____	
Podnosim zahtjev za materijalno obezbjeđenje i izjavljujem:	
Moju porodicu čine _____ članova, od čega _____ maloljetne djece.	
Maloljetna djeca školskog uzrasta ☐ redovno pohađaju školu ☐ ne pohađaju školu	

Stambeni status: vlasnik/suvlasnik nosilac stanarskog prava sustanar
 zakupac stana ostalo

Stanujemo u ____ -sobnom stanu / stambenoj zgradi od ____ m² koji ne odgovara potrebama porodice odgovara potrebama porodice prevazilazi potrebe porodice

Ja i članovi moje porodice:

nemamo drugi stan/stambenu zgradu u vlasništvu/suvlasništvu
 imamo drugi stan/stambenu zgradu u vlasništvu/suvlasništvu, u (*mjesto*)
_____ adresa, ul. _____, br. _____, površine
____ m².

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta odnosno privredne šume u vlasništvu mene i članova moje porodice je ____ ha; ____ ari.

Prihodi moje porodice u prethodnom kvartalu su:

- prihod po osnovu radnog odnosa u iznosu od _____ €,
 prihod od povremenih i privremenih poslova u iznosu od _____ €,
 prihod po osnovu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od _____ €,
 prihod od poljoprivrede i šumarstva u iznosu od _____ €,
 prihod po osnovu obavljanja samostalne djelatnosti u iznosu od _____ €,
 prihod po osnovu naknade za vrijeme nezaposlenosti u iznosu od _____ €,
 prihod od otpremnine po osnovu prestanka radnog odnosa u iznosu od _____ €,
 prihod od izdavanja u zakup pokretne i nepokretne imovine u iznosu od _____ €,
 prihod od ustupanja autorskih prava, prava industrijske svojine i drugih imovinskih prava u iznosu od _____ €,
 prihod po onovu prava iz boračke i invalidske zaštite u iznosu od _____ €,
 prihod po osnovu obaveze izdržavanja u iznosu od _____ €,
 ostali prihodi u iznosu od _____ €.

Ukupni prihodi iznose _____ €.

Status izdržavanog lica:

- imam srodnika koji je dužan da daje izdržavanje,
 imam srodnika koji nije dužan da daje izdržavanje
 nemam srodnike koji su dužni da daju izdržavanje

Status davaoca izdržavanja:

- nemam obavezu izdržavanja,
 imam obavezu izdržavanja (ime i prezime) _____ (srodstvo)

Uključivanje u školovanje, rad, radno i društveno angažovanje spremam/nam za

- uključivanje u školovanje,
- osposobljavanje za rad
- radno angažovanje
- društveno angažovanje;

 nisam spremam/nam za uključivanje u školovanje, rad, radno i društveno angažovanje**Smatram da je važno da dodam i sljedeće:** Sastavni dio ovog zahtjeva čine podaci i za _____ članova porodice na obrascu Z-MO.**Uz zahtjev dostavljam dokaze:**

- lična karta na uvid za sve punoljetne članove porodice
- izvod iz knjige rođenih za djecu koja ne posjeduju ličnu kartu
- lična isprava (za korisnike koji nijesu državljeni Crne Gore)
- potvrda o školovanju (za lica preko 15/18 godina)
- dokaz o prihodima po osnovu radnog odnosa ili privremenih i povremenih poslova
- dokaz o primanjima preko Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje (za sve članove porodice)
- uvjerenje o posjedu (za sve članove porodice, na teritoriji Crne Gore)
- potvrda izdata od Zavoda za zapošljavanje Crne Gore
- dokaz da pojedinac, odnosno član porodice sposoban za rad nije u radnom odnosu
- nalaz, ocjena i mišljenje socijalno-ljekarske komisije
- ljekarsko uvjerenje (za trudnice)
- izvod iz matične knjige umrlih (za bračnog ili vanbračnog druga)
- presuda o razvodu braka, odnosno presuda o povjeravanju djece i vršenju roditeljskog prava
- rješenje o produženom vršenju roditeljskog prava
- uvjerenje o završenom školovanju u posebnoj ustanovi za obrazovanje i vaspitanje
- uvjerenje o primanjima po osnovu prava iz oblasti boračke i invalidske zaštite
- uvjerenje da li je član porodice korisnik staračke naknade
- prijedlog za prinudno izvršenje presude za izdržavanje
- dokaz o sprovedenom prinudnom izvršenju presude za izdržavanje ili razlozima nesprovodenja izvršenja odluke nadležnog suda
- dokaz poreskog organa da imovina nije otuđena u posljednje tri godine (priložen ugovor)
- ugovor o zakupu sa stanodavcem (kod korišćenja stana u obimu većem od zakonom predviđenog)
- uvjerenje o posjedu na ime roditelja ili vanbračnog druga (u slučaju smrti jednog ili oba

roditelja) odnosno ostavinsko rješenjeiza smrti jednog ili oba roditelja podnosioca zahtjeva i njegovog bračnog ili vanbračnog druga i izvod iz knjige umrlih za roditelje

- uvjerenje da nijesam vlasnik više od dva uslovna grla u ruralnom području (od nadležnog organa i za članove porodice)
- potvrda da nijesam vlasnik teretnog ili putničkog motornog vozila (za sve punoljetne članove porodice)
- potvrda da nijesam vlasnik poljoprivredne ili građevinske mehanizacije (traktor, bager, buldožer, grejder, utovarivač, kombajn, valjak, viljuškar i sl.)
- potpisane izjave od (*broj*) _____ poslovno sposobnih članova moje porodice
- drugo

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

**PODACI O ČLANOVIMA PORODICE UZ ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA
MATERIJALNO OBEZBJEĐENJE**

1. PREZIME, IME RODITELJA I IME <hr/>	
Pol ☐ M ☐ Ž JMB ☐	
Mjesto rođenja _____ Opština _____ Datum rođenja _____	
Prebivalište	_____
Boravište	_____
Telefon	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Državljanstvo	_____
Srodstvo sa podnosiocem zahtjeva ☐ bračni drug ☐ vanbračni drug ☐ dijete ☐ roditelj ☐ brat/sestra ☐ drugi srodnik ☐ ostalo	
Bračni status ☐ oženjen/ udata ☐ neoženjen/neodata ☐ razveden/razvedena ☐ udovac/udovica ☐ vanbračna zajednica	
Školska spremam ☐ bez škole ☐ nepotpuna OŠ ☐ OŠ ☐ SSS ☐ VS ☐ VSS	
Zanimanje _____	
Radni status ☐ zaposlen/a ☐ radno angažovan/a ☐ nezaposlen/a ☐ penzioner/ka ☐ dijete (0-6) ☐ dijete (7-14) ☐ učenik/student (+15) ☐ nesposoban/na za rad ☐ drugo _____	
Zaposlenje ☐ naziv poslodavca _____ ☐ poljoprivrednik ☐ samostalna delatnost (upisati) _____	
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____	
2. PREZIME, IME RODITELJA I IME <hr/>	

Pol ☐ M ☐ Ž	JMB <input type="text"/>
Mjesto rođenja _____ Opština _____ Datum rođenja _____	
Prebivalište	_____
Boravište	_____
Telefon	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Državljanstvo _____	
Srodstvo sa podnosiocem zahtjeva ☐ bračni drug ☐ vanbračni drug ☐ dijete ☐ roditelj ☐ brat/sestra ☐ drugi srodnik ☐ ostalo	
Bračni status ☐ oženjen/ udata ☐ neoženjen/neodata ☐ razveden/razvedena ☐ udovac/udovica ☐ vanbračna zajednica	
Školska spremam ☐ bez škole ☐ nepotpuna OŠ ☐ OŠ ☐ SSS ☐ VS ☐ VSS	
Zanimanje _____	
Radni status ☐ zaposlen/a ☐ radno angažovan/a ☐ nezaposlen/a ☐ penzioner/ka ☐ dijete (0-6) ☐ dijete (7- 14) ☐ učenik/student (+15) ☐ nesposoban/na za rad ☐ drugo _____	
Zaposlenje ☐ naziv poslodavca _____ ☐ poljoprivrednik ☐ samostalna delatnost (upisati) _____	
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____	
Br. lične karte podnosioca zahjeva _____ JMB _____ MUP - PJ _____ Datum _____	
Potpis _____	

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA LIČNU INVALIDNINU**LIČNI PODACI KORISNIKA/PODNOŠILOCA ZAHTJEVA:****Prezime, ime roditelja i ime****Pol** M Ž**JMB** **Mjesto rođenja** _____ **Opština** _____ **Datum rođenja** -**Ulica, broj, opština** _____**Prebivalište** _____**Boravište** _____**Telefon** Telefon _____ Mobilni telefon _____
E-mail _____**Državljanstvo** _____**Moju porodicu čine** _____ **članova** _____**Podaci o drugim članovima porodice ili drugim licima značajnim za korisnika:**

Prezime i ime	Srodstvo/ odnos	JMB	Zanimanje i školska sprema
		<input type="text"/>	

Podaci o korisniku/podnosiocu zahtjeva:

Bračni status oženjen/ udata neoženjen/neodata razveden/razvedena
 udovac/udovica vanbračna zajednica

Školska spremam

bez škole nepotpuna OŠ OŠ SSS VS VSS

Zanimanje _____

Radni status

zaposlen/a radno angažovan/a nezaposlen/a penzioner/ka
 dijete (0-6) dijete (7-14) učenik/student (+15) nesposoban/na za rad
 drugo _____

Zaposlenje

naziv poslodavca _____
 poljoprivrednik
 samostalna djelatnost (*upisati*) _____

Starateljstvo Ne Da starateljstvo opšte privremeno za poseban slučaj

Staralac srodnik/drugo lice neposredno CSR drugo _____

Prezime i ime _____

Adresa _____

Kontakt telefon/i:

Da li ste korisnik dodatka za njegu i pomoć? NE DA

Poseban status bez posebnog statusa stranac sa stalnim boravkom stranac sa privremenim boravkom azilant stranac pod subsidijskom zaštitom drugo

Podnosim zahtjev za ličnu invalidninu i uz zahtjev prilažem dokaze:

- ličnu kartu na uvid
 izvod iz knjige rođenih
 medicinsku dokumentaciju (*navesti*)

dokaz da nijesam korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa Zakonom i drugim zakonima

ostalo _____

Broj podneska _____ Centru za socijalni rad _____

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA DODATAK ZA NJEGU I POMOĆ

LIČNI PODACI			
Prezime, ime roditelja i ime _____			
Pol ☐ M ☐ Ž	JMB ☐		
Mjesto rođenja _____	Opština _____	Datum rođenja _____	
Ulica, broj, opština _____			
Prebivalište	_____		
Boravište	_____		
Telefon	Telefon _____	Mobilni telefon _____	E-mail _____
Državljanstvo _____			
U porodici živi _____ članova			
Podaci o članovima porodice korisnika/ podnosioca zahtjeva:			
Prezime i ime	Srodstvo/ odnos	JMB	Zanimanje i školska sprema
		☐	
		☐	
		☐	
		☐	
		☐	
Podaci o korisniku/ podnosiocu zahtjeva			
Bračni status ☐ oženjen/ udata ☐ neoženjen/neodata ☐ razveden/razvedena ☐ udovac/udovica ☐ vanbračna zajednica			
Školska spremam ☐ bez škole ☐ nepotpuna OŠ ☐ OŠ ☐ SSS ☐ VS ☐ VSS			
Zanimanje _____			
Radni status ☐ zaposlen/a ☐ radno angažovan/a ☐ nezaposlen/a ☐ penzioner/ka ☐ dijete (0-6) ☐ dijete (7-14) ☐ učenik/student (+15) ☐ nesposoban/na za rad ☐ drugo _____			
Zaposlenje			
☐ naziv poslodavca _____			

☐ poljoprivrednik ☐ samostalna djelatnost (upisati) _____
Starateljstvo ☐ NE ☐ DA ☐ starateljstvo opšte ☐ privremeno ☐ za poseban slučaj Staralac ☐ srodnik/drugo lice ☐ neposredno CSR ☐ drugo _____
Prezime i ime _____ Adresa _____ Kontakt telefon/i: _____
Da li ste korisnik lične invalidnine? ☐ NE ☒ DA
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____
Dokumentacija uz zahtjev: Podnosim zahtjev za dodatak za njegu i pomoć i uz zahtjev prilažem dokaze: ☐ lična karta na uvid ☐ izvod iz knjige rođenih ☐ medicinska dokumentacija (<i>nавести</i>) _____ _____ _____ _____
☐ dokaz da nijesam korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa drugim zakonima ☐ dokaz da nijesam korisnik prava na ličnu invalidninu u skladu za Zakonom ☐ drugo _____

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

LIČNI PODACI	
Prezime, ime roditelja i ime _____	
Pol ☐ M ☐ Ž	JMB ☐
Mjesto rođenja _____	Opština _____
Ulica, broj, opština _____	
Prebivalište	_____
Boravište	_____
Telefon	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail: _____
Državljanstvo _____	
Bračni status ☐ oženjen/ udata ☐ neoženjen/neodata ☐ razveden/razvedena ☐ udovac/udovica ☐ vanbračna zajednica	
Školska spremam ☐ bez škole ☐ nepotpuna OŠ ☐ OŠ ☐ SSS ☐ VS ☐ VSS	
Zanimanje _____	
Radni status ☐ zaposlen/a ☐ radno angažovan/a ☐ nezaposlen/a ☐ penzioner/ka ☐ dijete (0-6) ☐ dijete (7-14) ☐ učenik/student (+15) ☐ nesposoban/na za rad ☐ drugo _____	
Zaposlenje ☐ naziv poslodavca _____ ☐ poljoprivrednik ☐ samostalna djelatnost (upisati) _____	
Obaveza izdržavanja ☐ zakonska obaveza, i to ☐ da ☐ ima mogućnost ☐ nema mogućnost ☐ nema ☐ ugovorna obaveza izdržavanja i to ☐ da ☐ sa CSR ☐ sa drugim ☐ nema	
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____	

Status

- korisnik prava na materijalno obezbjedjenje korisnik prava na ličnu invalidninu
 korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć korisnik usluge smještaja

Podnosim zahtjev za pravo na zdravstvenu zastitu i uz zahtjev prilažem dokaze:

- lična karta na uvid
 izvod iz knjige rođenih
 dokaz da pravo nije ostvareno pravo po drugom osnovu
 dokaz da je korisnik materijalnog obezbjedjenja, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć i usluge smještaja
 drugo (navesti) _____

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA TROŠKOVE SAHRANE**PODACI ZA PODNOSIOCA ZAHTJEVA****Prezime, ime roditelja i ime** _____**Pol** M Ž**JMB** **Mjesto rođenja** _____ **Opština** _____ **Datum rođenja** _____**Prebivalište** _____**Boravište** _____

Telefon	Telefon _____	Mobilni telefon _____
	E-mail: _____	

Državljanstvo _____**PODACI ZA UMRLO LICE****Prezime, ime roditelja i ime** _____**Pol** M Ž**JMB** **Mjesto rođenja** _____ **Opština** _____ **Datum rođenja** _____**Prebivalište** _____**Boravište** _____**Datum smrti** _____ **Mjesto smrti** _____ **Opština** _____**Status**

- korisnik prava na materijalno obezbeđenje korisnik prava na ličnu invalidninu
 korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć korisnik usluge smještaja

Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na troškove sahrane i uz zahtjev prilažem dokaze:

- lična karta na uvid
- izvod iz knjige rođenih
- izvod iz knjige umrlih
- dokaz o troškovima sahrane
- dokaz da je lice umrlo van mjesta prebivališta
- dokaz o troškovima prevoza lica koje je umrlo van mjesta prebivališta
- dokaz da troškovi sahrane nijesu ostvareni po drugom osnovu
- drugo _____

Napomena

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA JEDNOKRATNU NOVČANU POMOĆ**LIČNI PODACI PODNOSIOCA ZAHTEVA**

Prezime, ime roditelja i ime _____

Pol M Ž JMB

Mjesto rođenja _____ Opština _____ Datum rođenja _____

Ulica, broj, opština _____

Prebivalište _____

Boravište _____

Telefon _____ Mobilni telefon _____
E-mail _____

Državljanstvo _____

Bračni status oženjen/ udata neoženjen/neudata razveden/razvedena
 udovac/udovica vanbračna zajednicaŠkolska spremam bez škole nepotpuna OŠ OŠ SSS VS VSS

Zanimanje _____

Radni status zaposlen/a radno angažovan/a nezaposlen/a penzioner/ka
 dijete (0 - 6) dijete (7-14) učenik/student (+15) nesposoban/na za rad
 drugo _____**Zaposlenje** naziv poslodavca _____
 poljoprivrednik
 samostalna djelatnost (upisati) _____Poseban status bez posebnog statusa stranac sa stalnim boravkom stranac sa privremenim boravkom azilant stranac pod subsidijarnom zaštitom
 drugo _____**Podnosim zahtjev za jednokratnu novčanu pomoć i izjavljujem:**

Moju porodicu čine _____ članova, od čega _____ maloljetne djece.

Maloljetna djeca školskog uzrasta redovno pohađaju školu ne pohađaju školu

Smatram da je važno da dodam i sljedeće:

Uz zahtjev dostavljam dokaze koji navedene razloge čine osnovanim:

- lična karta na uvid za sve punoljetne članove porodice
- izvod iz knjige rođenih za djecu koja ne posjeduju ličnu kartu
- lična isprava (za korisnike koji nisu državljeni Crne Gore)
- potpisane izjave od (broj) _____ poslovno sposobnih članova moje porodice

Broj podneska _____ Centru za socijalni rad _____

**ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU RODITELJU ILI STARATELJU
KORISNIKA PRAVA NA LIČNU INVALIDNINU**

LIČNI PODACI			
Prezime, ime roditelja i ime _____			
Pol	☐ M	☐ Ž	JMB <input type="text"/>
Mjesto rođenja	Opština		Datum rođenja -
Ulica, broj, opština _____			
Prebivalište	_____		
Boravište	_____		
Telefon	Telefon	Mobilni telefon_____	
E-mail _____			
Državljanstvo _____			
Moju porodicu čine _____ članova			
Podaci o članovima porodice korisnika/podnosioca zahtjeva			
Prezime i ime	Srodstvo/ odnos	JMB	Zanimanje i školska spremam
		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>	
Podaci o korisniku/podnosiocu zahtjeva:			
Bračni status			

☐ oženjen/ udata	☐ neoženjen/neudata	☐ razveden/razvedena
☐ udovac/udovica	☐ vanbračna zajednica	

Školska spremam

☐ bez škole	☐ nepotpuna OŠ	☐ OŠ	☐ SSS	☐ VS	☐ VSS

Zanimanje _____**Radni status**

☐ zaposlen/a	☐ radno angažovan/a	☐ nezaposlen/a	☐ penzioner/ka
☐ dijete (0-6)	☐ dijete (7-14)	☐ učenik/student (+15)	☐ nesposoban/na za rad
☐ drugo _____			

Zaposlenje

☐ naziv poslodavca	_____
☐ poljoprivrednik	_____
☐ samostalna djelatnost (<i>upisati</i>)	_____

Starateljstvo Ne Da starateljstvo opšte privremeno za poseban slučaj

Staralac srodnik/drugo lice neposredno CSR drugo _____

Prezime i ime _____

Adresa _____

Kontakt telefon/i: _____

Da li ste korisnik lične invalidnine? NE DA

Podnosim zahtjev za naknadu roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu i uz zahtjev prilažem dokaze:

☐ rješenje o postavljanju staratelja
☐ lična karta na uvid za podnosioca zahtjeva
☐ lična karta na uvid za korisnika lične invalidnine i dodatka za njegu i pomoć
☐ izvod iz knjige rodjenih za maloljetnog korisnika lične invalidnine i dodatka za njegu i pomoć
☐ rješenje o pravu na ličnu invalidninu, odnosno rješenje o pravu na dodatak za njegu i pomoć
☐ dokaz da korisnik lične invalidnine i dodatka za njegu i pomoć nije smješten u javnu ustanovu socijalne i dječje zaštite
☐ drugo _____

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU ZA NOVOROĐENO DIJETE

LIČNI PODACI	
Svojstvo podnosioca zahtjeva ☐ majka ☐ otac ☐ usvojilac ☐ staralac ☐ hranitelj ☐ lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje	
Prezime, ime roditelja i ime <hr/>	
Pol	☐ M ☐ Ž
JMB <input type="text"/>	
Mjesto rođenja _____ Opština _____ Datum rođenja _____	
Prebivalište	<hr/>
Boravište	<hr/>
Telefon	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Državljanstvo _____	
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijskom zaštitom ☐ drugo _____	
Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu za novorođeno dijete i uz zahtjev prilažem dokaze: ☐ lična karta na uvid ☐ dokaz o prebivalištu odnosno boravištu za majku ☐ dokaz o prebivalištu odnosno boravištu za oca ☐ dokaz da je korisnik materijalnog obezbjedjenja ☐ izvod iz knjige rođenih za novorođeno dijete ☐ drugo _____	

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA DODATAK ZA DJECU

PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA	
Prezime, ime roditelja i ime _____	
Svojstvo podnosioca zahtjeva ☐ roditelj ☐ usvojilac ☐ staralac ☐ hranitelj	
Pol ☐ M ☐ Ž	JMB ☐
Mjesto rođenja _____	Opština _____
Prebivalište _____	Datum rođenja _____
Boravište _____	
Telefon _____	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Državljanstvo _____	
Radni status ☐ zaposlen/a ☐ radno angažovan/a ☐ nezaposlen/a ☐ penzioner/ka ☐ dijete (0-6) ☐ dijete (7-14) ☐ učenik/student (+15) ☐ nesposoban/na za rad ☐ drugo _____	
Zaposlenje ☐ naziv poslodavca _____ ☐ poljoprivrednik ☐ samostalna djelatnost (<i>upisati</i>) _____	
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijskom zaštitom ☐ drugo _____	
Sastavni dio ovog zahtjeva čine podaci i za _____ djece na obrascu Z-DD-2.	
Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na dodatak za djecu i uz zahtjev prilažem sljedeće dokaze: ☐ lična karta na uvid ☐ dokaz o prebivalištu roditelja, usvojioца, staraoca ili hranitelja ☐ izvod iz knjige rodjenih, za svu djecu u porodici, osim kod djeteta bez roditeljskog staranja ☐ rješenje o pravu na materijalno obezbjedjenje ili rješenje o pravu na dodatak za njegu i pomoć ili rješenje o pravu na ličnu invalidninu, odnosno za dijete bez roditeljskog staranja, odluka nadležnog organa	

- dokaz o radnom statusu na osnovu sporazuma o aktivaciji i rješenje o prestanku prava na materijalno obezbjedjenje
- za dijete do navršene 18 godine života dokaz da je na redovnom školovanju
- za dijete koje je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje, dokaz o redovnom školovanju
- za dijete od 15. do navršene 18. godine života, koje nije na redovnom školovanju, dokaz da je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore
- drugo _____

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

**PODACI O DJECI UZ ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA
DODATAK ZA DJECU**

PODACI O DJECI

1. Prezime, ime roditelja i ime djeteta

Pol M ŽJMB

Mjesto rođenja _____ Opština _____ Datum rođenja _____

Državljanstvo _____

Pohađanje škole dijete (0-6) predškolsko osnovna škola srednja škola (7+) ne pohađa školu (razlog) _____

Škola/predškolska ustanova _____

Razred _____

2. Prezime, ime roditelja i ime djeteta

Pol M ŽJMB

Mjesto rođenja _____ Opština _____ Datum rođenja _____

Državljanstvo _____

Pohađanje škole dijete (0-6) predškolsko osnovna škola srednja škola (7+) ne pohađa školu (razlog) _____

Škola/predškolska ustanova _____

Razred _____

3. Prezime, ime roditelja i ime djeteta

Pol M Ž

JMB

Mjesto rođenja _____ **Opština** _____ **Datum rođenja** _____

Državljanstvo _____

Pohađanje škole dijete (0-6) predškolsko osnovna škola srednja škola

(7+) ne pohađa školu (razlog) _____

Škola/predškolska ustanova _____

Razred _____

Broj lične karte podnosioca zahtjeva _____

JMB _____

MUP-PJ _____

Datum _____

Potpis _____

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

**ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA REFUNDACIJU NAKNADE ZARADE I
NAKNADE ZARADE ZA PORODILJSKO, ODNOSNO RODITELJSKO ODSUSTVO**

LIČNI PODACI	
Svojstvo podnosioca zahtjeva ☐ poslodavac ☐ preuzetnik Prezime, ime roditelja i ime zaposlene/og <hr/>	
Pol ☐ M ☐ Ž	JMB ☐
Naziv poslodavca/preuzetnika <hr/>	PIB/JMB ☐ ☐
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod supsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____	
Sjedište poslodavca/preuzetnika	<hr/>
Adresa poslodavca/preuzetnika	<hr/>
Telefon poslodavca/preuzetnika	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Banka _____	Žiro račun _____
Početak korišćenja porodiljskog/roditeljskog odsustva (datum) _____	
Podnositelj zahtjeva _____ (ovl. lice/agencija)	Potpis _____
ZA POSLODAVCA	
Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo i uz zahtjev prilažem dokaze: ☐ dokaz o radnom odnosu zaposlenog ☐ dokaz o privremenoj spriječenosti za rad zaposlenog ☐ odluku poslodavca o ostvarivanju prava na porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo ☐ izvod iz matične knjige rođenih za dijete ☐ dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade zaposlenom, za period propisan članom 51 stav 1 Zakona ☐ potvrdu o prijavi zaposlenog, na obavezno socijalno osiguranje ☐ drugo _____	

ZA PREDUZETNIKA

Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo i uz zahtjev prilažem dokaze:

- rješenje o registraciji od nadležnog organa
- dokaz o privremenoj spriječenosti za rad
- izvod iz matične knjige rođenih za dijete
- potvrdu o prijavi na obavezno socijalno osiguranje
- dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 51 stav 1 Zakona
- drugo _____

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

**ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU PO OSNOVU ROĐENJA
DJETETA**

LIČNI PODACI		
Svojstvo podnosioca zahtjeva ☐ majka ☐ otac ☐ na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore ☐ student/kinja		
Prezime, ime roditelja i ime <hr/>		
Pol	☐ M ☐ Ž	
JMB	☐	
Mjesto rođenja	Opština	Datum rođenja
Prebivalište	<hr/>	
Boravište	<hr/>	
Telefon	Telefon _____	Mobilni telefon _____
	E-mail _____	
Državljanstvo		
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijskom zaštitom ☐ drugo _____		
DOKUMENTACIJA UZ ZAHTJEV		
Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta i uz zahtjev prilažem sljedeće dokaze: ☐ lična karta na uvid ☐ izvod iz matične kljige za dijete ☐ dokaz o prebivalištu, odnosno boravištu za majku ☐ dokaz o prebivalištu, odnosno boravištu za oca ☐ dokaz da se roditelj nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore ☐ dokaz da je roditelj student ☐ dokaz da drugi roditelj ne koristi naknadu po osnovu rođenja djeteta ☐ dokaz da poslodavac ne ostvaruje pravo na refundaciju naknade zarade za vrijeme roditeljskog, odnosno porodiljskog odsustva na ime drugog roditelja ☐ dokaz da drugi roditelj kao preduzetnik ne ostvaruje pravo na naknade zarade za vrijeme roditeljskog, odnosno porodiljskog odsustva ☐ drugo _____		

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

**ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA REFUNDACIJU NAKNADE ZARADE I
NAKNADU ZARADE ZA USVOJITELJSKO ILI HRANITELJSKO ODSUSTVO**

LIČNI PODACI	
Svojstvo podnosioca zahtjeva ☐ poslodavac ☐ preduzetnik	
Prezime, ime roditelja i ime zaposlene/og <hr/>	
Pol ☐ M ☐ Ž	JMB ☐
Naziv poslodavca/preduzetnika <hr/>	PIB/JMB ☐
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod supsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____	
Sjedište poslodavca/preduzetnika <hr/>	<hr/>
Adresa poslodavca/preduzetnika <hr/>	<hr/>
Telefon poslodavca/preduzetnika <hr/>	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Banka _____	Žiro račun _____
Početak korišćenja porodiljskog/roditeljskog odsustva (datum) _____	
Podnositelj zahtjeva _____ (ovl. lice/agencija)	Potpis _____
ZA POSLODAVCA	
Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade za usvojiteljsko, odnosno hraniteljsko odsustvo i uz zahtjev prilažem dokaze:	
☐ dokaz o radnom odnosu zaposlenog ☐ dokaz o zasnivanju usvojenja ili hraniteljstva zaposlenog ☐ odluku poslodavca o ostvarivanju prava na usvojiteljsko ili hraniteljsko odsustvo ☐ izvod iz matične knjige rođenih za dijete zaposlenog ☐ dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade zaposlenom za period propisan članom 51 stav 1 Zakona ☐ potvrdu o prijavi zaposlenog na obavezno socijalno osiguranje	

drugo _____

ZA PREDUZETNIKA

Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za usvojiteljsko, odnosno hraniteljsko odsustvo i uz zahtjev prilažem dokaze:

- rješenje o registraciji od nadležnog organa
- dokaz o zasnivanju usvojenja ili hraniteljstva
- izvod iz matične knjige rođenih za dijete
- potvrdu o prijavi na obavezno socijalno osiguranje
- dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 51 stav 1 Zakona
- drugo _____

Broj podneska _____

Centru za socijalni rad _____

**ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA REFUNDACIJU NAKNADE ZARADE I
NAKNADU ZARADE ZA RAD SA POLOVINOM PUNOG RADNOG VREMENA**

LIČNI PODACI	
Svojstvo podnosioca zahtjeva ☐ poslodavac ☐ preduzetnik	
Prezime, ime roditelja i ime zaposlene/og <hr/>	
Pol ☐ M ☐ Ž	JMB ☐
Naziv poslodavca/preduzetnika <hr/>	PIB/JMB ☐
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod supsidijarnom zaštitom ☐ drugo	
Sjedište poslodavca/preduzetnika	<hr/>
Adresa poslodavca/preduzetnika	<hr/>
Telefon poslodavca/preduzetnika	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____
Banka _____	Žiro račun _____
Početak korišćenja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena (datum) <hr/>	
Podnositelj zahtjeva _____ (ovl. lice/agencija)	Potpis _____
ZA POSLODAVCA	
Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade na rad sa polovinom	

punog radnog vremena i uz zahtjev prilažem dokaze:

- dokaz o radnom odnosu zaposlenog
- rješenje poslodavca o ostvarivanju prava na rad sa polovinom punog radnog vremena
- izvod iz matične knjige rođenih za dijete
- potvrdu o prijavi zaposlenog na obavezno socijalno osiguranje
- dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 55 stav 2 Zakona
- drugo _____

ZA PREDUZETNIKA

Podnosim zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade na rad sa polovinom punog radnog vremena i uz zahtjev prilažem dokaze:

- rješenje o registraciji od nadležnog organa
- izvod iz matične knjige rođenih za dijete
- potvrdu o prijavi preduzetnika na obavezno socijalno osiguranje
- dokaz od poreskog organa o visini izmirene zarade za period propisan članom 55 stav 2 Zakona
- drugo _____

Na osnovu člana 4 Pravilnika o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list CG”, broj), a u vezi člana 77 stav 4 i člana 86 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG”, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17) i čl. 10 i 17 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni list CG”, br. 79/08, 70/09, 44/12 i 22/17) dajem

IZJAVU

I Ja (*ime i prezime*) _____, iz _____, JMB _____ slobodnom voljom pod materijalnom i krivičnom odgovornošću izjavljujem da su podaci tačno navedeni u zahtjevu za ostvarivanje prava na _____.

II Upoznat/a sam sa obavezom davanja istinitih podataka na osnovu Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

III Saglasan/a sam da Centar za socijalni rad _____ izvrši uvid u sve podatke od značaja za ostvarivanje ovog prava.

Br. lične karte _____

JMB _____

MUP - PJ _____

Datum _____

Potpis

Centar za socijalni rad _____ sačinjava
NALAZ I MIŠLJENJE
Nalaz i mišljenje sačinjen je na osnovu sljedećeg
☐ razgovora sa _____ od dana ____/____/_____ razgovora sa _____ od dana ____/____/_____ razgovora sa _____ od dana ____/____/_____ ☐ posjete porodici dana ____/____/_____; ____/____/_____; ____/____/____; ☐ neposrednog uvida (<i>navesti</i>) _____ dana ____/____/_____ neposrednog uvida (<i>navesti</i>) _____ dana ____/____/_____ neposrednog uvida (<i>navesti</i>) _____ dana ____/____/_____ ☐ drugih dokaza (<i>navesti</i>) <hr/>
Utvrđeno je sljedeće činjenično stanje
1. Podnositelj zahtjeva (<i>prezime i ime</i>) _____, pol ☐ M ☐ Ž, rođen/a ____/____/____ u (<i>mjesto i opština</i>) _____ JMB ☐ državljanin/ka _____, zanimanje i stepen stručne spreme _____. Radna sposobnost ☐ NE ☐ DA Naselje ☐ urbano ☐ ruralno ☐ neformalno ☐ drugo _____
Invaliditet / smetnje i teškoće u razvoju ☐ NE ☐ DA ☐ tjelesne ☐ mentalne ☐ intelektualne ☐ senzorne ☐ u postupku utvrđivanja ☐ potrebno je utvrđivanje
<i>Napomena</i>
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod supsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____

2. Porodicu podnosioca zahtjeva čine sljedeći članovi:

Prezime i ime	JMB	Srods tvo /odno s	Zanim anje i stepen stručne spreme	OSI	Radna sposo bnost

Napomena

3. Podnositac zahtjeva, odnosno porodica stanuju u ____ -sobnom stanu / stambenoj zgradici od ____ m² koji ne odgovara potrebama porodice odgovara potrebama porodice

- prevazilazi potrebe porodice
 nema u vlasništvu **ima u vlasništvu** nepokretnu imovinu koju **izdaje** u zakup
 ne izdaje u zakup, a **ne postoji** **postoji mogućnost** izdavanja u zakup

Obrazloženje

4. Članovi porodice **nema u vlasništvu** više od dva uslovna grla u ruralnom području, nije vlasnik teretnog vozila ili putničkog motornog vozila, nije vlasnik poljoprivredne ili građevinske mehanizacije **ima u vlasništvu** više od dva uslovna grla u ruralnom području, teretno vozilo ili putničko motorno vozilo, poljoprivrednu ili gradjevinsku mehanizaciju i to:

čijim se otuđenjem, bez ugrožavanja osnovnih životnih potreba, **ne mogu** **mogu** obezbijediti prihodi dovoljni za život.

Obrazloženje

5. Druge lične i porodične okolnosti

- veliki broj djece u porodici bolest podnosioca zahtjeva bolest člana porodice
 potrebe za pojačanom njegovom člana porodice ozbiljna porodična kriza smrt člana porodice nasilje u porodici rizik od zlostavljanja i zanemarivanja zloupotreba psihоaktivnih supstanci problemi fizičkog i mentalnog zdravlja gubici ili oštećenje imovine drugo _____

Obrazloženje

- 6. Posebni problemi porodice u sredini**
- siromaštvo/niski prihodi nezaposlenost
 stambena neobezbjedenost život u neformalnom naselju beskućništvo
 nerazvijeni resursi lokalne zajednice nedostupni resursi lokalne zajednice socijalna izolacija
 neadekvatna podrška šire porodice
 učestale selidbe/migracije drugo _____ nema

Obrazloženje

7. Status od značaja za ostvarivanje prava

- trudnica roditelj koji izdržava dijete roditelj koji vrši produženo roditeljsko pravo lice kojem je prestalo pravo na smještaj dijete koje je završilo školovanje po prilagođenom obrazovnom programu svi članovi porodice nesposobni za rad

- Samohranost** NE DA i to bez izdržavanih lica izdržavanje odraslog i starog lica majka djeteta otac djeteta

- Podrška** sa porodičnom podrškom bez porodične podrške

Obrazloženje

1. Porodica ima _____ članova, i to _____ sposobnih za rad i _____ nesposobnih za rad.

2. U porodici **nema** **ima** članova koji su spremni da saraduju u izradi individualnog plana aktivacije od kojih su _____

3. Pojedinac, odnosno porodica **nema potrebu** **ima potrebu** za ostvarivanje prava na materijalno obezbeđenje

4. **Postoji potreba** **ne postoji potreba** da se izvrši neposredan uvid od strane komisije centra za socijalni rad

5. Pojedinac, odnosno porodica **nema potrebu** **ima potrebu** za drugim uslugama i mjerama centra ili drugih službi i to

- vođenje slučaja
- druga materijalna davanja
- upućivanje na druge službe /usluge

Obrazloženje

Datum _____ / _____ / _____

Potpis i zanimanje ovlašćenog lica

Broj nalaza i mišljenja _____

NALAZ I MIŠLJENJE KOMISIJE CENTRA ZA SOCIJALNI RAD saglasno članu 25 stav 3 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti

1. Porodica ima _____ članova svi članovi su nesposobni za rad pojedinac nesposoban za rad samohrani roditelj

2. Članovi porodice, uslijed nesposobnosti za rad, odnosno samohranosti i činjenice da nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nijesu u mogućnosti da ih ostvare svojim radom, prihodima od imovine, od obveznika izdržavanja ili na drugi način, nalaze se u riziku od smještaja u ustanovu ukoliko se ne odobri ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje

Obrazloženje

Komisija centra je ocijenila da pojedinac, odnosno porodica **nema potrebu** **ima potrebu** za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje

Pojedinac, odnosno porodica aktuelno **nema potrebe** **ima potrebe** za drugim uslugama i mjerama centra ili drugih službi i to vođenje slučaja druga materijalna davanja upućivanje na druge službe/usluge _____

Obrazloženje

Potpis i zanimanja članova komisije

1._____

2._____

3._____

Datum ____/____/_____

Broj nalaza i mišljenja_____

MIŠLJENJE I PREPORUKA KOMISIJE CENTRA ZA SOCIJALNI RAD

saglasno članu 26 stav 3 Zakona

Komisija centra je ocijenila da:

Pojedinac, odnosno porodica, **ispunjava** uslove za nastavak prava na materijalno obezbjeđenje

Pojedinac, odnosno porodica **ne ispunjava** uslove za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, usled sljedećih okolnosti:

Pojedinac, odnosno porodica odbija da navede izvore, odnosno ne može da pruži dokaze o izvoru i visini prihoda.

Utvrđeno je vlasništvo pokretnе imovine čijim otuđenjem se mogu obezbijediti znatno povoljniji uslovi od onih koji se mogu obezbijediti na osnovu prava na materijalno obezbjeđenje.

Utvrđeno da je kod pojedinca, odnosno porodice došlo do uvećanja prihoda, tako da to doprinosi stvaranju znatno povoljnijih uslova od onih koji su utvrđeni prilikom ostvarivanja, odnosno preispitivanja prava na materijalno obezbjeđenje

Pojedinac, odnosno porodica **nema potrebe** **ima potrebe** za drugim uslugama i mjerama centra ili drugih službi i to vođenje slučaja druga materijalna davanja upućivanje na druge službe/usluge.

Obrazloženje

Potpis i zanimanja članova komisije

1._____

2._____

3._____

Datum ____ / ____ / ____

Broj nalaza i mišljenja _____

Centar za socijalni rad _____ sačinjava					
NALAZ I MIŠLJENJE					
Nalaz i mišljenje sačinjen je na osnovu sljedećeg					
☐ razgovora sa _____ od dana ____/____/____/ razgovora sa _____ od dana ____/____/____/ razgovora sa _____ od dana ____/____/____/ ☐ posjete porodici dana ____/____/____/; ____/____/____/; ____/____/____/ ☐ neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____/ neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____/ neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____/ ☐ drugih dokaza (navesti) <hr/>					
Utvrđeno je sljedeće činjenično stanje					
1. Podnositelac zahtjeva (prezime i ime) _____, pol ☐ M ☐ Ž, rođen/a ____/____/____ u (mjesto i opština) _____ JMB ☐ državljanin/ka _____, zanimanje i stepen stručne spreme _____.					
Radna sposobnost ☐ NE ☐ DA Naselje ☐ urbano ☐ ruralno ☐ neformalno ☐ drugo _____					
Invaliditet / smetnje i teškoće u razvoju ☐ NE ☐ DA ☐ teški invaliditet ☐ u postupku utvrđivanja ☐ potrebno je utvrđivanje					
<i>Napomena</i> 					
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod supsidijarnom zaštitom ☐ drugo <hr/>					
2. Podnositelac zahtjeva živi u zajedničkom domaćinstvu sa sljedećim članovima porodice:					
Prezime i ime	JMB	Srodstvo / odnos	Zanimanje i stepen stručne spreme	OSI	Radna sposobnost
	☐				
	☐				
	☐				
	☐				
<i>Napomena</i>					

3. Druge lične i porodične okolnosti

podatak o korišćenju usluga socijalne i dječje zaštite

koristi ne koristi drugo _____

Obrazloženje

4. Posebni problemi porodice u sredini siromaštvo/niski prihodi nezaposlenost
 stambena neobezbjedenost život u neformalnom naselju beskućništvo
nerazvijeni resursi lokalne zajednice nedostupni resursi lokalne zajednice socijalna
izolacija neadekvatna podrška šire porodice učestale selidbe/migracije drugo
_____ nema

Obrazloženje

Datum ____/____/_____

Potpis i zanimanje ovlašćenog lica

Broj nalaza i mišljenja

Centar za socijalni rad _____ sačinjava

NALAZ I MIŠLJENJE

Nalaz i mišljenje sačinjen je na osnovu sljedećeg

- razgovora sa _____ od dana ____/____/____/
 razgovora sa _____ od dana ____/____/____/
 razgovora sa _____ od dana ____/____/____/
 posjete porodici dana ____/____/____/; ____/____/____/; ____/____/____/;
 neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____/
 neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____/
 neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____/
 drugih dokaza (navesti)
-

Utvrđeno je sljedeće činjenično stanje

1. Podnositelj zahtjeva (prezime i ime) _____, pol M Ž,
 rođen/a ____ / ____ / ____ u (mjesto i opština) _____
 JMB državljanin/ka _____,
 zanimanje i stepen stručne spreme _____.
Radna sposobnost NE DA
Naselje urbano ruralno neformalno drugo _____

Invaliditet / smetnje i teškoće u razvoju

- NE DA tjelesne mentalne intelektualne senzorne u postupku
 utvrđivanja potrebno je utvrđivanje

Napomena

- Poseban status** bez posebnog statusa stranac sa stalnim boravkom stranac sa
 privremenim boravkom azilant stranac pod supsidijarnom zaštitom drugo
-

2. Podnositelj zahtjeva živi u zajedničkom domaćinstvu sa sljedećim članovima porodice:

Prezime i ime	JMB	Srodst vo /odnos	Zanim anje i stepen stručne spreme	OSI	Radna sposobno st

Napomena

3. Druge lične i porodične okolnosti

- podatak o korišćenju usluga socijalne i dječje zaštite
 koristi ne koristi drugo _____

Obrazloženje

4. Posebni problemi porodice u sredini siromaštvo/niski prihodi nezaposlenost

- stambena neobezbjedenost život u neformalnom naselju beskućništvo
nerazvijeni resursi lokalne zajednice

- nedostupni resursi lokalne zajednice socijalna izolacija neadekvatna podrška
šire porodice učestale selidbe/migracije drugo _____ nema

Obrazloženje

Datum ____ / ____ / ____

Potpis i zanimanje ovlašćenog lica

Broj nalaza i mišljenja

Centar za socijalni rad _____ sačinjava

NALAZ I MIŠLJENJE

Nalaz i mišljenje sačinjen je na osnovu sljedećeg

- razgovora sa _____ od dana ____/____/____
 razgovora sa _____ od dana ____/____/____
 razgovora sa _____ od dana ____/____/____
 posjete porodici dana ____/____/____; ____/____/____; ____/____/____;
 neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____
 neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____
 neposrednog uvida (navesti) _____ dana ____/____/____
 drugih dokaza (navesti)

 drugih dokaza (navesti) _____

Utvrđeno je sljedeće činjenično stanje

1. Podnositelj zahtjeva (prezime i ime) _____, pol M Ž,
 rođen/a ____/____/____ u (mjesto i opština) _____
 JMB državljanin/ka _____,
 zanimanje i stepen stručne spreme _____.
Radna sposobnost NE DA
Naselje urbano ruralno neformalno drugo _____

Invaliditet / smetnje i teškoće u razvoju

- NE DA tjelesne mentalne intelektualne senzorne u postupku utvrđivanja potrebno je utvrđivanje

Napomena

- Poseban status** bez posebnog statusa stranac sa stalnim boravkom stranac sa privremenim boravkom azilant stranac pod supsidijarnom zaštitom drugo

2. Podnositelj zahtjeva živi u zajedničkom domaćinstvu sa sljedećim članovima porodice:

Prezime i ime	JMB	Srodstvo /odnos	Zanimanje i stepen stručne spreme	OSI	Radn a sposo bnost

Napomena

3. Posebne okolnosti koje nepovoljno utiču na stambeno, materijalno i zdravstveno stanje

- nastale su iznenada ili trenutno i nijesu se mogle predvidjeti i prevazići, a nepovoljno utiču na životnu situaciju pojedinca i porodice i zadovoljavanje osnovnih potreba
- ozbiljne teškoće da se djeci/mladima obezbijede neophodni uslovi za pravilan rast i razvoj
- opravdani razlozi za obezbjeđivanje neodložne podrške i odgovarajućeg oblika socijalne zaštite
- pripadnost osjetljivim društvenim grupama
- žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploracije, nasilja u porodici ili kod kojih postoji rizik
 - žrtva trgovine ljudima
 - lice kojem je prestao smještaj u ustanovi
 - djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno odraslo i staro lice sa invaliditetom
 - djeca i mlađi sa problemima u ponašanju
 - beskućnici
 - djeca koja se zateknu van mjesta prebivališta bez nadzora
 - trudnice i samohrani roditelji sa djetetom bez porodične podrške
 - dijete i odraslo lice koje zloupotrebljava alkohol, drogu i druga opojna sredstva
 - lice kojem je uslijed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Obrazloženje

4. Status od značaja za ostvarivanje prava

- trudnica roditelj koji izdržava dijete roditelj koji vrši produženo roditeljsko pravo lice kojem je prestalo pravo na smještaj dijete koje je završilo školovanje po prilagođenom obrazovnom programu svi članovi porodice nesposobni za rad

- Samohranost** NE DA i to bez izdržavanih lica izdržavanje odraslog i starog lica majka djeteta otac djeteta
Podrška sa porodičnom podrškom bez porodične podrške

Obrazloženje

1. Porodica ima ____ članova, i to _____ sposobnih za rad i _____ nesposobnih za rad.
2. Pojedinac, odnosno porodica **nema potrebu** **ima potrebu** za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć
3. Pojedinac, odnosno porodica **nema potrebu** **ima potrebu** za drugim uslugama i mjerama centra ili drugih službi i to
 - vođenje slučaja

- druga materijalna davanja
 upućivanje na druge službe /usluge

Obrazloženje

Datum ___/___/___

Potpis i zanimanje ovlašćenog lica

Broj nalaza i mišljenja _____

531.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 2, 3, 4 i 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 12/18), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU

**O IZMJENI NAREDBE ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA
SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE
PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA**

Član 1

U Naredbi za preduzimanje privremenih mera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 22/20, 24/20, 31/20, 35/20 i 39/20) u članu 1 stav 1 tačka 3 mijenja se i glasi:

"3) zabrana kretanja i zadržavanja na svim javnim površinama više od dva lica u grupi (osim članova zajedničkog porodičnog domaćinstva), uz obavezu poštovanja fizičke distance od najmanje dva metra u odnosu na drugu grupu lica. Ova zabrana ne odnosi se na lica koja obavljaju redovne radne zadatke u djelatnostima dozvoljenim naredbama;".

U tački 10 poslije riječi: "(u iznosu od 2 eura)" dodaju se riječi: "do 1. juna 2020. godine".

Stav 2 briše se.

Član 2

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 8-501/20-129/854

Podgorica, 13. maja 2020. godine

Ministar,
dr **Kenan Hrapović**, s.r.

532.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 2, 3 i 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 12/18), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

**NAREDBU
O IZMJENI NAREDBE ZA PREDUZIMANJE
PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU,
SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA**

Član 1

U Naredbi za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", broj 40/20) u članu 1 stav 1 tačka 16 briše se.

U tački 17 riječi: "tač. 13, 14 i 16" zamjenjuju se riječima: "tač. 13 i 14".

Član 2

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 8-501/20-129/855

Podgorica, 13. maja 2020. godine

Ministar,
dr Kenan Hrapović, s.r.

533.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 4 i 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 12/18), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA

Član 1

Radi sprječavanja unošenja zaraznih bolesti u zemlju, suzbijanja i sprječavanja prenošenja u druge zemlje, kao i zaštitu stanovništva od novog koronavirusa naređuju se privremene mjere, i to:

1) obaveza vlasnika i korisnika sportskih objekata (zatvorenih i otvorenih sportskih objekata - terena i bazena), kao i sportskih organizacija da obavljanje sportskih aktivnosti sportista (sportista amatera, profesionalnih sportista i sportista rekreativaca), organizuju u sportskom objektu bez mogućnosti organizovanja sportskih takmičenja i turnira, kao i bez prisustva gledalaca/navijača, na način da se:

- prisustvo sportista, trenera i sportskih stručnjaka, kao i tehničkih lica na treningu ograniči na najmanji broj koji je neophodan za održavanje treninga, u skladu sa preporukama Instituta za javno zdravlje Crne Gore,
- tokom treninga većeg sportskog tima, tim po mogućnosti razdvoji u manje grupe,
- kada je moguće, obezbijedi poštovanje fizičke distance od najmanje dva metra,
- obezbijedi da vremenski razmak u rasporedu između dva treninga bude najmanje 30 minuta,
- prije i nakon treninga obezbijedi obavezna dezinfekcija rekvizita za vježbanje i predmeta koji se zajednički koriste od strane sportista, u skladu sa preporukama Instituta za javno zdravlje Crne Gore,
- zabrani zajedničko korišćenje prostorija (svlačionica, tuš kabina i sl.),
- obezbijedi poštovanje mjera lične higijene - redovna higijena ruku, prije i nakon završene sportske aktivnosti.

Član 2

Nepostupanje po mjerama iz člana 1 ove naredbe podliježe krivičnoj odgovornosti, u skladu sa čl. 287 i 302 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Član 3

Danom početka primjene ove naredbe prestaje da važi Naredba za preuzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", broj 41/20).

Član 4

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 15. maja 2020. godine.

Broj: 8-501/20-129/856
Podgorica, 13. maja 2020. godine

Ministar,
dr Kenan Hrapović, s.r.

534.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 4 i 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 12/18), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

**NAREDBU
ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE
UNOŠENJA U ZEMLJU, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA
NOVOG KORONAVIRUSA**

Član 1

Radi sprječavanja unošenja zaraznih bolesti u zemlju, suzbijanja i sprječavanja prenošenja u druge zemlje, kao i zaštitu stanovništva od novog koronavirusa naređuju se privremene mjere, i to:

1) obaveza privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima (restorani, kafane, kafeterije, hotelski restorani i slični ugostiteljski objekti), uključujući i pružanje ugostiteljskih usluga na kupalištima i plažama, da svoj rad organizuju na način da:

- na ulazu/izlazu u ugostiteljski objekat na vidnom mjestu istaknu obavještenje o privremenim mjerama prevencije i suzbijanja novog koronavirusa propisanim ovom naredbom, sa uputstvima za njihovu primjenu,
- za stolom sjede najviše četiri gosta, odnosno više gostiju ako su članovi zajedničkog porodičnog domaćinstva,
- između stolova obezbijede udaljenost od najmanje dva metra, u skladu sa preporukama Instituta za javno zdravlje Crne Gore (u daljem tekstu: Institut),
- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku zaposlenih, u skladu sa preporukama Instituta, a zaposleni su u obavezi da nose zaštitne maske,
- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku gostiju na ulazu/izlazu u ugostiteljski objekat dezinfekcionim sredstvima, u skladu sa preporukama Instituta,
- onemoguće uslugu samousluživanja, stajanje i zadržavanje ispred šanka,
- obezbijede redovno održavanje higijene i dezinfekciju zajedničkih prostorija, mobilijara, opreme i sl., u skladu sa preporukama Instituta,
- u ugostiteljskom objektu (unutar objekta i na terasi/bašti) obezbijede obilježena mjesta za higijensko odlaganje otpada;

2) obaveza privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika koji se bave pružanjem turističkih usluga na kupalištima i plažama, da svoj rad organizuju na način da:

- na ulazu/izlazu na kupalište/plažu na vidnom mjestu istaknu obavještenje o privremenim mjerama prevencije i suzbijanja novog koronavirusa propisanim ovom naredbom (raspored plažnog mobilijara, dezinfekcija i sl.), sa uputstvima za njihovu primjenu,
- obezbijede rastojanje između kompleta plažnog mobilijara od najmanje dva metra, u skladu sa preporukama Instituta,
- na dijelu javnog kupališta na kojem se ne postavlja plažni mobilijar obezbijede fizičku distancu od najmanje dva metra, osim za članove zajedničkog porodičnog domaćinstva, u skladu sa uputstvom Instituta,

- obezbijede redovno održavanje higijene i dezinfikuju plažni mobilijar i opremu (ležaljku, kabine za presvlačenje, tuš kabine, toalete, rezervne dijelove za djecu i sl.), u skladu sa preporukama Instituta,

- kod tuševa, česmi i u toaletima na kupalištu/plaži obavezno postave sredstva za dezinfekciju, u skladu sa preporukama Instituta,

- na kupalištu/plaži obezbijede obilježena mjesta za higijensko odlaganje otpada;

3) korisnici neuređenih kupališta obavezni su da poštaju distancu od najmanje dva metra, osim za članove zajedničkog porodičnog domaćinstva, u skladu sa uputstvom Instituta;

4) obaveza vlasnika/korisnika i upravljača tržnog centra da svoj rad organizuju na način da:

- na ulazu/izlazu u tržni centar na vidnom mjestu istaknu obavještenje o privremenim mjerama prevencije i suzbijanja novog koronavirusa propisanim ovom naredbom, sa uputstvima za njihovu primjenu,

- obezbijede/označe rastojanje od najmanje dva metra između potrošača/posjetilaca koji se nalaze ispred tržnog centra,

- ograniče broj potrošača/posjetilaca koji se mogu istovremeno nalaziti u tržnom centru, odnosno u svakom pojedinačnom objektu u tržnom centru, tako da na deset kvadratnih metara površine objekta može da se nalazi jedan potrošač/posjetilac, uz obavezu poštovanja međusobne fizičke distance od najmanje dva metra,

- obezbijede obaveznu kontrolu broja potrošača/posjetilaca u tržnom centru, odnosno u svakom pojedinačnom objektu u tržnom centru (instaliranje automatskih brojača ili angažovanje posebne službe za nadzor),

- na vidnom mjestu u tržnom centru jasno označe obavezan smjer kretanja potrošača/posjetilaca (određivanje posebnog ulaza i izlaza),

- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku potrošača/posjetilaca na ulazu/izlazu u tržni centar, odnosno u svakom pojedinačnom objektu u tržnom centru, dezinfekcionim sredstvima, u skladu sa preporukama Instituta,

- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku zaposlenih, u skladu sa preporukama Instituta,

- obezbijede da zaposleni i potrošači/posjetioci nose zaštitne maske,

- obezbijede redovno održavanje higijene i dezinfekciju zajedničkih prostorija, u skladu sa preporukama Instituta,

- obezbijede obilježena mjesta za higijensko odlaganje otpada;

5) zabrana rada bioskopa i dječjih igraonica u tržnim centrima;

6) obaveza pravnih lica i preduzetnika koji se bave trgovinom u zatvorenom prostoru na štandovima/tezgama da svoj rad organizuju na način da:

- na ulazu/izlazu u prostor na vidnom mjestu istaknu obavještenje o privremenim mjerama prevencije i suzbijanja novog koronavirusa propisanim ovom naredbom, sa uputstvima za njihovu primjenu,

- ograniče broj potrošača koji se mogu istovremeno nalaziti u prostoru, tako da na deset kvadratnih metara površine može da se nalazi jedan potrošač, uz obavezu poštovanja međusobne fizičke distance od najmanje dva metra,

- obezbijede obaveznu kontrolu broja potrošača u prostoru (instaliranje automatskih brojača ili angažovanje posebne službe za nadzor),

- na vidnom mjestu u prostoru jasno označe obavezan smjer kretanja potrošača (određivanje posebnog ulaza i izlaza),
 - obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku potrošača na ulazu/izlazu u prostor dezinfekcionim sredstvima, u skladu sa preporukama Instituta,
 - obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku zaposlenih, u skladu sa preporukama Instituta,
 - obezbijede da zaposleni i potrošači nose zaštitne maske,
 - obezbijede redovno održavanje higijene i dezinfekciju prostora i zajedničkih prostorija, u skladu sa preporukama Instituta,
 - obezbijede obilježena mjesta za higijensko odlaganje otpada;
- 7) obaveza poslodavaca da za zaposlene, tokom rada u objektima i prostoru iz stava 1 ovog člana, osim za tač. 3 i 5 obezbijede korišćenje zaštitne maske i sredstava za dezinfekciju, kao i drugih mjera propisanih ovom naredbom;
- 8) odgovornost poslodavca da obezbijedi dosljedno poštovanje mjera od strane potrošača, korisnika usluga i posjetilaca, propisanih ovom naredbom.

Član 2

Nepostupanje po mjerama iz člana 1 ove naredbe podliježe krivičnoj odgovornosti, u skladu sa čl. 287 i 302 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Član 3

Danom početka primjene ove naredbe prestaju da važe:

- tač. 3, 5 i 6 stava 1 i stav 2 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 15/20, 27/20, 33/20, 36/20 i 39/20),
- al. 1, 3 i 4 tačke 8 stava 1 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 18/20 i 19/20),
- tačka 3 stava 1 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 19/20 i 20/20),
- tačka 3a stava 1 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 22/20, 24/20, 31/20, 35/20, 39/20 i 43/20).

Član 4

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 15. maja 2020. godine.

Broj: 8-501/20-129/857
Podgorica, 13. maja 2020. godine

Ministar,
dr Kenan Hrapović, s.r.

535.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 2 i 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 12/18), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA

Član 1

Radi sprječavanja unošenja zaraznih bolesti u zemlju, suzbijanja i sprječavanja prenošenja u druge zemlje, kao i zaštitu stanovništva od novog koronavirusa unutrašnji saobraćaj (drumski, željeznički i pomorski) obavlja se uz primjenu privremenih mjeru, i to:

1) obavezu prevoznika da javni prevoz (autobuski i kombi prevoz) putnika u drumskom saobraćaju (međugradskom, prigradskom, gradskom) i željezničkom saobraćaju obavljaju uz sprovođenje mjeru prevencije (nošenje zaštitnih maski, dezinfekcija ruku na ulasku/izlasku iz vozila, bez mogućnosti stajanja putnika u vozilu), u skladu sa uputstvom Instituta za javno zdravlje Crne Gore (u daljem tekstu: Institut);

2) obavezu taksi prevoznika koji obavljaju auto-taksi prevoz da prevoz putnika vrše na način da putnici i vozač nose zaštitne maske. Vozač ima obavezu da nakon završene vožnje izvrši dezinfekciju površina koje najčešće dodiruju putnici (kvake i unutrašnji djelovi vrata i sjedišta) sredstvima za dezinfekciju, u skladu sa uputstvom Instituta;

3) obavezu vozača i putnika da u putničkom motornom vozilu nose zaštitne maske i da dezinfekuju ruke na ulasku/izlasku iz vozila (osim za članove zajedničnog porodičnog domaćinstva);

4) obavezu prevoznika da prevoz putnika u unutrašnjem pomorskom saobraćaju obavljaju uz primjenu mjeru prevencije (nošenje zaštitnih maski, bez mogućnosti stajanja u plovilu), u skladu sa uputstvom Instituta.

Član 2

Nepostupanje po mjerama iz člana 1 ove naredbe podliježe krivičnoj odgovornosti, u skladu sa čl. 287 i 302 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Član 3

Danom početka primjene tač. 2, 3 i 4 stava 1 člana 1 ove naredbe (15. maj 2020. godine) prestaju da važe:

- tačka 2 stava 1 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjeru za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 19/20 i 20/20),

- tačka 10 stava 1 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjeru za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 40/20 i 43/20) i

- tač. 3 i 4 stava 1 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjeru za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog

koronavirusa Broj 8-501/20-129/830 od 8. maja 2020. godine ("Službeni list CG", broj 42/20).

Danom početka primjene tačke 1 stava 1 člana 1 ove naredbe (18. maj 2020. godine) prestaju da važe:

- Naredba za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa Broj 8-501/20-129/830 od 8. maja 2020. godine ("Službeni list CG", broj 42/20) i

- tačka 2 stava 1 člana 1 Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 17/20 i 18/20).

Član 4

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 15. maja 2020. godine, osim tačke 1 stava 1 člana 1, koja će se primjenjivati od 18. maja 2020. godine.

Broj: 8-501/20-129/858

Podgorica, 13. maja 2020. godine

Ministar,
dr Kenan Hrapović, s.r.

536.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se ukidaju odredbe člana 5. Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja penzionera Glavnog grada Podgorica, broj 81., koji je donijela Skupština Udruženja penzionera Podgorice, na sjednici od 9. aprila 2014. godine i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjedavajući sudija Desanka Lopičić i sudije - Dragoljub Drašković Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15.), na sjednici od 27. februara 2020. godine, donio je

O D L U K U

I UKIDAJU SE odredbe člana 5. Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja penzionera Glavnog grada Podgorica, broj 81., koji je donijela Skupština Udruženja penzionera Podgorice, na sjednici od 9. aprila 2014. godine i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke.

II Ova Odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji je objavljen Pravilnik.

O b r a z l o ž e n j e

11. Rješenjem Ustavnog suda, U-II broj 47/18, od 30. oktobra 2019. godine, po inicijativi Zorana Vorotovića, iz Podgorice, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 5. Pravilnika, označenog u izreci.

2. U odgovoru Udruženja penzionera Podgorice, koje zastupaju advokati Milorad Šaranović i Vojislav M. Đurišić, iz Podgorice, na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka navedeno je: da je ocjena Ustavnog suda utemeljena na pogrešnom tumačenju odredaba člana 5. Pravilnika, jer su te odredbe tumačene odvojeno od ostalih odredaba Pravilnika, koje imaju za cilj da u postupku rješavanja stambenih potreba penzionera svi učesnici u postupku to pravo ostvaruju pod ravnopravnim uslovima; da je pogrešna ocjena Ustavnog suda da je odredbom člana 5. stav 2. Pravilnika iz postupka rješavanja stambenih potreba isključen penzioner koji u vlasništvu ili suvlasnički ima dio veći od 18 m² stambenog prostora, jer to ne proizilazi neposredno, niti iz šireg tumačenja te odredbe.

3. Osporenjem odredbom Pravilnika propisano je:

"Član 5.

Nema pravo na rješavanje stambenog pitanja po ovom Pravilniku, penzioner koji je na bilo koji način otuđio porodičnu kuću, stan ili suvlasnički dio stambenog prostora od najmanje 18 m².

Penzioner koji ima u vlasništvu ili suvlasnički dio stambenog prostora manji od 18 m² ima pravo na rješavanje stambenog pitanja po ovom Pravilniku."

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporenih odredaba člana 5. Pravilnika, utvrdio da nijesu u sagalsnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidlanje.

5. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sledećih propisa:

Ustava Crne Gore:

“Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 8. stav 1.

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.”

Zakona o zabrani diskriminacije (“Službeni list Crne Gore”, br. 46/10., 18.14. i 42/17.):

„Zabrana diskriminacije

Član 2. st. 1., 2., 3. i 4.

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orientaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili prepostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.

Neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lice ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od osnova iz stava 2. ovog člana.

Posredna diskriminacija postoji ako prividno neutralna odredba zakona, drugog propisa ili drugog akta,, kriterijum ili praksa dovodi ili bi mogla dovesti lice ili grupu lica u nejednak položaj u odnosu na druga lica ili grupu lica, po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana, osim ako je ta odredba, kriterijum ili praksa objektivno i razumno opravdana zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja, odnosno u prihvatljivo srazmernom odnosu sa ciljem koji se želi postići.”

6. Jedna od najviših ustavnih vrijednosti je princip vladavine prava koji se ostvaruje primjenom načela saglasnosti pravnih propisa (član 145. Ustava). Ovo načelo podrazumijeva da zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, kao i da drugi propis mora biti saglasan s Ustavom i zakonom. Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja i podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno. Pri uređivanju pravnih odnosa, donosilac akta je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koje proizilaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. U konkretnom slučaju to je zabrana diskriminacije, iz odredbe člana 8. stav 1. Ustava.

7. Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnik, čije su odredbe člana 5. osporene, donijela Skupština Udruženja penzionera, na osnovu ovlašćenja iz odredbe člana 37. Statuta udruženja penzionera Podgorica. Pravilnikom su utvrđeni uslovi, način, postupak i organi koji odlučuju o rješavanju stambenih potreba penzionera, a u okviru toga i uslovi za sticanje prava na oglas. Osporenim odredbama člana 5. Pravilnika propisano je da nema pravo na rješavanje stambenog pitanja po ovom Pravilniku penzioner koji je na bilo koji način otudio porodičnu kuću, stan ili suvlasnički dio stambenog prostora od najmanje 18 m² i da penzioner koji ima u vlasništvu ili suvlasnički dio stambenog prostora manji od 18 m² ima pravo na rješavanje stambenog pitanja po ovom Pravilniku.

7.1. Ustavni sud je utvrdio da su osporenim odredbama člana 5. Pravilnika povrijedeni ustavni i zakonski principi o opštoj zabrani diskriminacije, po bilo kom osnovu bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, iz odredaba člana 8. stav 1. Ustava i člana 2. st. 2., 3. i 4. Zakona o zabrani diskriminacije.

7.1.1. Odredbom člana 8. stav 1. Ustava zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. Zabrana diskriminacije, prema Ustavu, ima opšte značenje i nije ograničena samo na uživanje ustavnih prava i sloboda, iako diskriminatorske osnove nijesu expressis verbis navedene u Ustavu. Određenje diskriminacije, kao i diskriminatorske osnove u crnogorskom pravu sadržane su u Zakonu o zabrani diskriminacije i obuhvataju sve diskriminatorske osnove navedene u članu 14. Evropske konvencije i članu 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju, kao i druge posebne oblike diskriminacije. U tom smislu, odredbama člana 2. st. 2., 3. i 4. Zakona o zabrani diskriminacije propisano je: da je diskriminacija svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se, pored ostalog, zasniva na imovnom stanju(...), kao i drugim ličnim svojstvima, da neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lice ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od osnova iz stave 2. ovog člana i da posredna diskriminacija postoji ako prividno

neutralna odredba zakona, drugog propisa ili drugog akta, kriterijum ili praksa dovodi ili bi mogla dovesti lice ili grupu lica u nejednak položaj u odnosu na druga lica ili grupu lica, po nekom od osnova iz stava 2. ovog člana, osim ako je ta odredba, kriterijum ili praksa objektivno i razumno opravdana zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja, odnosno u prihvatljivo srazmјernom odnosu sa ciljem koji se želi postići.

7.1.1.1. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je utvrdio da osporene odredbe člana 5. Pravilnika, kojima je propisano da: »nema pravo na rješavanje stambenog pitanja po ovom Pravilniku, penzioner koji je na bilo koji način otuđio porodičnu kuću, stan ili suvlasnički dio stambenog prostora od najmanje 18 m²« i da »penzioner koji ima u vlasništvu ili suvlasnički dio stambenog prostora manji od 18 m² ima pravo na rješavanje stambenog pitanja«, imaju diskriminatorski karakter. Naime, iz osporene odredbe člana 5. stav 1. Pravilnika, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da će se učesnik oglasa-penzioner, koji je na bilo koji način otuđio porodičnu kuću, stan ili suvlasnički dio stambenog prostora od najmanje 18 m², isključiti iz postupka rješavanja stambenih potreba, odnosno da je lišen mogućnosti da pod ravnopravnim uslovima učestvuje u postupku rješavanja stambenih potreba, nezavisno od toga da li ima riješeno stambeno pitanje ili ne. Takođe, iz osporene odredbe člana 5. stav 2. Pravilnika, kojom je propisano da penzioner koji ima u vlasništvu ili suvlasnički dio stambenog prostora manji od 18 m² ima pravo na rješavanje stambenog pitanja, u suštini, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da se iz postupka rješavanja stambenih potreba isključuje penzioner koji ima u vlasništvu ili suvlasnički dio veći od 18 m² stambenog prostora, čime se ta kategorija penzionera stavlja u nepovoljniji položaj u postupku rješavanja stambenih potreba u odnosu na penzionere koji imaju manje od 18m² stambenog prostora.

7.1.1.2. Činjenica da je učesnik oglasa otuđio porodičnu kuću, stan ili suvlasnički dio stambenog prostora od najmanje 18 m², kao i činjenica da ima u vlasništvu ili suvlasnički dio stambenog prostora veći od 18 m², po ocjeni Ustavnog suda, mogla bi biti jedino od značaja za njegovo rangiranje na rang listi za raspodjelu stanova, ali ne i razlog za njegovo isključenje po konkretnom oglasu. Svim penzionerima koji nemaju adekvatno riješeno stambeno pitanje, po ocjeni Ustavnog suda, treba omogućiti učešće u postupku rješavanje stambenih pitanja pod istim, jednakim uslovima. Isključivanje pojedinih lica (penzionera), mogućih korisnika prava na rješavanje stambenog pitanja, zbog posjedovanja imovine ili imovinskih prava, nezavisno od toga da li imaju riješeno stambeno pitanje, po nalaženju Ustavnog suda, nema objektivno i razumno opravdanje. Ustavni sud je, takođe, utvrdio da ne postoji ni jedan dopušteni ustavnopravni ili zakonski - legitimni cilj, koji bi opravdao osporeno ograničavanje učešća penzionera u postupku rješavanja stambenih potreba iz odredaba člana 5. Pravilnika. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da odredba člana 5. Pravilnika nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

8. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

III1. Odluka o prestanku važenja odredaba člana 5. Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja penzionera Glavnog grada Podgorica, i o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbama člana 151., stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 47/18

Podgorica, 27. februar 2020. godine

Predsjedavajuća sudija,
Desanka Lopičić, s.r.

537.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9, a u vezi sa čl. 74 stav 1, 75 stav 7, 81 stav 11 i 86 stav 2 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, broj 30/12 i 30/17), uz prethodnu saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

**PRAVILNIK
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O
CERTIFIKACIJI PLOVIDBENOSTI I EKOLOŠKOJ
CERTIFIKACIJI VAZDUHOPLOVA I
VAZDUHOPLOVNICH PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA I ZA
CERTIFIKACIJU PROJEKTNIH I PROIZVODNIH ORGANIZACIJA**

Član 1

U Pravilniku o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija („Službeni list CG“, br. 53/12, 10/13, 13/14, 57/15 i 12/17) u članu 2 u stavu 1 poslije riječi „Uredba Komisije (EU) br. 2016/5 od 5. januara 2016. godine“ dodaju se riječi „i Sprovedbena Uredba Komisije (EU) 2019/897 od 12. marta 2019. godine“.

Poslije stava 6 dodaje se novi stav 7 koji glasi:

„Sprovedbena Uredba Komisije (EU) 2019/897 data je u Prilogu 6, koji je sastavni dio ovog pravilnika.“

Član 2

Član 4 mijenja se i glasi:

„U primjeni uredbi iz Priloga 1-6 ovog pravilnika koriste se rješenja utvrđena Odlukama izvršnog direktora Agencije (EASA-e) koje sadrže prihvatljive načine usaglašavanja (Acceptable means of compliance - AMC), uputstva (Guidance Material – GM) i certifikacione specifikacije (Certification Specifications – CS) EASA-e, za uredbe iz Priloga 1-6 ovog pravilnika.“.

Član 3

Poslije Priloga 5, dodaje se Prilog 6, kao prilog ovog pravilnika.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01/2-348/20-624/4
Podgorica, 04.05.2020. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.

PRILOG 6

Sprovedbena Uredba Komisije (EU) 2019/897

od 12 marta 2019. godine

kojom se mijenja i dopunjava Uredba (EU) br. 748/2012 u vezi sa uključivanjem potvrde usaglašenosti na bazi rizika u Aneks I i implementacijom zahtjeva za zaštitu životne sredine

Član 1

(1) U članu 1 stavu 2 dodaje se sljedeća tačka (k):

„(k),Podaci o operativnoj prikladnosti (OSD)’ znači podaci koji su dio uvjerenja o tipu vazduhoplova, ograničenog uvjerenja o tipu vazduhoplova ili dodatnog uvjerenja o tipu vazduhoplova i sadrže sve sljedeće elemente:

- (i) minimalni program obuke pilota za ovlašćenje za tip, uključujući određivanje ovlašćenja za tip;
- (ii) definiciju obima izvornih podataka ovjere vazduhoplova u svrhu objektivne kvalifikacije simulatora ili privremene podatke u svrhu privremene kvalifikacije simulatora;
- (iii) minimalni program obuke za ovlašćenje za tip osoblja za sertifikaciju održavanja, uključujući određivanje ovlašćenja za tip;
- (iv) određivanje tipa ili varijante za kabinsko osoblje i podatke koji se odnose na tip za kabinsko osoblje;
- (v) glavnu listu minimalne ispravnosti opreme;”.

(2) U članu 9 dodaje se stav 4:

„4. Odstupajući od stava 1 ovog člana, organizacije za proizvodnju mogu od svojih nadležnih organa da zatraže izuzeće od zahtjeva za zaštitu okoline iz prvog podstava člana 9 (2) Uredbe (EU) 2018/1139 (*1).

(3) Aneks I Uredbe (EU) br. 748/2012 mijenja se u skladu sa Aneksom ove Uredbe.

Član 2

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije.

Primjenjuje se od 23 marta 2020. godine, uz izuzetak člana 1(2) i tačke 11, tačaka od 13 do 14, tačaka od 23 do 26, tačke 28, tačke 30, tačke 21.B.85 u tački 40 i tački 43 Aneksa koji se primjenjuju od 23 juna 2019. godine.

Ova Uredba obavezujuća je u cijelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 12. marta 2019. godine.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

(*1) Uredba (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i uputstava 2014/30/EU i 2014/53/EU Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljanju van snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ)

br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Savjeta (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1).";"

ANEKS

Aneks I (Dio - 21) Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

- (1) tabela sadržaja zamjenjuje se sljedećim:

„Sadržaj

21.1 Opšte

SEKCIJA A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A — OPŠTE ODREDBE

21.A.1 Oblast primjene

21.A.2 Djelovanje trećih lica, koja nisu imaoци uvjerenja ni podnosioci zahtjeva za izdavanje uvjerenja

21.A.3A Otkazi, kvarovi i defekti

21.A.3B Nalozi za plovidbenosti

21.A.4 Usklađenost projekta i proizvodnje

ODJELJAK B – UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENA UVJERENJA O TIPU

21.A.11 Oblast primjene

21.A.13 Podobnost

21.A.14 Dokazivanje sposobljenosti

21.A.15 Zahtjev

21.A.19 Promjene zbog kojih je potrebno novo uvjerenje o tipu

21.A.20 Dokazivanje usklađenosti sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine

21.A.21 Zahtjevi za izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu

21.A.31 Projekat tipa

21.A.33 Provjere i ispitivanja

21.A.35 Probni letovi

21.A.41 Uvjerenje o tipu

21.A.44 Obaveze imaoца uvjerenja

21.A.47 Prenosivost

21.A.51 Važenje uvjerenja

21.A.55 Vođenje evidencije

21.A.57 Priručnici

21.A.61 Uputstva za kontinuiranu plovidbenost

21.A.62 Dostupnost podataka o operativnoj prikladnosti

(ODJELJAK C — NE PRIMJENJUJE SE)

ODJELJAK D — PROMJENE UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENOGL UVJERENJA O TIPU

21.A.90A Oblast primjene

21.A.90B Standardne promjene

21.A.91 Klasifikacija promjena uvjerenja o tipu

21.A.92 Uslovi za podnošenje zahtjeva

21.A.93 Zahtjev

21.A.95 Zahtjevi za odobravanje manje promjene

21.A.97 Zahtjevi za odobravanje veće promjene

21.A.101 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu životne sredine za veću promjenu uvjerenja o tipu

21.A.105 Vođenje evidencije

21.A.107 Uputstva za kontinuiranu plovidbenost

21.A.108 Dostupnost podataka o operativnoj prikladnosti

21.A.109 Obaveze i EPA označke

ODJELJAK E — DODATNA UVJERENJA O TIPU

21.A.111 Oblast primjene

21.A.112A Podobnosc

21.A.112B Dokazivanje osposobljenosti

21.A.113 Zahtjev za izdavanje dodatnoguvjerenja o tipu

21.A.115 Zahtjevi za odobravanje većih promjena u formi dodatnog uvjerenja o tipu

21.A.116 Prenosivost

21.A.117 Promjene onog dijela proizvoda za koji važi dodatno uvjerenje o tipu

21.A.118A Obaveze i EPA označke

21.A.118B Važenje uvjerenja

21.A.119 Priručnici

21.A.120A Uputstva za kontinuiranu plovidbenost

21.A.120B Dostupnost podataka o operativnoj prikladnosti

ODJELJAK F — PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA

21.A.121 Oblast primjene

21.A.122 Podobnosc

21.A.124 Zahtjev

21.A.125A Izdavanje pisma o saglasnosti(Letter of Agreement)

21.A.125B Nalazi(Findings)

21.A.125C Važenje pisma o saglasnosti

21.A.126 Sistemkontrole proizvodnje

21.A.127 Ispitivanja: vazduhoplov

21.A.128 Ispitivanja: motori i elise

21.A.129 Obaveze proizvođača

21.A.130 Izjava o usklađenosti (Statement of Conformity)

ODJELJAK G — ODOBRAVANJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

21.A.131 Oblast primjene

21.A.133 Podobnosc

21.A.134 Zahtjev

21.A.135 Izdavanje odobrenja

21.A.139 Sistem kvaliteta

21.A.143 Priručnik organizacije za proizvodnju

21.A.145 Zahtjevi za odobravanje

21.A.147 Promjene u odobrenoj organizaciji za proizvodnju

21.A.148 Promjena mjesta

21.A.149 Prenosivostodobrenja

21.A.151 Uslovi odobrenja

21.A.153 Promjeneuslova odobrenja

21.A.157 Provjere

21.A.158 Nalazi (Findings)

21.A.159 Važenje odobrenja

21.A.163 Prava

21.A.165 Obaveze imaoца odobrenja

ODJELJAK H — UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENA UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI

21.A.171 Oblast primjene

21.A.172 Podobnost

21.A.173 Vrste uvjerenja o plovidbenosti

21.A.174 Zahtjev

21.A.175 Jezik

21.A.177 Promjene

21.A.179 Prenosivost i ponovno izdavanje u državi članici

21.A.180 Inspekcijski pregled

21.A.181 Važenje uvjerenja

21.A.182 Identifikacija vazduhoplova

ODJELJAK I — UVJERENJA O BUCI

21.A.201 Oblast primjene

21.A.203 Podobnost

21.A.204 Zahtjev

21.A.207 Promjene (izmjene i dopune)

21.A.209 Prenosivost i ponovno izdavanje u državi članici

21.A.210 Inspekcijski pregledi

21.A.211 Važenje uvjerenja

ODJELJAK J — ODOBRAVANJE ORGANIZACIJE ZA PROJEKTOVANJE

21.A.231 Oblast primjene

21.A.233 Podobnost

21.A.234 Zahtjev

21.A.235 Izdavanje odobrenja

21.A.239 Sistemobezbjednja projekta

21.A.243 Podaci

21.A.245 Zahtjevi za odobravanje

21.A.247 Promjenesistemaobezbjednja projekta

21.A.249 Prenosivost

21.A.251 Uslovi odobrenja

21.A.253 Promjeneuslova odobrenja

21.A.257 Provjere

21.A.258 Nalazi(*Findings*)

21.A.259 Važenje odobrenja

21.A.263 Prava

21.A.265 Obaveze imaoča

ODJELJAK K — DJELOVI I UREĐAJI

21.A.301 Oblast primjene

21.A.303 Usklađenostsa važećim zahtjevima

21.A.305 Odobravanje djelova i uređaja

21.A.307 Spremnost djelova i uređaja za ugradnju

(ODJELJAK L — NE PRIMJENJUJE SE)

ODJELJAK M — POPRAVKE

21.A.431A Oblast primjene

21.A.431B Standardne popravke

21.A.432A Podobnost

21.A.432B Dokazivanje osposobljenosti

21.A.432C Zahtjev za odobravanje projekta popravke

21.A.433 Zahtjevi za odobravanje projekta popravke

21.A.435 Klasifikacija i odobravanje projekata popravke

21.A.439 Proizvodnja djelova za popravku

21.A.441 Ugradnja popravki

21.A.443 Ograničenja

21.A.445 Nepopravljena oštećenja

21.A.447 Vođenje evidencije

21.A.449 Upustva za kontinuiranu plovidbenost

21.A.451 Obaveze i označke EPA

(ODJELJAK N — NE PRIMJENJUJE SE)

ODJELJAK O — ETSO OVLAŠĆENJA

21.A.601 Oblast primjene

21.A.602A Podobnost

21.A.602B Dokazivanje osposobljenosti

21.A.603 Zahtjev

21.A.604 ETSO ovlašćenje za pomoći uređaj za napajanje (APU)

21.A.605 Zahtjevi u pogledu podataka

21.A.606 Zahtjevi za izdavanje ETSO ovlašćenja

21.A.607 Prava imaoca ETSO ovlašćenja

21.A.608 Izjava o projektu i performansama (DDP)

21.A.609 Obaveze imalaca ETSO ovlašćenja

21.A.610 Odobravanje odstupanja

21.A.611 Promjene projekta

21.A.613 Vođenje evidencije

21.A.615 Inspekcijski pregled koji obavlja Agencija

21.A.619 Važenje ETSO ovlašćenja

21.A.621 Prenosivost

ODJELJAK P — DOZVOLA ZA LET

21.A.701 Oblast primjene

21.A.703 Podobnost

21.A.705 Nadležniorgan

21.A.707 Zahtjevi za izdavanje dozvole za let

21.A.708 Uslovi leta

21.A.709 Zahtjev za odobravanje uslova za let

21.A.710 Odobravanje uslovaza leta

21.A.711 Izdavanje dozvole za let

21.A.713 Promjene

21.A.715 Jezik

21.A.719 Prenosivostdozvole

21.A.721 Inspekcijski pregledi

21.A.723 Važenje

21.A.725 Producenje važenja dozvole za let

21.A.727 Obaveze imaoca dozvole za let

21.A.729 Vođenje evidencije

ODJELJAK Q — IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA

- 21.A.801 Identifikacija proizvoda
- 21.A.803 Postupanje sa identifikacionim podacima
- 21.A.804 Identifikacija djelova i uređaja
- 21.A.805 Identifikacija kritičnih djelova
- 21.A.807 Identifikacija ETSO artikala

SEKCIJA B — POSTUPAK ZA NADLEŽNE ORGANE

ODJELJAK A — OPŠTE ODREDBE

21.B.5 Oblast primjene

21.B.20 Obaveze nadležnog organa

21.B.25 Zahtjevi u pogledu organizacije nadležnog organa

21.B.30 Dokumentovanipostupci

21.B.35 Promjene u organizaciji i postupcima

21.B.40 Rješavanje sporova

21.B.45 Izvještavanje/koordinacija

21.B.55 Vođenje evidencije

21.B.60 Nalozi za plovidbenost

ODJELJAK B — UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENA UVJERENJA O TIPU

21.B.70 Sertifikacionespecifikacije

21.B.75 Posebni uslovi

21.B.80 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu

21.B.82 Osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu vazduhoplova

21.B.85 Određivanje primjenljivih zahtjeva za zaštitu životne sredine i sertifikacionih specifikacija za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu

21.B.100 Nivo uključenosti

21.B.103 Izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu

(ODJELJAK C — NE PRIMJENJUJE SE)

ODJELJAK D — IZMJENEUVJERENJA O TIPU I OGRANIČENOOG UVJERENJA O TIPU

21.B.105 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjevi za zaštitu životne sredine i osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za veću izmjenu uvjerenja o tipu

21.B.107 Izdavanje odobrenja izmjene uvjerenja o tipu

ODJELJAK E — DODATNO UVJERENJE O TIPU

21.B.109 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjevi za zaštitu životne sredine i osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za dodatno uvjerenje o tipu

21.B.111 Izdavanje dodatnog uvjerenja o tipu

ODJELJAK F — PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA

21.B.120 Ispitivanje

21.B.125 Nalazi

21.B.130 Izdavanje pisma o saglasnosti

21.B.135 Održavanje pisma o saglasnosti

21.B.140 Promjena pisma o saglasnosti

21.B.145 Ograničavanje, privremeno i trajno ukidanje pisma o saglasnosti

21.B.150 Vođenje evidencije

ODJELJAK G — ODOBRAVANJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

21.B.220 Ispitivanje

21.B.225 Nalazi

21.B.230 Izdavanje odobrenja

21.B.235 Stalni nadzor

21.B.240 Promjena odobrenja

21.B.245 Privremeno ili trajno ukidanje odobrenja

21.B.260 Vođenje evidencije

ODJELJAK H — UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENA UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI

21.B.320 Ispitivanje

21.B.325 Izdavanje uvjerenja o plovidbenosti

21.B.326 Uvjerenje o plovidbenosti

21.B.327 Ograničenouvjerenje o plovidbenosti

21.B.330 Trajno i privremeno ukidanje uvjerenja o plovidbenosti i ograničenoguvjerenja o plovidbenosti

21.B.345 Vođenje evidencije

ODJELJAK I — UVJERENJA O BUCI

21.B.420 Ispitivanje

21.B.425 Izdavanje uvjerenja o buci

21.B.430Trajno ili privremeno ukidanje uvjerenja o buci

21.B.445 Vođenje evidencije

ODJELJAK J — ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROJEKTOVANJE

ODJELJAK K — DJELOVI I UREĐAJI

(ODJELJAK L — NE PRIMJENJUJE SE)

ODJELJAK M — POPRAVKE

21.B.450 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevi za zaštitu životne sredine za odobravanje projekta popravke

21.B.453 Izdavanje odobrenja projekta popravke

(ODJELJAK N — NE PRIMJENJUJE SE)

ODJELJAK O — ETSO OVLAŠĆENJA

21.B.480 Izdavanje ETSO ovlašćenja

ODJELJAK P — DOZVOLA ZA LET

21.B.520 Ispitivanje

21.B.525 Izdavanje dozvole za let

21.B.530 Privremeno i trajno ukidanje dozvole za let

21.B.545 Vođenje evidencije

ODJELJAK Q — IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA

Dodaci

Dodatak I — EASA Obrazac 1 — Uvjerenje o stavljanju u upotrebu

Dodatak II — EASA Obrazac 15a — Potvrda o provjeri plovidbenosti

Dodatak III — EASA Obrazac 20a — Dozvola za let

Dodatak IV — EASA Obrazac 20b — Dozvola za let (koju izdaju organizacije)

Dodatak V — EASA Obrazac 24 — Ograničenouvjerenje o plovidbenosti

Dodatak VI — EASA Obrazac 25 — Uvjerenje o plovidbenosti

Dodatak VII — EASA Obrazac 45 — Uvjerenje o buci

Dodatak VIII — EASA Obrazac 52 — Izjava o usklađenosti vazduhoplova

Dodatak IX — EASA Obrazac 53 — Uvjerenje o spremnosti za upotrebu vazduhoplova

Dodatak X — EASA Obrazac 55 — Uvjerenje o sposobljenosti organizacije za proizvodnju

Dodatak XI — EASA Obrazac 65 — Pismo o saglasnosti za proizvodnju bez odobrenja organizacije za proizvodnju

Dodatak XII — Kategorije provjera u letu i povezane kvalifikacije posade za provjeru u letu”;

(2) tačka 21.A.14 mijenja se kako slijedi:

(a) tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Podnositac zahtjeva za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu dokazuje svoju sposobljenost posjedovanjem odobrenja organizacije za projektovanje koje je izdala Agencija u skladu sa odjeljkom J.”;

(b) tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Odstupajući od tačke (a), podnositac zahtjeva može da dokaže svoju sposobnost tako da od Agencije dobije odobrenje svojeg programa sertifikacije utvrđenog u skladu sa tačkom 21.A.15 (b) ako se sertificira jedan od sljedećih proizvoda:

1. ELA1 vazduhoplov; ili
2. motor ili elisa ugrađen u ELA1 vazduhoplov.”;

(3) tačka 21.A.15 mijenja se kako slijedi:

(a) tačke (b), (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) Zahtjev za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu sadrži, barem, preliminarne opisne podatke o proizvodu, namjenu proizvoda i vrstu operacija za koje je zatražena sertifikacija. Osim toga, sadrži, ili se time dopunjava nakon podnošenja, program sertifikacije za dokazivanje usklađenosti u skladu sa tačkom 21.A.20 koji se sastoji od:

1. detaljnog opisa projekta tipa sa svim konfiguracijama koje treba da se sertifikuju;
2. predloženih operativnih karakteristika i ograničenja;
3. predviđene namjene proizvoda i vrste operacija za koje se traži sertifikacija;
4. predloga za početnu osnovu sertifikacije tipa, osnovu za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeve za zaštitu okoline, pripremljenog u skladu sa zahtjevima i opcijama navedenim u tačkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85;
5. predloga za raščlanjivanje programa sertifikacije u smislene grupe aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti, uključujući predlog načina ostvarivanja usklađenosti i vezane dokumente o usklađenosti;
6. predloga za procjenu smislenih grupa aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti koja se odnosi na vjerovatnoću neidentifikovane neusklađenosti sa osnovom sertifikacije tipa, osnovuza sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti ili zahtjeva za zaštitu okoline i na mogući uticaj te neusklađenosti na sigurnost proizvoda ili zaštitu okoline. Predložena procjena u obzir uzima elemente u tačkama 1 do 4 tačke 21.B.100 (a). Na osnovu te procjene u zahtjev se uvrštava predlog uključenosti Agencije u provjeru aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti; i
7. projektnih rokova projekta, uključujući ključne etape.

- (c) Podnositac zahtjeva ažurira program sertifikacije nakon početnog podnošenja Agenciji u slučaju izmjena projekta koji se sertificuje koje utiču na bilo koju podtač.1 do 7 tačke (b).
- (d) Zahtjev za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu za vazduhoplov uključuje, ili mu se dodaje poslije inicijalnog zahtjeva, dodatak zahtjeva za odobrenje podataka o operativnoj prikladnosti.“;

(b) dodaju se nove tačke (e) i (f) koje glase:

„(e) Zahtjev za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu za velike avione ili velike rotorkrafte važi pet godina i zahtjev za bilo koje drugo uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu važi tri godine, osim ako podnositac zahtjeva ne dokaže u vrijeme podnošenja zahtjeva da njegovom proizvodu treba duži vremenski period da dokaže i izjavi usklađenosti da Agencija da saglasnost na taj duži vremenski period.

(f) U slučaju kada uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu nije izdato, ili je očigledno da neće biti izdato, u okviru vremenskog ograničenja datog u tački (e), podnositac zahtjeva može da:

1. podnese novi zahtjev i da se uskladisa osnovom za izdavanje uvjerenje o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine, kako je uspostavila i obavijestila Agencija u skladu sa tačkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85 na datum podnošenja novog zahtjeva; ili
2. zatraži produženje vremenskog perioda navedenog u tački (e) i da predloži novi datum za izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu. U tom slučaju, podnositac zahtjeva je dužan da se uskladi sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine, kako je ih je Agencija uspostavila i obavijestila u skladu sa tačkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85 za datum koji bira podnositac zahtjeva. Ipak, taj datum ne smije da prethodi novom datumu koji je predložio podnositac zahtjeva za izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu za više od pet godina u slučaju zahtjeva za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu za velike avione ili velike rotorkrafte, kao i za više od tri godine u slučaju zahtjeva za bilo koje drugo uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu.“;

(4) tačka 21.A.16A se briše;

(5) tačka 21.A.16B se briše;

(6) tačka 21.A.17A se briše;

(7) tačka 21.A.17B se briše;

(8) tačka 21.A.18 se briše;

(9) tačke 21.A.20 i 21.A.21 mijenjaju se i glase:

„21.A.20 Dokazivanje usklađenostisa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine

- (a) Poslije prijema programa sertifikacije od strane Agencije, podnositelj zahtjeva mora da dokaze usklađenostsa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine, kako ih je Agencija uspostavila i obavijestila podnosioca zahtjeva u skladu sa tačkama 21.B.80, 21.B.82, 21.B.85, i da informise Agenciju o načinima pomoći kojih je ta usklađenost dokazana.
- (b) Podnositelj zahtjeva prijavljuje Agenciji svaku poteškoću ili događaj sa kojim se susreo tokom procesa dokazivanja usklađenosti koji mogu da imaju značajan uticaj na procjenu rizika u skladu sa tačkom 21.A.15(b)(6) ili na program sertifikacije, ili koji mogu na neki drugi način da iziskuju promjenu nivoa uključenosti Agencije o čemu je podnositelj zahtjeva prethodno obaviješten u skladu sa tačkom 21.B.100(c).
- (c) Podnositelj zahtjeva mora da ima zapise o obrazloženju usklađenosti u okviru dokumenata o usklađenosti u skladu sa programom sertifikacije.
- (d) Nakon završetka svih dokazivanja usklađenosti u skladu sa programom sertifikacije, uključujući sve inspekcije i testove u skladu sa tačkom 21.A.33, i nakon svih provjera u letu u skladu sa tačkom 21.A.35, podnositelj zahtjeva izjavljuje da:
 1. je dokazao usklađenost sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine, kako ih je Agencija uspostavila i obavijestila, nakon programa sertifikacije koji je primila Agencija; i
 2. nije identifikovano bilo kakvo svojstvo ili karakteristika koji mogu da učine proizvod nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.
- (e) Podnositelj zahtjeva Agenciji dostavlja izjavu o usklađenosti datu u tački (d). Kada podnositelj zahtjeva ima odgovarajuće odobrenje organizacije za projektovanje, izjava o usklađenosti mora da se sačini u skladu sa Odjeljkom J i da se dostavi Agenciji.

21.A.21 Zahtjevi za izdavanje uvjerenja o tipu i ograničenog uvjerenja o tipu

- (a) U cilju dobijanja uvjerenja o tipu za proizvod ili, u slučaju kada vazduhoplov ne ispunjava osnovne zahtjeve Aneksa II Uredbe (EU) 2018/1139 ograničeno uvjerenje o tipu vazduhoplova, podnositelj zahtjeva mora da:
 1. dokaže svoju sposobnost u skladu sa tačkom 21.A.14;
 2. je usklađen sa tačkom 21.A.20;
 3. dokaže da motor i elisa, ukoliko su ugrađeni u vazduhoplov:
 - (A) imaju uvjerenje o tipu izdato ili utvrđeno u skladu sa ovom Uredbom; ili
 - (B) je dokazana njihova usklađenost sa utvrđenom osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu vazduhoplova zahtjevima za zaštitu životne sredine kako je Agencija utvrdila i obavijestila ukoliko je potrebno kako bi se obezbijedio siguran let vazduhoplova.
- (b) Odstupajući od tačke (a)(2), na zahtjev podnosioca zahtjeva koji je sadržan u izjavi iz tačke 21.A.20(d), podnositelj zahtjeva ima pravo da mu se izda uvjerenje o tipu vazduhoplova ili ograničeno uvjerenje o tipu vazduhoplova prije nego što podnositelj zahtjeva

dokažeusklađenost sa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, ukoliko podnositelj zahtjeva dokažetu usklađenost prije datuma kada će se ti podaci stvarno koristiti.“;

- (10) tačka 21.A.23 se briše;
- (11) u tački 21.A.31(a), tačka 4 mijenja se i glasi:
„4. bilo kojih drugih podataka koji omogućavaju da se poređenjem utvrdi plovidbenost i, prema potrebi, ekološke karakteristike naknadnih proizvoda istog tipa.“;

- (12) tačka 21.A.33 mijenja se i glasi:

‘21.A.33 Provjerei ispitivanja

- (a) (Rezervisano)
- (b) Prije svakog ispitivanja obavljenog tokom dokazivanja usklađenosti koja se zahtijeva u skladu sa tačkom 21.A.20, podnositelj zahtjeva mora da potvrди:
 - 1. za probni uzorak:
 - (i) da su materijali i postupci na odgovarajući način usklađeni sa specifikacijama za predloženi projekat tipa;
 - (ii) da su djelovi proizvoda na odgovarajući način usklađeni sa tehničkim planovima u predloženom projektu tipa; i
 - (iii) da su proizvodni postupci, konstrukcija i sklapanje na odgovarajući način usklađeni sa onima koji su navedeni u predloženom projektu tipa; i
 - 2. da suoprema za ispitivanje i mjerni uređaji koji se koriste za ispitivanje odgovarajući za ispitivanje i da su izbaždareni na odgovarajući način.
- (c) Na osnovu potvrđivanja obavljenih u skladu sa tačkom (b), podnositelj zahtjeva izdaje izjavu o usklađenosti u kojoj su navedene sve potencijalne neusklađenosti, zajedno sa obrazloženjem da ovo neće uticati na rezultate ispitivanja i dozvoljava Agenciji da sproveđe provjeru koju smatra neophodnom u cilju provjere valjanosti te izjave.
- (d) Podnositelj zahtjeva dozvoljava Agenciji da:
 - 1. pregleda bilo koje podatke i informacije koje se odnose na dokazivanje usklađenosti; i
 - 2. prisustvuje ili sproveđe bilo koje ispitivanje ili provjeru koji se obavljaju u svrhu dokazivanja usklađenosti.
- (e) Za sva ispitivanja i provjerekojima prisustvuje ili koje sprovodi Agencija u skladu sa tačkom (d)(2):
 - 1. podnositelj zahtjeva dostavlja Agenciji izjavu o usklađenosti iz tačke (c); i
 - 2. ne smiju da se obavljaju bilo kakve promjene probnog uzorka ili opreme za ispitivanje i mjernih uređaja koje mogu da utiču na valjanost izjave o usklađenosti, između vremena davanja izjave o usklađenosti iz tačke (c) i vremena kada je probni uzorak prezentovan Agenciji za ispitivanje.“;

- (13) tačka 21.A.41 mijenja se i glasi:

„21.A.41 Uvjerenje o tipu

Uvjerenje o tipu i ograničeno uvjerenje o tipu sadrže projekat tipa, operativna ograničenja, listu podataka o uvjerenu o tipu o plovidbenosti i emisijama, važeću osnovu za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjeve za zaštitu životne sredine sa kojima Agencija utvrđuje usklađenost i sve druge uslove ili ograničenja koji su propisani za proizvod u važećim sertifikacionim specifikacijama i zahtjevima za zaštitu životne sredine. Uvjerenje o tipu i ograničeno uvjerenje o tipu za vazduhoplov uključuju pored toga osnovu za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, podatke o operativnoj prikladnosti i listu podataka o buci. Uvjerenje o tipu za vazduhoplov i lista podataka ograničenog uvjerenja o tipu uključuje evidenciju o ispunjenosti uslova u pogledu emisije CO₂ doklista podataka koja je dio uvjerenja o tipu za motor uključuje evidenciju o ispunjenosti uslova u pogledu emisije gasova.“;

- (14) tačka 21.A.91 mijenja se i glasi:

„21.A.91 Klasifikacija promjena uvjerenja o tipu

Promjene uvjerenja o tipu se klasificiraju kao manje i veće. „Manja promjena“ je promjena koja nema veći uticaj na masu, položaj težišta, strukturu izdržljivost, pouzdanost, operativna svojstva, podatke o operativnoj prikladnosti, ili druga svojstva koja utiču na plovidbenost proizvoda ili njegova ekološka svojstva. Ne dovodeći u pitanje tačku 21.A.19, sve ostale promjene su „veće promjene“ u skladu sa ovim Odjeljkom. Veće i manje promjene odobravaju se u skladu sa tačkama 21.A.95 ili 21.A.97, u zavisnosti šta je odgovarajuće, i identifikuju se na odgovarajući način.“

- (15) tačka 21.A.93 mijenja se i glasi:

„21.A.93 Zahtjev

- (a) Zahtjev za odobravanje promjene uvjerenja o tipu podnosi se u obliku i na način koji određuje Agencija.
- (b) Zahtjev sadrži, ili mu se nakon inicijalnog podnošenja dodaje, program sertifikacije za dokazivanje usklađenosti u skladu sa tačkom 21.A.20 koji se sastoji od:
 1. opisa promjene u kojem su identifikovani:
 - (i) konfiguracija(e) proizvoda u uvjerenju o tipu u odnosu na koju treba da se obavi promjena;
 - (ii) sve oblasti proizvoda u uvjerenju o tipu, uključujući odobrene priručnike, koji su promijenjeni ili na koje promjena utiče; i
 - (iii) kada promjena utiče na podatke o operativnoj prikladnosti, sve neophodne promjene podataka o operativnoj prikladnosti;
 2. identifikovanja bilo koje ponovne istrage neophodne za dokazivanje usklađenosti promjene i oblasti na koje promjena utiče sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine; i
 3. za veću promjenu uvjerenja o tipu:

- (i) predloga za početnu osnovu sertifikacije tipa, osnovu za sertifikacijupodataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeve za zaštitu okoline, pripremljenog u skladu sa zahtjevima i opcijama navedenim u tački 21.A.101;
 - (ii) predloga za raščlanjivanje programa sertifikacije u smislene grupe aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti, uključujući predlog načina ostvarivanja usklađenosti i vezane dokumente o usklađenosti;
 - (iii) predloga za procjenu smislenih grupa aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti koja se odnosi na vjerovatnoću neidentifikovane neusklađenosti sa osnovom sertifikacije tipa, osnovu za sertifikacijupodataka o operativnoj prikladnosti ili zahtjeva za zaštitu okoline i na mogući uticaj te neusklađenosti na sigurnost proizvoda ili zaštitu okoline. Predložena procjena u obzir uzima barem elemente navedene u podtač.1 do 4 tačke 21.B.100 (a). Na osnovu te procjene u zahtjev se uvrštava predlog uključenosti Agencije u provjeru aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti; i
 - (iv) projektnih rokova projekta, uključujući ključne etape.
- (c) Zahtjev za promjenu uvjerenja o tipu za veliki avion ili veliki rotorkraft važi pet godina i zahtjev za promjenu bilo kojeg drugog uvjerenja o tipu važi tri godine. U slučaju kada promjena nije odobrena, ili je očigledno da neće biti odobrena, u periodu predviđenom u skladu sa ovom tačkom, podnositelj zahtjeva može da:
1. podnese novi zahtjev za promjenu uvjerenja o tipu i da se uskladi sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikacijupodataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine, utvrđenim od strane Agencije u skladu sa tačkom 21.A.101 i o kojima je obaviješteno u skladu sa tačkom 21.B.105 na datum podnošenja novog zahtjeva; ili
 2. zatraži produženje vremenskog roka navedenog u prvoj rečenici tačke (c) za prvobitni zahtjev i da predloži novi datum izdavanja odobrenja. U tom slučaju, podnositelj zahtjeva je dužan da se uskladi sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine, utvrđenim od strane Agencije u skladu sa tačkom 21.A.101 i o kojima je obaviješten u skladu sa tačkom 21.B.105, za datum koji bira podnositelj zahtjeva. Ipak, taj datum ne smije da prethodi novom datumu koji je predložio podnositelj zahtjeva za izdavanje odobrenja za više od pet godina u slučaju zahtjeva za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu za veliki avion ili veliki rotorkraft, kao i za više od tri godine u slučaju zahtjeva za bilo koje drugo uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu.“;

(16) tačke 21.A.95, 21.A.97 i 21.A.101 mijenjaju se i glase:

„21.A.95 Zahtjevi za odobravanje manje promjene

(a) Manje promjene uvjerenja o tipu klasificuje i odobrava:

1. Agencija; ili
2. odobrena organizacija za projektovanje u okviru svojih prava izpodtač.(1) i (2) tačke 21.A.263(c), kako je navedeno u uslovima za odobrenje.

- (b) Manja promjena uvjerenja o tipu se odobrava samo:
1. ako je dokazano da su promjena i oblasti na koje promjena utiče usklađeni sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevima za zaštitu životne sredine na koje se upućuje u uvjerenju o tipu;
 2. u slučaju promjene koja utiče na podatke o operativnoj prikladnosti, kada je dokazano da su potrebne promjene podataka o operativnoj prikladnosti usklađene sa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti na koje se upućuje u uvjerenju o tipu;
 3. ako je izjavljena usklađenost sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu koja se primjenjuje u skladu sa podtačkom (1) i kada su evidentirana obrazloženja usklađenosti u dokumentima o usklađenosti; i
 4. ako nije identifikovano bilo kakvo svojstvo ili karakteristika kojemogu da učine proizvod nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.
- (c) Odstupajući od podtačke (1) u tački (b), sertifikacione specifikacije koje su postale primjenljive nakon onih na koje se upućuje u uvjerenju o tipu mogu da se koriste kao odobrenje za manje promjene, ukoliko ne utiču na dokazivanje usklađenosti.
- (d) Odstupajući od tačke (a), na zahtjev podnosioca zahtjeva sadržan u izjavi iz tačke 21.A.20(d), manja promjena uvjerenja o tipu za vazduhoplov može da se odobri prije nego što se dokaže usklađenost sa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, ukoliko podnositelj zahtjeva dokaže tu usklađenost prije datuma početka stvarnog korišćenja tih podataka.
- (e) Podnositelj zahtjeva dostavlja Agenciji dokazne podatke za izmjenu i izjavu da je usklađenost dokazana u skladu sa tačkom (b).
- (f) Odobravanje manje izmjene uvjerenja o tipu je ograničeno na konkretnu/e konfiguraciju/e u uvjerenju o tipu na koji se promjena odnosi.

21.A.97 Zahtjevi za odobravanje veće promjene

- (a) Veće promjene uvjerenja o tipu klasificuje i odobrava:
1. Agencija; ili
 2. odobrena organizacija za projektovanje u okviru svojih prava iz podtač.(1) i (8) tačke 21.A.263(c), kako je navedeno u uslovima odobrenja.
- (b) Veća promjena uvjerenja o tipu odobrava se samo:
1. ako je dokazano da su promjena i oblasti na koje promjena utiče usklađeni sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevima za zaštitu životne sredine, kako je utvrdila Agencija u skladu sa tačkom 21.A.101;
 2. u slučaju promjene koja utiče na podatke o operativnoj prikladnosti, kada je dokazano da su potrebne promjene podataka o operativnoj prikladnosti u skladu sa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, kako je utvrdila Agencija u skladu sa tačkom 21.A.101; i

3. ako je dokazana usklađenost sa podtač.(1) i (2) u skladu sa tačkom 21.A.20, kako je primjenljivo na promjenu.
- (c) Odstupajući od podtač.(2) i (3) tačke (b), na zahtjev podnosioca zahtjeva sadržan u izjavi iz tačke 21.A.20(d), veća promjena uvjerenja o tipu za vazduhoplov može da se odobri prije nego što se dokaže usklađenost sa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, ukoliko podnositelj zahtjeva dokaže tu usklađenost prije datuma početka stvarnog korišćenja tih podataka.
- (d) Odobrenje veće izmjene uvjerenja o tipu ograničavase na konkretnu/e konfiguraciju/e u uvjerenju o tipu na koji se promjena odnosi.
- 21.A.101 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu životne sredine za veću promjenu uvjerenja o tipu**
- (a) Veća promjena uvjerenja o tipu i oblasti na koje utiče ta promjena moraju da budu usklađene ili sa sertifikacionim specifikacijama koje se primjenjuju na promijenjeni proizvod na datum podnošenja zahtjeva za promjenu ili sa sertifikacionim specifikacijama koje su počele da se primjenjuju nakon tog datuma u skladu sa tačkom (f) iz daljeg teksta. Valjanost zahtjeva se određuje u skladu sa tačkom 21.A.93(c). Uz to, promijenjeni proizvod mora da ispunjava zahtjeve za zaštitu životne sredine koje je utvrdila Agencija u skladu sa tačkom 21.B.85.
- (b) Odstupajući od tačke (a), ranija izmjena i dopuna sertifikacione specifikacije iz tačke (a) i bilo koje druge sertifikacione specifikacije koja je neposredno povezana može da se koristi u bilo kojoj od sljedećih situacija, osim ako ranija izmjena i dopuna nije postala primjenljiva prije datuma na koji su odgovarajuće sertifikacione specifikacije na koju se upućuje u uvjerenju o tipu počele da se primjenjuju:
1. za promjenu za koju Agencija smatra da nije od značaja. Prilikom određivanja da li je određena promjena značajna, Agencija razmatra promjenu u kontekstu svih prethodnih relevantnih promjena projekta i svih povezanih revizija primjenljivih sertifikacionih specifikacija na koje se upućuje u uvjerenju o tipu proizvoda. Promjene koje ispunjavaju jedan od sljedećih kriterijuma se automatski smatraju značajnim:
 - (i) opšta konfiguracija ili principi projektovanja nisu zadržani;
 - (ii) prepostavke koje su korišćene za sertifikaciju proizvoda koji treba da se promijeni više nisu važeće;
 2. svaka oblast, sistem, dio ili uređaj na koje promjena ne utiče po mišljenju Agencije;
 3. svaka oblast, sistem, dio ili uređaj na koje promjena utiče, a za koje Agencija smatra da njihova usklađenost sa sertifikacionim specifikacijama iz tačke (a) ne bi bitno uticala na nivo sigurnosti promijenjenog proizvoda ili ne bi bila praktična.
- (c) Odstupajući od tačke(a), u slučaju promjene na vazduhoplovu, izuzev rotorkrafta, sa najvećom masom od 2722 kg (6000 lb) ili manjom, ili rotorkrafta bez turbine sa najvećom masom od 1361 kg (3000 lb) ili manjom, promjene i oblasti na koje utiče promjena moraju da budu u saglasnosti sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu na koju se upućuje u uvjerenju o tipu. Ipak, ukoliko Agencija smatra da je promjena u određenoj

oblasti značajna, Agencija može da zahtijeva da promjena i oblasti na koje promjena utiče budu usklađene sa izmjenama i dopunama sertifikacione specifikacije osnove za izdavanje uvjerenja o tipu na koju se upućuje u uvjerenju o tipu i koje važi, kao i sa svim drugim sertifikacionim specifikacijama koje su direktno povezane, izuzev ako Agencija takođe smatra da usklađivanjesa tom izmjenom i dopunom ne bi bitno uticalo na nivo sigurnosti promijenjenog proizvoda ili ne bi bilo praktično.

- (d) Ukoliko Agencija smatra da sertifikacione specifikacije koje važe na dan podnošenja zahtjeva za promjenu ne omogućavaju odgovarajuće standarde u vezi sa predloženom promjenom, promjena i oblasti na koje promjena utiče moraju takođe da budu usklađene sa svim posebnim uslovima, kao i izmjenama i dopunama tih posebnih uslova, propisanim od strane Agencije u skladu sa tačkom 21.B.75, da bi se omogućio nivo sigurnosti ekvivalentannivou utvrđenom u sertifikacionim specifikacijama koje važe na dan podnošenja zahtjeva za promjenu.
 - (e) Odstupajući od tač.(a), (b) i (c), promjena i oblasti na koje promjena utiče mogu da budu usklađene sa alternativom sertifikacionoj specifikaciji utvrđenoj od strane Agencije ako je predloži podnositelj zahtjeva, ukoliko Agencija smatra da ta alternativa obezbeđuje nivo sigurnosti koji je:
 - 1. u slučaju uvjerenja o tipu:
 - (i) ekvivalentan nivou sertifikacionih specifikacija, utvrđenih od strane Agencije u skladu sa gore navedenim (a), (b) ili (c); ili
 - (ii) usklađen sa osnovnim zahtjevima Aneksa II Uredbe (EU) 2018/1139;
 - 2. u slučaju ograničenog uvjerenja o tipu, odgovara u odnosu na predviđenu upotrebu.
 - (f) Ukoliko podnositelj zahtjeva odluči da se uskladi sa sertifikacionom specifikacijom iz izmjene i dopune koja je stupila na snagu poslije podnošenja zahtjeva za promjenu uvjerenja o tipu, promjena i oblasti na koje promjena utiče moraju takođe da se uskladei sa svim ostalim sertifikacionim specifikacijama koje su neposredno povezane.
 - (g) Ako zahtjev za promjenu uvjerenja o tipu za vazduhoplov sadrži, ili je dopunjjen nakon inicijalnog podnošenja zahtjeva tako da sadrži, promjene podataka o operativnoj prikladnosti, osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti utvrđuje se u skladu s tačkama od (a) do (f).“;
- (17) tačka 21.A.103 se briše;
- (18) tačke 21.A.111 i 21.A.112A mijenjaju se i glase:

„21.A.111 Oblast primjene

Ovaj Odjeljak uređuje proceduru za odobravanje većih promjena uvjerenja o tipu, u skladu sa procedurama za dodatno uvjerenje o tipu, i utvrđuje prava i obaveze podnositelja zahtjeva za odobrenje i imalaca odobrenja. U ovom Odjeljku, termin uvjerenje o tipu predstavlja i uvjerenja o tipu i ograničena uvjerenja o tipu.

21.A.112A Podobnost

Svako fizičko ili pravno lice koje je dokazalo, ili je u procesu dokazivanja, svoje osposobljenosti u skladu sa tačkom 21.A.112B može da podnese zahtjev za dodatno uvjerenje o tipu, u skladu sauslovima koji su propisani u ovom Odjeljku.“;

(19) tačka 21.A.112B mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Podnositac zahtjeva za dodatno uvjerenje o tipu dokazuje svoju osposobljenost tako što ima odobrenje organizacije za projektovanje, koje je izdala Agencija u skladu sa Odjeljkom J.“;

(b) tačka (c) mijenja se i glasi:

„(c) Odstupajući od tačke (a), u slučaju proizvoda iz tačke 21.A.14(c), podnositac zahtjeva može da dokaže svoju osposobljenost dobijanjem odobrenja svog sertifikacionog programa od strane Agencije, koji je utvrđen u skladu sa tačkom 21.A.93(b).“;

(20) tačka 21.A.113 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Prilikom podnošenja zahtjeva za dodatno uvjerenje o tipu, podnositac zahtjeva:

- (i) navodi u zahtjevu informacije koje se zahtijevaju u skladu sa tačkom 21.A.93(b);
- (ii) navodi da li su sertifikacioni podaci bili ili da li će biti sačinjeni u potpunosti od strane podnosioca zahtjeva na osnovu aranžmana sa vlasnikom podataka za izdavanje uvjerenju o tipu.“;

(b) dodaje se nova tačka (c) koja glasi:

„(c) Tačka 21.A.93(c) primjenjuje se na zahtjeve koji se odnose na period važenja zahtjeva kao i na zahtjeve koji se odnose na potrebu za ažuriranjem osnove za izdavanje uvjerenja o tipu, osnove za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeva za zaštitu životne sredine, ako promjena nije odobrena ili je jasno da neće biti odobrena u utvrđenom vremenskom roku.“;

(21) tačka 21.A.114 se briše;

(22) tačka 21.A.115 mijenja se i glasi:

„21.A.115 Zahtjevi za odobravanje većih promjena u formi dodatnog uvjerenja o tipu

(a) Dodatno uvjerenje o tipu izdaje:

1. Agencija; ili
2. odobrena organizacija za projektovanje u okviru svojih prava iz podtač.(1) i (9) tačke 21.A.263(c), kako je navedeno u uslovima odobrenja.

(b) Dodatno uvjerenje o tipu se samo izdaje kada:

1. je podnositac zahtjeva dokazao svoju osposobljenost u skladu sa tačkom 21.A.112B;

2. je dokazano da su promjena uvjerenja o tipu i oblasti na koje utiče promjena usklađeni sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevima za zaštitu životne sredine, kako je utvrdila Agencija u skladu sa tačkom 21.A.101;
 3. je u slučaju dodatnog uvjerenja o tipu koje utiče na podatke o operativnoj prikladnosti, dokazano da su potrebne promjene podataka o operativnoj prikladnosti u skladu sa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, kako je utvrdila Agencija u skladu sa tačkom 21.A.101;
 4. je dokazana usklađenost sa podtač.(2) i (3) u skladu sa tačkom 21.A.20, kako je primjenljivo na promjenu; i
 5. je podnositelj zahtjeva naveo da je dostavio sertifikacione podatke na osnovu dogovora sa vlasnikom podataka za izdavanje uvjerenja o tipu u skladu sa tačkom 21.A.113(b):
 - (i) imalac uvjerenja o tipu naveo da nema tehničkih primjedbi na informacije dostavljene usklađeno sa tačkom 21.A.93; i
 - (ii) imalac uvjerenja o tipu pristao da sarađuje sa imaočem dodatnog uvjerenja o tipu kako bi se obezbijedilo ispunjavanje svih obaveza za kontinuiranu plovidbenost promijenjenog proizvoda kroz usklađenost sa tačkama 21.A.44 i 21.A.118A.
- (c) Odstupajući od podtač. (3) i (4) tačke (b), na zahtjev podnosioca zahtjeva sadržan u izjavi iz tačke 21.A.20(d), podnositelj zahtjeva ima pravo da mu se izda dodatno uvjerenje o tipu za vazduhoplov prije nego podnositelj zahtjeva dokaže usklađenost sa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, ukoliko podnositelj zahtjeva dokaže tu usklađenost prije dana početka stvarnog korišćenja tih podataka.
- (d) Dodatno uvjerenje o tipu je ograničeno na konkretnu/e konfiguraciju/e u uvjerenju o tipu na koji se veća promjena odnosi.“;

(23) u tački 21.A.130, tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Izjava o usklađenosti mora da sadrži sve od sljedećeg:

1. za svaki proizvod, dio ili uređaj, izjavu da je proizvod, dio ili uređaj usklađen sa odobrenim projektnim podacima i da je u stanju da sigurno radi;
2. za svaki vazduhoplov, izjavu da je sproveden postupak ispitivanja na zemlji i u letu u skladu sa tačkom 21.A.127(a);
3. za svaki motor ili elisu promjenljivog koraka, izjavu da je proizvođač sproveo završno funkcionalno ispitivanje rada motora ili elise promjenljivog koraka u skladu sa tačkom 21.A.128;
4. dodatno, u slučaju zahtjeva za zaštitu životne sredine:
 - (i) izjavu da je završeni motor u saglasnosti sa primjenjivim zahtjevima koji se odnose na emisije izduvnih gasova motora od dana proizvodnje motora, i;
 - (ii) izjavu da je završeni avion u saglasnosti sa primjenjivim zahtjevima koji se odnose na emisije CO₂ od dana kada je izdato prvo uvjerenje o plovidbenosti.“;

(24) u tački 21.A.145, tačke (b) i (c) mijenjaju se i glase:

„(b) da u vezi sa svim potrebnim podacima o plovidbenosti i zaštite životne sredine:

1. organizacija za proizvodnju prima te podatke od Agencije, i od imaoца ili podnosioca zahtjeva za uvjerenje o tipu, ograničeno uvjerenje o tipu ili odobrenje projekta, uključujući bilo koje izuzeće dato u odnosu na zahtjeve za limitiranje emisije CO₂, da bi provjerila usklađenost sa važećim projektnim podacima;
2. organizacija za proizvodnju je uspostavila proceduru kako bi obezbijedila da su podaci o plovidbenosti i zaštiti životne sredine pravilno sadržani u njenim podacima o proizvodnji i,
3. omogućava ažuriranost tih podataka i njihovu dostupnost svim zaposlenim kojima je potreban pristup tim podacima za obavljanje njihovih zaduženja.

(c) u vezi sa rukovodstvom i osobljem:

1. organizacija za proizvodnju imenuje rukovodioca koji je odgovoran nadležnim vlastima. On je u organizaciji odgovoran za to da se cjelokupna proizvodnja odvija u skladu sa zahtjevanim standardima i da je organizacija uvijek usklađena sa podacima i procedurama koji su navedeni u priručniku iz tačke 21.A.143;
2. organizacija za proizvodnju imenuje jedno ili više lica koja obezbjeđuju da organizacija bude usklađena sa zahtjevima iz ovog Aneksa (Dio 21) i određuje obim njihovih ovlašćenja. Ova lica neposredno su podređena odgovornom rukovodiocu iz tačke (1). Imenovana lica moraju da budu u stanju da pokažu odgovarajuće znanje, obuku i iskustvo za obavljanje svojih odgovornosti;
3. organizacija za proizvodnju mora zaposlenima na svim nivoima da izda odgovarajuća ovlašćenja u svrhe ispunjavanja njihovih obaveza i da u organizaciji postoji cjelovita i djelotvorna usklađenost sa pitanjima koja se odnose na podatke o plovidbenosti i zaštite životne sredine.“;

(25) u tački 21.A.147, tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Poslije izdavanja odobrenja organizaciji za proizvodnju, nadležni organ mora da odobri sve promjene u organizaciji za proizvodnju koje su značajne za dokazivanje njene usklađenosti ili za plovidbenost i ekološke karakteristike proizvoda, dijela ili uređaja, a posebno promjene u sistemu kvaliteta. Zahtjev za odobravanje podnosi se pismeno nadležnom organu, a organizacija mora prije uvođenja promjene da dokaže nadležnom organu da će nastaviti da radi u saglasnosti sa ovim Odjeljkom.“;

(26) u tački 21.A.174, tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Svaki zahtjev za izdavanje uvjerenja o plovidbenosti ili ograničenog uvjerenja o plovidbenosti sadrži:

1. klasu uvjerenja o plovidbenosti za koju se podnosi zahtjev;
2. za novi vazduhoplov:
 - (i) izjavu o usklađenosti:
 - izdatu u skladu sa tačkom 21.A.163(b); ili

- izdatu u skladu sa tačkom 21.A.130 i ovjerenu od strane nadležnog organa; ili

- za uvezeni vazduhoplov, izjavu koju je potpisao nadležni organ države izvoznika da je vazduhoplov usklađen sa projektom koji je odobrila Agencija;

- (ii) izvještaj o masi i ravnoteži sa rasporedom ukrcavanja i;
- (iii) letački priručnik, ako se zahtijeva u skladu sa važećim sertifikacionim specifikacijama za određeni vazduhoplov.

3. za korišćeni vazduhoplov:

- (i) koji potiče iz države članice, potvrdu o provjeri plovidbenosti izdatu u skladu sa Dijelom-M;

- (ii) koji potiče iz države koja nije država članica:

- izjavu nadležnog organa države u kojoj je vazduhoplov registrovan, ili je bio registrovan, o stanju plovidbenosti vazduhoplova u registru u trenutku prenošenja;
- izvještaj o masi i ravnoteži sa rasporedom ukrcavanja;
- letački priručnik, ako se zahtijeva u skladu sa primjenljivim pravilom o plovidbenosti (*airworthiness code*) za određeni vazduhoplov;
- prethodnu evidenciju pomoći koje se utvrđuju standardi proizvodnje, promjena i održavanja vazduhoplova, uključujući sva ograničenja povezana sa ograničenim uvjerenjem o plovidbenosti u skladu sa tačkom 21.B.327;
- prepоруку za izdavanje uvjerenja o plovidbenosti ili ograničenog uvjerenja o plovidbenosti i potvrde o provjeri plovidbenosti poslije pregleda plovidbenosti u skladu sa Dijelom-M; i
- datum kada je izdato prvo uvjerenje o plovidbenosti i, ukoliko se primjenjuju standardi Aneksa 16 Tom III, podatke o vrijednostima emisija CO₂.“;

(27) tačka 21.A.231 mijenja se i glasi:

„21.A.231 Oblast primjene

Ovim Odjeljkom se uređuje procedura za odobravanje organizacija za projektovanje i pravila kojima se uređuju prava i obaveze podnositaca zahtjeva za izdavanje tih odobrenja i imalaca tih odobrenja. U ovom Odjeljku, termin uvjerenje o tipu predstavlja i uvjerenja o tipu i ograničena uvjerenja o tipu.“;

(28) tačka 21.A.251 mijenja se i glasi:

„21.A.251 Uslovi odobrenja

Uslovi odobrenja određuju vrste radova na projektovanju, kategorije proizvoda, djelova i uređaja za koje je organizacija za projektovanje odobrena, kao i funkcije i zaduženja za koje organizacija ima odobrenje, a odnose se na plovidbenost, operativnu prikladnost i ekološke

karakteristike proizvoda. Ako odobrenje organizacije za projektovanje obuhvata izdavanje uvjerenja o tipu ili ETSO ovlašćenje za pomoći uređaj za napajanje (APU), uslovi odobrenja sadrže i spisak proizvoda ili pomoćnih uređaja za napajanje. Ovi uslovi izdaju se kao dio odobrenja organizacije za projektovanje.“

(29) tačka 21.A.258 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Ako se, tokom istraga iz tač. 21.A.257 i 21.B.100, pronađe objektivan dokaz neusklađenosti imaoča odobrenja organizacije za projektovanje sa važećim zahtjevima iz ovog Aneksa, nalaz se klasificuje na sljedeći način:

1. nalaz „nivoa 1“ predstavlja bilo koju neusklađenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa koja može da dovede do nekontrolisanih neusklađenosti sa važećim zahtjevima i da utiče na sigurnost vazduhoplova;
2. nalaz „nivoa 2“ predstavlja bilo koju neusklađenost sa zahtjevima ovog Aneksa koja nije klasifikovana kao nalaz „nivoa 1“;“

(b) tačke (c) i (d) mijenjaju se i glase:

„(c) Po prijemu obavještenja o nalazima u skladu sa važećim administrativnim procedurama koje odredi Agencija:

1. u slučaju nalaza „nivoa 1“, imalac odobrenja organizacije za projektovanje dužan je da dokaže da je preuzeo korektivne mjere kojima je Agencija zadovoljna, u roku koji nije duži od 21 radnog dana od prijema pismene potvrde nalaza;
2. u slučaju nalaza „nivoa 2“, imalac odobrenja organizacije za projektovanje dužan je da dokaže da je preuzeo korektivne mjere kojima je Agencija zadovoljna u roku utvrđenom od strane Agencije koji zavisi od prirode nalaza i prvo bitno ne može biti duži od tri mjeseca. Agencija može da produži taj prvo bitni rok kada smatra da priroda nalaza dozvoljava to produženje i ako podnositelj zahtjeva dostavi korektivni akcioni plan koji Agencija smatra zadovoljavajućim; i
3. nalaz „nivoa 3“ ne zahtijeva hitno preuzimanje korektivnih mera od strane imaoča odobrenja organizacije za projektovanje.

(d) U slučajevima nalaza „nivoa 1“ i „nivoa 2“, Agencija može da, u skladu sa važećim administrativnim procedurama koje ona odredi, djelimično ili potpuno, suspenduje ili ukine odobrenje organizacije za projektovanje. U tom slučaju, imalac odobrenja organizacije za projektovanje dužan je da blagovremeno potvrdi prijem obavještenja o suspenziji ili ukidanju odobrenja organizacije za projektovanje.“;

(30) tačka 21.A.263 mijenja se i glasi:

„21.A.263 Prava

(a) (Rezervisano)

(b) (Rezervisano)

- (c) Imalac odobrenja organizacije za projektovanje, u okviru uslova odobrenja, utvrđenih od strane Agencije, i u skladu sa relevantnim procedurama sistema obezbeđenja projekta, ima pravo da:
1. klasificuje promjene uvjerenja o tipu ili dodatnog uvjerenja o tipu i popravke kao „veće“ i „manje“;
 2. odobri manje izmjene uvjerenja o tipu ili dodatnog uvjerenja o tipu i manje projekte popravke;
 3. (Rezervisano);
 4. (Rezervisano);
 5. odobri određene projekte većih popravki proizvoda ili pomoćnih uređaja za napajanje (APU) u skladu sa odjeljkom M;
 6. odobri uslove za let za određene vazduhoplove pod kojima dozvola za letenje može biti izdata u skladu sa tačkom 21.A.710(a)(2), osim dozvola za let koje se izdaju u svrhu tačke 21.A.701 (a)(15);
 7. izda dozvolu za let u skladu sa tačkom 21.A.711(b) za vazduhoplov koji je projektovao ili modifikovao, ili za koji je odobrio uslove za let u skladu sa tačkom 21.A.263(c)(6) pod kojima se može izdati dozvola za letenje i kada imalac odobrenja organizacije za projektovanje:
 - (i) kontroliše konfiguraciju vazduhoplova, i
 - (ii) potvrđuje usklađenost sa projektnim uslovima odobrenim za let;
 8. odobri određene veće izmjene sertifikata tipa u skladu sa odjeljkom D; i
 9. izdaje određena dodatna uvjerenja o tipu u skladu sa odjeljkom E i odobri određene veće izmjene tih uvjerenja.’;

(31) tačka 21.A.265 mijenja se i glasi:

„21.A.265 Obaveze imaoce

Imalac odobrenja organizacije za projektovanje, u okviru svojih uslova odobrenja kako je utvrdila Agencija:

- (a) održava priručnik iz tačke 21.A.243 u skladu sa sistemom osiguranja projekta;
- (b) obezbeđuje da se ovaj priručnik ili odgovarajuće procedure uključene u priručnik pozivanjem koriste kao osnovni radni dokument u okviru organizacije;
- (c) određuje da projekat proizvoda ili njegove izmjene ili popravke budu u skladu sa važećim specifikacijama i zahtjevima i da nemaju nijedno svojstvokoje nije sigurno;
- (d) pruža Agenciji izjave i povezanu dokumentaciju kojima se potvrđuje usklađenost sa tačkom (c), osim za postupke odobravanja izvršene u skladu sa tačkom 21.A.263(c);
- (e) pruža Agenciji podatke i informacije povezane sa aktivnostima koje se zahtijevaju u okviru tačke 21.A.3B;

- (f) određuje, u skladu sa tačkom 21.A.263 (c)(6), uslove za let pod kojima može da se izdaje dozvola za let;
- (g) utvrđuje, u skladu sa tačkom 21.A.263 (c)(7), usklađenost sa tačkama (b) i (e) tačke 21.A.711 prije izdavanja dozvole za letenje za vazduhoplov;
- (h) određuje podatke i informacije izdate pod nadležnošću odobrene organizacije za projektovanje u okviru njenih uslova odobrenja kako je utvrdila Agencija sljedećom izjavom: „Tehnički sadržaj ovog dokumenta odobren je pod nadležnošću DOA-e ref. EASA. 21J.[XXXX]”.';

(32) tačka 21.A.431A mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

- (a) tačka (a) mijenja se i glasi:
 - „(a) Ovim odjeljkom utvrđuje se procedura za odobravanje projekta popravke proizvoda, dijela ili uređaja i utvrđuju se prava i obaveze podnositaca zahtjeva za ta odobrenja i imaoce tih odobrenja.“;
- (b) tačke (c) i (d) mijenjaju se i glase:
 - „(c) „Popravka” podrazumijeva uklanjanje oštećenja i/ili vraćanje u stanje plovidbenosti nakon prvobitnog puštanja u upotrebu bilo kog proizvoda, djelova ili uređaja od strane proizvođača.
 - (d) Uklanjanje oštećenja zamjenom djelova ili uređaja bez potrebe za projektovanjem smatra se održavanjem i stoga se ne zahtjeva nikakvo odobrenje u skladu sa ovim Aneksom“;
- (c) dodaje se sljedeća tačka (f):
 - „(f) U ovom Odjeljku, termin uvjerenje o tipu predstavlja i uvjerenja o tipu i ograničena uvjerenja o tipu.“;

(33) tačka 21.A.432B mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

- (a) tačka (a) mijenja se i glasi:
 - „(a) Podnositac zahtjeva za odobravanje projekta veće popravke dokazuje svoju osposobljenost tako što ima odobrenje organizacije za projektovanje, koje je izdala Agencija u skladu sa odjeljkom J.“;
- (b) tačka (c) mijenja se i glasi:
 - „(c) Odstupanjem od tačke (a), u slučaju proizvoda iz tačke 21.A.14(c) podnositac zahtjeva može da dokaže svoju osposobljenost dobijanjem odobrenja svog sertifikacionog programa od strane Agencije, koji je utvrđen u skladu sa tačkom 21.A.432C(b).“

(34) dodaje se tačka 21.A.432C:

„21.A.432C Zahtjev za odobravanje projekta popravke

- (a) Zahtjev za odobravanje projekta popravke podnosi se u obliku i na način koji utvrđuje Agencija.

- (b) Zahtjev za odobravanje projekta veće popravke sadrži, ili se dopunjuje nakon prvobitnog podnošenja tako da sadrži program sertifikacije koji se sastoji od:
1. opisa oštećenja i projekta popravke kojim se utvrđuje konfiguracija projekta tipa na kojem se vrši popravka;
 2. identifikacije svih područja projekta tipa i odobrenih priručnika koji se mijenjaju ili na koje utiče projekat popravke;
 3. identifikacije svih ponovnih ispitivanja potrebnih radi dokazivanja usklađenosti projekta popravke i područja na koja utiče projekat popravke sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu na koju se upućuje, prema potrebi, u uvjerenju o tipu, dodatnom uvjerenju o tipu ili ETSO ovlašćenju za pomoći uređaj za napajanje (APU);
 4. svih predloženih izmjena i dopuna osnove za izdavanje uvjerenja o tipu na koju se upućuje, prema potrebi, u uvjerenju o tipu, dodatnom uvjerenju o tipu ili ETSO ovlašćenju za pomoći uređaj za napajanje;
 5. predloga raščlanjivanja programa sertifikacije u smislene grupe aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti, uključujući načine i postupke dokazivanja usklađenosti sa tačkom 21.A.433 (a)(1) i upućivanja na povezane dokumente o usklađenosti;
 6. predloga za procjenu smislenih grupa aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti, koji se odnosi na vjerovatnoću neidentifikovane neusklađenosti sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu i na mogući uticaj te neusklađenosti na sigurnost proizvoda. Predložena procjena u obzir uzimabarem elemente navedene u podtač. (1)-(4) tačke 21.B.100(a); Na osnovu te procjene u zahtjev se uvrštava predlog uključenosti Agencije u provjeru aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti; i
 7. navode o tome da li su sertifikacioni podaci pripremljeni u potpunosti od strane podnosioca zahtjeva ili na osnovu dogovora sa vlasnikom podataka za izdavanje uvjerenja o tipu.“;

(35) tačke 21.A.433 i 21.A.435 mijenjaju se i glase:

„21.A.433 Zahtjevi za odobravanje projekta popravke

(a) Projekat popravke odobrava se samo:

1. ako je dokazano, nakon programa sertifikacije iz tačke 21.A.432C(b), da je projekat popravke u skladu sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu na koju se upućuje, kako je primjenjivo, u uvjerenju o tipu, dodatnom uvjerenju o tipu ili ETSO ovlašćenju za pomoći uređaj za napajanje, kao i sa svim izmjenama i dopunama koje je utvrdila i o kojima je obavijestila Agencija u skladu sa tačkom 21.B.450;
2. ako je usklađenost sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu koja se primjenjuje u skladu sa tačkom (a)(1) izjavljena, a obrazloženja o usklađenosti su evidentirana u dokumentima o usklađenosti;
3. ako nije identifikovano bilo kakvo svojstvo ili karakteristika koje mogu da učine proizvod nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija; i

4. u slučaju daje podnositac zahtjeva naveo da je dostavio sertifikacione podatke na osnovu dogovora sa vlasnikom podataka za izdavanje uvjerenje o tipu u skladu sa tačkom 21.A.432C(b)(7):
 - (i) kada je imalac uvjerenja o tipu naveo da nema tehničkih primjedbi na informacije dostavljene u skladu sa tačkom (a)(2); i
 - (ii) kada je imalac uvjerenja o tipu pristao da sarađuje sa imaocem odobrenja za projekt popravke kako bi se obezbijedilo ispunjavanje svih obaveza za kontinuiranu plovidbenost izmijenjenog proizvoda kroz usklađenostsa tačkom 21.A.451.

- (b) Podnositac zahtjeva Agenciji dostavlja izjavu iz tačke (a)(2) kao i sve potrebne dokazne podatke, ukoliko to zahtjeva Agencija.

21.A.435 Klasifikacija i odobravanje projekata popravke

- (a) Projekat popravke klasificuje se kao „veći“ ili „manji“ u skladu sa kriterijumima navedenim u tački 21.A.91 za izmjenu uvjerenja o tipu.
- (b) Projekat popravke klasificuje i odobrava:
 1. Agencija; ili
 2. odobrena organizacija za projektovanje u okviru svojih prava iz podtač. (1), (2) i (5), tačke 21.A.263(c) kako je navedeno u uslovima odobrenja.“;

(36) tačka 21.A.437 briše se;

(37) tač. 21.A.604, 21.A.605 i 21.A.606 mijenjaju se i glase:

„21.A.604 ETSO ovlašćenje za pomoćni uređaj za napajanje (APU)

U pogledu ETSO ovlašćenja za pomoćni uređaj za napajanje (APU):

- (a) odstupajući od tač. 21.A.603, 21.A.610 i 21.A.615, primjenjuju se sljedeće tačke: 21.A.15, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44, 21.B.75 i 21.B.80. Međutim, ETSO ovlašćenje izdaje se u skladu sa tačkom 21.A.606 umjesto uvjerenja o tipu;
- (b) odstupajući od tačke 21.A.611, zahtjevi iz Odjeljka D primjenjuju se na odobravanje izmjena projekta od strane imaoce ETOS ovlašćenja za pomoćni uređaj za napajanje, a zahtjevi iz Odjeljka E primjenjuju se na odobravanje izmjena projekta od strane drugih podnositoca zahtjeva. Kada se primjenjuju uslovi Odjeljka E, umjesto dodatnog uvjerenja o tipu izdaje se posebno ETSO ovlašćenje; i
- (c) zahtjevi odjeljka M primjenjuju se na odobrenje projekata popravke.

21.A.605 Zahtjevi u pogledu podataka

- (a) Podnositac zahtjeva dostavlja Agenciji sljedeće dokumente:
 1. program sertifikacije za ETSO ovlašćenje u kojem se navode sredstva za dokazivanje usklađenosti sa tačkom 21.A.606(b);
 2. izjavu o usklađenosti kojom se potvrđuje da podnositac zahtjeva ispunjava zahtjeve ovog Odjeljka;

3. izjavu o projektu i performansama (DDP) u kojoj se navodi da je podnositac zahtjeva dokazao da je artikalusklađen sa primjenljivim ETSO-om u skladu sa programom sertifikacije;
 4. primjerak tehničkih podataka koji se zahtijevaju primjenjivim ETSO-om;
 5. priručnik ili upućivanje na priručnik iz tačke 21.A.143 u svrhu dobijanja odgovarajućeg odobrenja organizacije za proizvodnju u skladu sa Odjeljkom G ili priručnik ili upućivanje na priručnik iz tačke 21.A.125A(b) u svrhu proizvodnje u skladu sa Odjeljkom F bez odobrenja organizacije za proizvodnju;
 6. za APU, priručnik ili upućivanje na priručnik iz tačke 21.A.243 u svrhu dobijanja odgovarajućeg odobrenja organizacije za projektovanje u skladu sa Odjeljkom J;
 7. za sve ostale artikle, procedure ili upućivanja na procedure iz tačke 21.A.602B (b)(2);
- (b) Podnositac zahtjeva obavještava Agenciju o svim poteškoćama ili događajima na koje je naišao tokom postupka odobravanja koji u značajnoj mjeri mogu da utiču na ETSO ovlašćenje.

21.A.606 Zahtjevi za izdavanje ETSO ovlašćenja

Kako bi dobio ETSO ovlašćenje, podnositac je dužan da:

- (a) dokaže svoju sposobnost u skladu sa tačkom 21.A.602B;
- (b) dokaže da je artikal u skladu sa tehničkim uslovima primjenljivog ETSO-a ili sa odstupanjima koja su odobrena u skladu sa tačkom 21.A.610, ukoliko postoje;
- (c) ispunjava zahtjeve iz ovog Odjeljka; i
- (d) dâ izjavu da nije identifikovano bilo kakvo svojstvo ili karakteristike koje mogu da učine artikal nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.“;

(38) u tački 21.A.701 dodaje se tačka (16):

„16 letenje vazduhoplovom u svrhu otkrivanja kvarova ili provjere funkcionisanja jednog ili više sistema, dijelova ili uređaja nakon održavanja.“;

(39) u tački 21.B.5, tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Ovim odjeljkom uspostavlja se procedura za nadležnu vlast prilikom izvršavanja njenih zadataka i odgovornosti u vezi sa izdavanjem, održavanjem, izmjenom i dopunom, suspenzijom ili ukidanjem sertifikata, odobrenja i ovlašćenja iz ovog Aneksa I.”

(40) Odjeljak B odjeljka B mijenja se i glasi:

„ODJELJAK B — UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENAUVJERENJA O TIPU

21.B.70 Sertifikacione specifikacije

Agencija, u skladu sa članom 76(3) Uredbe (EU) 2018/1139, izdaje sertifikacione specifikacije i druge detaljne specifikacije uključujući sertifikacione specifikacije za plovidbenost, podatke o operativnoj prikladnosti i zaštiti životne sredine koje nadležne vlasti, organizacije i osoblje mogu da koriste za dokazivanje usklađenosti proizvoda, djelova i uređaja sa relevantnim osnovnim zahtjevima navedenim u Aneksima II, IV i V navedene Uredbe, kao i sa zahtjevima za

zaštitu životne sredine navedenim u članu 9(2) i Aneksu III navedene Uredbe. Takve specifikacije dovoljno su detaljne i precizne da se podnosiocima zahtjeva navedu uslovi pod kojima se sertifikati izdaju, mijenjaju ili dopunjavaju.

21.B.75 **Posebni uslovi**

- (a) Agencija propisuje posebne detaljne tehničke specifikacije za proizvod pod nazivom „posebni uslovi“ ako odgovarajuće sertifikacione specifikacije ne sadrže adekvatne ili odgovarajuće sigurnosne standarde za proizvod kada:
1. proizvod ima nova ili neuobičajena svojstva projekta u odnosu na praksu projektovanja na kojoj se zasnivaju primjenljive sertifikacione specifikacije;
 2. predviđena namjena proizvoda je nekonvencionalna; ili
 3. iskustvo sa drugim sličnim proizvodima u upotrebi ili proizvodima koji imaju slična svojstva projekta ili novoidentifikovani rizici pokazuje da bi moglo da se razvije nesigurno stanje.
- (b) Posebni uslovi sadrže takve sigurnosne standarde koje Agencija smatra potrebnim za uspostavljanje nivoa sigurnosti ekvivalentnog onom u primjenjivim sertifikacionim specifikacijama.

21.B.80 **Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu**

Agencija uspostavlja osnovu za izdavanje uvjerenja o tipu i o tome obavještava podnosioca zahtjeva za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu. Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu sastoji se od:

- (a) sertifikacionih specifikacija za plovidbenost koje je odredila Agencija od onih koje se primjenjuju na taj proizvod na dan podnošenja zahtjeva za taj sertifikat, osim ako:
1. podnositelj zahtjeva izabere da je usklađen ili se od njega zahtijeva da bude usklađen sa sertifikacionim specifikacijama u skladu sa tačkom 21.A.15(f), koje su počele da se primjenjuju nakon datuma podnošenja zahtjeva; Ako podnositelj zahtjeva izabere da bude usklađen sa sertifikacionom specifikacijom koja je počela da se primjenjuje nakon podnošenja zahtjeva, Agencija uključuje sve druge direktno povezane sertifikacione specifikacije u osnovu za izdavanje uvjerenja o tipu; ili
 2. Agencija prihvata bilo koju alternativu određenoj sertifikacionoj specifikaciji sa kojom nije moguće postići usklađivanje, a za koju postoje faktori za kompenzaciju koji obezbjeđuju jednak nivo sigurnosti; ili
 3. Agencija prihvata ili propisuje druga sredstva kojima se:
 - (i) u slučaju uvjerenja o tipu, dokazuje usklađenost sa osnovnim zahtjevima Aneksa II Uredbe (EU) 2018/1139; ili
 - (ii) u slučaju ograničenog uvjerenja o tipu, obezbjeđuje adekvatan nivo sigurnosti za predviđenu upotrebu; i

(b) bilo kojih posebnih uslova koje Agencija propisuje u skladu sa tačkom 21.B.75(a).

21.B.82 **Osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu vazućem oplovu**

Agencija uspostavlja osnovu za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i o tome obavještava podnosioca zahtjeva za uvjerenje o tipu za vazduhoplov ili ograničeno uvjerenje o tipu. Osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti sastoji se od:

- (a) sertifikacionih specifikacija za podatke operativne prikladnosti koje je Agencija odredila od onih koji se primjenjuju na vazduhoplov na dan podnošenja zahtjeva ili na dan dopune zahtjeva za podatke o operativnoj prikladnosti, koji god od datuma je kasniji, osim ako:
 - 1. podnositelj zahtjeva izabere da je usklađen ili se od njega zahtijeva da bude usklađen sa sertifikacionim specifikacijama u skladu sa tačkom 21.A.15(f) koje su počele da se primjenjuju nakon datuma podnošenja zahtjeva; Ako podnositelj zahtjeva izabere da bude usklađena sertifikacionom specifikacijom koja je počela da se primjenjuje nakon podnošenja zahtjeva, Agencija uključuje sve druge direktno povezane sertifikacione specifikacije u osnovu za izdavanje uvjerenja o tipu; ili
 - 2. Agencija prihvata ili propisuje alternativne načine kako bi dokazala usklađenosć sa osnovnim zahtjevima Aneksa II, IV i V Uredbe (EU) 2018/1139.
- (b) bilo kojih posebnih uslova koje Agencija propisuje u skladu sa tačkom 21.B.75(a).

21.B.85 Određivanje primjenljivih zahtjeva za zaštitu životne sredine i sertifikacionih specifikacija za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu

- (a) Agencija određuje i obavještava podnosioca zahtjeva za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu za vazduhoplov, za dodatno uvjerenje o tipu ili veću izmjenu uvjerenja o tipu ili dodatnog uvjerenja o tipu o primjenljivim zahtjevima u pogledu buke utvrđenim u Aneksu 16 Čikaške konvencije, Tom I, Dio II, Poglavlje 1 i:
 - 1. za podzvučne mlazne vazduhoplove u poglavljima 2, 3, 4 i 14;
 - 2. za elisne vazduhoplove u poglavljima 3, 4, 5, 6, 10 i 14;
 - 3. za helikoptere, u poglavljima 8 i 11;
 - 4. za nadzvučne vazduhoplove u poglavljiju 12; i
 - 5. za vazduhoplove sa tilt-rotorima u poglavljiju 13.
- (b) Agencija određuje i obavještava podnosioca zahtjeva iz tačke (a) o primjenljivim zahtjevima za emisije za sprečavanje namjernog ispuštanja goriva za vazduhoplov utvrđene u Aneksu 16 Čikaške konvencije, Tom II, Dio II, Poglavlje 1 i 2.
- (c) Agencija određuje i obavještava podnosioca zahtjeva iz tačke (a) o primjenljivim zahtjevima u vezi sa emisijama dima, gasova i čestica iz motora utvrđenim u Aneksu 16 Čikaške konvencije, Tomu II, Dijelu III, Poglavlju 1 i
 - 1. za emisije dima i gasova iz turbomlaznih i turbofenskih motora namijenjenih za pogon samo pri nadzvučnim brzinama, u poglavljju 2;
 - 2. za emisije dima i gasova iz turbomlaznih i turbofenskih motora namijenjenih za pogon pri nadzvučnim brzinama, u poglavljju 3; i
 - 3. za emisije čestica iz turbomlaznih i turbofenskih motora namijenjenih za pogon samo na podzvučnim brzinama, u poglavljju 4.

(d) Agencija određuje i obavještava podnosioca zahtjeva iz tačke (a) o primjenljivim zahtjevima u vezi sa emisijama CO₂ iz aviona utvrđenim u Aneksu 16 Čikaške konvencije, Tomu III, Dijelu II, Poglavlju 1 i:

1. za podzvučne mlazne vazduhoplove u poglavlju 2; i
2. za podzvučne elisne avione u poglavlju 2.

21.B.100 Nivo uključenosti

(a) Agencija određuje svoju uključenost prilikom provjere aktivnosti i podataka za dokazivanje usklađenosti koji se odnose na zahtjev za uvjerenje o tipu, ograničeno uvjerenje o tipu, odobrenje većih izmjena, dodatno uvjerenje o tipu, odobrenje projekta veće popravke ili ETSO ovlašćenje za pomoći uređaj za napajanje. Agencija to čini na osnovu procjene smislenih grupa aktivnosti za dokazivanje usklađenosti podataka programa sertifikacije. Tom procjenom se obuhvata:

- vjerovatnoća neidentifikovane neusklađenosti sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu vazduhoplova, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti ili zahtjevima za zaštitu životne sredine; i
- potencijalni uticaj te neusklađenosti na sigurnost proizvoda ili zaštitu životne sredine,

i razmatraju najmanje sljedeći elementi:

1. nova ili neuobičajena vojska sertifikacionog projekta, uključujući operativne, organizacione aspekte i aspekte upravljanja znanjem;
2. složenost projekta i/ili dokazivanja usklađenosti;
3. kritičnost projekta ili tehnologije i povezani rizici za sigurnost i zaštitu životne sredine, uključujući one koji su utvrđeni u sličnim projektima; i
4. performanse i iskustvo organizacije za projektovanje podnosioca zahtjeva u relevantnom području.

(b) Za odobravanje projekta manje popravke, manje izmjene ili ETSO ovlašćenja osim za pomoći uređaj za napajanje, Agencija određuje svoju uključenost na nivou cijelog setifikacionog projekta, uzimajući u obzir sva novaili neuobičajena vojska, složenost projekta i/ili dokazivanje usklađenosti, kritičnost projekta ili tehnologije i performanse i iskustvo organizacije za projektovanje podnosioca zahtjeva.

(c) Agencija obavještava podnosioca zahtjeva o svom nivou uključenosti i pruža ažurirane informacije o svom nivou uključenosti na osnovu informacija koje imaju značajan uticaj na prethodno procijenjeni rizik u skladu sa tačkom (a) ili (b). Agencija obavještava podnosioca zahtjeva o promjeni nivoa uključenosti.

21.B.103 Izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu

(a) Agencija izdaje uvjerenje o tipu vazduhoplova, motora ili elise ili ograničeno uvjerenje o tipu vazduhoplova ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1. podnositelj zahtjeva ispunjava uslove tačke 21.A.21;

2. Agencija, putem provjera dokazivanja usklađenostishodno svom nivou uključenosti određenom u skladu sa tačkom 21.B.100, nije pronašla bilo kakvu neusklađenostsa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikacijupodataka o operativnoj prikladnosti kada je to primjenljivo u skladu sa tačkom 21.B.82, i zahtjevima za zaštitu životne sredine; i
 3. nije identifikovano bilo kakvosvojstvo ili karakteristika koje mogu da učine proizvod nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.
- (b) Odstupajući od tačke (a), na zahtjev podnosioca koji je priložen izjavi iz tačke 21.A.20(d), Agencija može da izdaje uvjerenje o tipu vazduhoplova prije nego što se dokaže usklađenostsa osnovom za sertifikacijupodataka o operativnoj prikladnosti, pod uslovom da podnositelj zahtjeva dokaže takvu usklađenostprije datuma početka stvarnog korišćenja tih podataka."

(41) Odjeljak D sekcije B mijenja se i glasi:

„21.B.105 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjevi za zaštitu životne sredine i osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za veću izmjenu uvjerenja o tipu

Agencija uspostavlja primjenljivu osnovu za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjeve za zaštitu životne sredine i, u slučaju izmjene koja utiče na podatke operativne prikladnosti, sertifikacionu osnovu podataka operativne prikladnosti uspostavljenu u skladu sa tačkom 21.A.101 i o njima obavještava podnosioca zahtjeva za veću izmjenu uvjerenja o tipu.

21.B.107 Izdavanje odobrenja izmjene uvjerenja o tipu

- (a) Agencija izdaje odobrenje izmjene uvjerenja o tipu ako:
1. podnositelj zahtjeva ispunjava uslove iz:
 - (i) tačke 21.A.95 za manju izmjenu; ili
 - (ii) tačke 21.A.97 za veću izmjenu;
 2. Agencija, putem svoje provjere dokazivanja usklađenosti skladu sa nivoom svoje uključenosti određenim u skladu sa tačkom (a) ili (b) tačke 21.B.100 nije identifikovala bilo kakvu neusklađenostsa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikacijupodataka o operativnoj prikladnosti kada je to primjenljivo u skladu sa tačkom 21.B.82, i zahtjevima za zaštitu životne sredine; i
 3. nije identifikovano bilo kakvo svojstvo ili karakteristika koje mogu da učine proizvod nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.
- (b) U slučaju izmjene koja utiče na podatke operativne prikladnosti, odstupajući od podtač. (1) i (2) tačke (a) i na zahtjev podnosioca koji je priložen izjavi iz tačke 21.A.20(d), Agencija može da odobri izmjenu uvjerenja o tipu vazduhoplova prije nego što se dokaže usklađenostsa osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, pod uslovom da podnositelj zahtjeva dokaže takvu usklađenostprije datuma početka stvarnog korišćenja tih podataka.
- (c) Odobrenje izmjena podataka operativne prikladnosti uključeno je u odobrenje izmjena uvjerenja o tipu.

- (d) Odobrenje izmjene uvjerenja o tipu ograničava se na konkretnu/e konfiguraciju/e u uvjerenju o tipu na koje se izmjena odnosi.“;

(42) Odjeljak E sekcije B mijenja se i glasi:

„U ovom Odjeljku, izraz uvjerenje o tipu uključuje i uvjerenja o tipu i ograničena uvjerenja o tipu.

21.B.109 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjevi za zaštitu životne sredine i osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za dodatno uvjerenje o tipu

Agencija uspostavlja primjenljivu osnovu za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjeve za zaštitu životne sredine i, u slučaju izmjene koja utiče na podatke operativne prikladnosti, osnovu za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti uspostavljenu u skladu sa tačkom 21.A.101 i o njima obavještava podnosioca zahtjeva za dodatno uvjerenje o tipu.

21.B.111 Izdavanje dodatnog uvjerenja o tipu

(a) Agencija izdaje dodatno uvjerenje o tipu ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1. podnositelj zahtjeva ispunio je uslove iz tačke 21.A.115(b);
 2. Agencija, putem svoje provjere dokazivanja usklađenostihodno nivou uključenosti uspostavljenom u skladu sa tačkom 21.B.100(a), nije identificirala bilo kakvu neusklađenostsa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, sertifikacionom osnovom podataka o operativnoj prikladnosti kada je to primjenljivo u skladu sa tačkom 21.B.82 i zahtjevima za zaštitu životne sredine; i
 3. nije identificirano bilo kakvo svojstvo ili karakteristika koje mogu da učine proizvod nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.
- (b) U slučaju dodatnog uvjerenja o tipu koje utiče na podatke operativne prikladnosti, odstupajući od podstač. (1) i (2) tačke (a), na zahtjev podnosioca koji je priložen izjavi iz tačke 21.A.20(d), Agencija može da izdaje dodatno uvjerenje o tipu vazduhoplova prije nego što se dokaže usklađenostsa osnovomza sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti, pod uslovom da podnositelj zahtjeva dokaže takvu usklađenostprije datuma početka stvarnog korišćenja tih podataka.
- (c) Odobrenje izmjena podataka operativne prikladnosti uključeno je u dodatno uvjerenje o tipu.
- (d) Dodatno uvjerenje o tipu ograničava se na konkretnu/e konfiguraciju/e u uvjerenju o tipu na koju se veća izmjenaodnosi.“;

(43) Tačka 21.B.326 mijenja se i glasi:

„21.B.326 Uvjerenje o plovidbenosti

Nadležni organ države članice registra izdaje uvjerenje o plovidbenosti za:

(a) novi vazduhoplov:

1. nakon predstavljanja dokumentacije koja se zahtijeva tačkom 21.A.174(b)(2);

2. kada se nadležni organ države članice registra uvjeri da je vazduhoplov u skladu sa odobrenim projektom i da je u stanju da sigurno vrši operacije. Ovo može da uključuje inspekcijske preglede od strane nadležnog organa države članice registra; i
3. kada se nadležni organ države članice registra uvjeri da je vazduhoplov u skladu sa primjenljivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na dan izdavanja prvog uvjerenja o plovidbenosti.

(b) korišćeni vazduhoplov:

1. nakon predstavljanja dokumentacije koja se zahtijeva tačkom 21.A.174(b)(3) kojom se dokazuje:
 - (i) da je vazduhoplov u skladu sa projektom tipa odobrenim na osnovu uvjerenja o tipu i bilo kojeg dodatnog uvjerenja o tipu, izmjenom ili popravkom odobrenim u skladu sa ovim Aneksom I (dio 21) i;
 - (ii) da su ispunjeni primjenljivi nalozi za plovidbenost i;
 - (iii) da je vazduhoplov pregledan u skladu sa primjenljivim odredbama Aneksa I (dio-M) Uredbe (EZ) br. 2042/2003 i;
 - (iv) da je vazduhoplov bio u skladu sa primjenljivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na dan izdavanja prvog uvjerenja o plovidbenosti;
2. nakon što se nadležni organ države članice u kojoj je vazduhoplov registrovan uvjeri da je vazduhoplov u skladu sa odobrenim projektom i da je u stanju da sigurno vrši operacije; ovo može da uključuje inspekcijske preglede od strane nadležne vlasti države članice registra i;
3. kada se nadležni organ države članice registra uvjeri da je vazduhoplov u skladu sa primjenljivim zahtjevima u pogledu emisija CO₂ na dan izdavanja prvog uvjerenja o plovidbenosti.“

(44) Odjeljak M sekcije B mijenja se i glasi:

„21.B.450 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevi za zaštitu životne sredine za odobravanje projekta popravke

Agencija određuje sve izmjene i dopune osnove za izdavanje uvjerenja o tipu na koju se upućuje, prema potrebi, u uvjerenju o tipu, dodatnom uvjerenju o tipu ili ETSO ovlašćenju za pomoći uređaj za napajanje koje Agencija smatra potrebnim za održavanje nivoa sigurnosti jednakog onom koji je prethodno uspostavljen i o tome obavještava podnosioca zahtjeva za projekat popravke.

21.B.453 Izdavanje odobrenja projekta popravke

- (a) Agencija izdaje odobrenje izmjene projekta veće popravke ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
1. podnositelj zahtjeva dokazao je svoju sposobnost u skladu sa tačkom 21.A.432B;
 2. podnositelj zahtjeva ispunjava uslove iz tačke 21.A.433;
 3. Agencija, putem svoje provjere dokazivanja usklađenostishodno nivou uključenosti uspostavljenom u skladu sa tačkom 21.B.100(a), nije identifikovala bilo kakvu

neusklađenostsa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevima za zaštitu životne sredine; i

4. nije identifikovano bilo kakvo svojstvo ili karakteristika koje mogu da učine proizvod nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.
- (b) Agencija izdaje odobrenje projekta manje popravke ukoliko podnositelj zahtjeva ispunjava uslove podtač. (2) i (4) tačke (a) i ukoliko Agencija, putem provjera dokazivanja usklađenostishodno nivou uključenosti u skladu sa tačkom 21.B.100(b) nije identifikovala bilo kakvu neusklađenostsa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevima za zaštitu životne sredine.“;

(45) Odjeljak O sekcije B mijenja se i glasi:

‘21.B.480 Izdavanje ETSO ovlašćenja

Agencija izdaje ETSO ovlašćenje ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- (a) podnositelj zahtjeva ispunjava uslove iz tačke 21.A.606;
 - (b) Agencija, putem svoje provjere dokazivanja usklađenosti u skladu sa nivoom uključenosti uspostavljenim u skladu sa tačkom 21.B.100(b), nije identifikovala nikakvu neusklađenostsa tehničkim uslovima primjenljivog ETSO-a ili sa odstupanjima koja su odobrena u skladu sa tačkom 21.A.610, ukoliko odstupanja postoje; i
 - (c) nije identifikovano bilo kakvo svojstvo ili karakteristika koje mogu da učine artikal nesigurnim za namjene za koje se traži sertifikacija.’
-

538.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9 i člana 53 stav 7 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG”, br. 30/12 i 30/17), uz prethodnu saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomerstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

PRAVILNIK O PRUŽANJU USLUGA SPASILAČKO-VATROGASNE ZAŠTITE NA AERODROMIMA

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se uslovi i način pružanja usluga spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromima za pružanje usluga vazdušnog prevoza, aerodromima za nekomercijalne operacije i letilištima i uslovi u pogledu stručne spreme, stručne sposobnosti i zdravstvene sposobnosti koje mora da ispunjava osoblje koje obavlja poslove spasilačko-vatrogasne zaštite (u daljem tekstu: vatrogasno osoblje).

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *aerodrom* je određeno područje na zemlji ili vodi, sa objektima, instalacijom i opremom, namijenjeno u potpunosti ili djelimično za kretanje, polijetanje i slijetanje vazduhoplova;

2) *letilište* je aerodrom koji se upotrebljava za letenje jedrilica i motornih jedrilica koje ne polijeću samostalno, a čija se upotreba može proširiti i za letenje drugih vrsta vazduhoplova;

3) *helidrom* je aerodrom ili određena površina na objektu namijenjena u potpunosti ili djelimično za dolaske, odlaska i kretanje helikoptera;

4) *operator aerodroma* je pravno ili fizičko lice koje upravlja aerodromom;

6) *manevarska površina* je dio aerodroma, osim platforme, određen za polijetanje, slijetanje ili kretanje vazduhoplova prije polijetanja i nakon slijetanja;

7) *nadležna kontrola letenja* je oblasni centar kontrole, prilazna kontrola ili aerodomska kontrola vazdušnog saobraćaja;

9) *ozbiljna nezgoda* je nezgoda koja uključuje okolnosti koje ukazuju da je postojala velika vjerovatnoća događanja nesreće, a koja je povezana sa operacijom vazduhoplova i koja se desila, u slučaju vazduhoplova sa posadom, od trenutka kada se neko lice ukrca u vazduhoplov sa namjerom da obavi let do trenutka iskrcavanja svih lica iz vazduhoplova, ili u slučaju bespilotnog vazduhoplova, od trenutka kada je vazduhoplov spremjan za pokret u svrhu leta, do trenutka vraćanja vazduhoplova u stanje mirovanja na kraju leta i osnovna pogonska grupa je prestala sa radom;

10) *nesreća* je događaj u vezi sa operacijom vazduhoplova sa posadom, od trenutka kada se neko lice ukrca u vazduhoplov sa namjerom da obavi let do trenutka iskrcavanja svih lica iz vazduhoplova, ili u slučaju bespilotnog vazduhoplova, od trenutka kada je vazduhoplov spremjan za pokret u svrhu leta, do trenutka vraćanja vazduhoplova u stanje mirovanja na kraju leta i osnovna pogonska grupa je prestala sa radom, pri čemu je smrt ili teška tjelesna povreda nastala kao posljedica toga što se lice nalazilo u vazduhoplovu, u direktnom kontaktu sa bilo kojim dijelom vazduhoplova, uključujući i djelove koji su se odvojili od vazduhoplova ili je bilo direktno izložena mlaznom udaru, izuzev ako su povrede nastale zbog prirodnih uzroka, samopovređivanjem ili su ih nanijela druga lica, ili kada su nanesene slijepim putnicima koji se skrivaju izvan područja koje je putnicima i posadi uobičajeno na raspolaganju, ili događaj u kojem je vazduhoplov ili njegova struktura oštećena tako da negativno utiče na strukturalnu snagu, rad ili letne karakteristike vazduhoplova, te su potrebne veće popravke ili zamjena oštećene komponente, osim za oštećenja ili prestanak rada motora koja se odnose samo na jedan motor, uključujući njegov poklopac ili dodatke, odnosno propelere, vrhove krila, antene, davače, davače napadnog ugla, gume, kočnice, točkove, aerodinamičku oplatu, panele, vrata stajnog trapa, vjetrobranska stakla, oplata vazduhoplova, kao što su mala udubljenja ili rupe, ili manja oštećenja lopatica glavnog rotora, repnog rotora, stajnog trapa, kao i događaj u kojem je vazduhoplov nestao ili je potpuno nedostupan;

11) *nezgoda* je događaj koji nije nesreća, a vezan je za operacije vazduhoplova, koji utiče ili je mogao uticati na sigurnost operacija;

12) *platforma* je dio aerodroma određen za prihvat i otpremu vazduhoplova, putnika, tereta ili pošte, snabijevanje vazduhoplova gorivom i mazivom i parkiranje i održavanje vazduhoplova;

13) *poletno-sletna staza* je utvrđena pravougaona površina na zemlji, vodi ili objektu, namijenjena za polijetanje i slijetanje vazduhoplova.

Član 3

Poslovi spasilačko-vatrogasne zaštite su: zaštita od požara, gašenje požara i spašavanje putnika, članova posade vazduhoplova, drugih lica i materijalnih dobara u slučaju prinudnog slijetanja, nesreće, ozbiljne nezgode vazduhoplova ili požara na vazduhoplovu, aerodromu ili letilištu i u reonu aerodroma ili letilišta.

Član 4

(1) Poslovi spasilačko-vatrogasne zaštite organizuju se kao:

- 1) spasilačko-vatrogasna služba (u daljem tekstu: SVS), na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, i
- 2) vatrogasna zaštita (u daljem tekstu: VZ), na aerodromu za nekomercijalne operacije i na letilištu.

(2) Poslovi iz stava 1 ovog člana obavljaju se u vrijeme otvorenosti aerodroma.

(3) Ako je polijetanje vazduhoplova planirano u vrijeme neposredno pred zatvaranje aerodroma, spasilačko-vatrogasna zaštita mora da produži sa radom najmanje 15 minuta od polijetanja posljednjeg vazduhoplova.

(4) U slučaju polijetanja vazduhoplova veće vatrogasne kategorije od objavljenе, spasilačko-vatrogasna zaštita mora da produži sa radom u većoj kategoriji najmanje 15 minuta od polijetanja posljednjeg vazduhoplova.

Član 5

(1) Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da:

- 1) donese aerodromski plan za vanredne situacije, koji je sastavni dio aerodromskog priručnika, u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita i spašavanje;
- 2) organizuje SVS na način koji omogućava spašavanje života ljudi, spašavanje materijalnih dobara i sprovođenje mjera za zaštitu od požara, u skladu sa planom za vanredne situacije.

(2) Operator aerodroma iz stava 1 ovog člana, dužan je da obezbijedi: odgovarajući sastav i opremljenost SVS; smještaj vatrogasne opreme; mjesta za snabdijevanje vodom za gašenje požara; sistem veza za obavještavanje i uzbunjivanje između SVS i drugih službi na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza i izvan njega, posebno sistem veza sa pružaocem usluga kontrole letenja, službom hitne pomoći na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, vatrogasnim jedinicama opština i jedinicama Vojske Crne Gore; blagovremeno uzbunjivanje u slučaju požara, prinudnog slijetanja, nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova; pravilnu lokaciju prostorija SVS (u daljem tekstu: vatrogasne stanice), opreme i sredstava za zaštitu od požara; mrežu pristupnih puteva u zoni aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza; poligon za izvođenje praktičnih vježbi i druge uslove koji su neophodni za efikasne spasilačko-vatrogasne intervencije.

(3) SVS dužna je da sarađuje sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi, službom za pružanje medicinske pomoći, službom hitne pomoći i drugim službama na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, sa vatrogasnim jedinicama opština i jedinicama Vojske Crne Gore.

(4) Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da propiše operativne procedure spasilačko-vatrogasne zaštite u operativnom priručniku koji je dio aerodromskog priručnika i kojim se utvrđuju operativno-taktički planovi intervencija gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i gašenja požara po prepostavljenim slučajevima nesreća, ozbiljnih nezgoda, požara na i u okolini aerodroma.

(5) Operativni priručnik mora da bude usaglašen sa planom za vanredne situacije.

(6) Operativni priručnik sadrži detaljne informacije o broju i sastavu vatrogasnog osoblja, vrsti i broju opreme i vozilima za spašavanje i gašenje požara, vrsti i količini sredstava za gašenje požara i podatke o odgovornim licima, uključujući i vremenske resurse (rok trajanja opreme, sredstava, period važenja uvjerenja, licenci, itd.), u cilju planiranja održavanja, kontrole ispravnosti i operativne upotrebe propisanih ljudskih i materijalnih resursa.

(7) Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da obezbijedi gašenje požara i spašavanje u slučaju nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova i na udaljenosti od 1000 m od ivica osnovne staze poletno-sletne staze aerodroma, u oblastima prilaznih i odlaznih površina.

(8) Izuzetno od stava 7 ovog člana, ako operator aerodroma procjeni da nije moguće obezbijediti gašenje požara i spašavanje u oblastima iz stava 7 ovog člana, dužan je da uspostavi postupke koordinacije sa nadležnim organima i/ili jedinicama lokalne saomouprave u skladu zakonom kojim su uređeni zaštita i spašavanje.

Član 6

(1) Operator aerodroma za nekomercijalne operacije ili letilišta dužan je da organizuje VZ na način koji omogućava spašavanje života ljudi, spašavanje materijalnih dobara i sprovođenje mjera za zaštitu od požara.

(2) Operator aerodroma iz stava 1 ovog člana dužan je da pripremi plan za vanredne situacije (Emergency Plan), u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje i koji je sastavni dio aerodromskog priručnika.

(3) Operator aerodroma iz stava 1 ovog člana, dužan je da obezbijedi: odgovarajući sastav i opremljenost VZ; smještaj vatrogasne opreme; mesta za snabdijevanje vodom za gašenje požara; sistem veza za obavlještanje i uzbunjivanje između VZ i drugih službi na aerodromu i izvan aerodroma koje su uključene u plan za vanredne situacije.

(4) VZ je dužna da sarađuje sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi, službom za pružanje medicinske pomoći, sa vatrogasnim jedinicama opština i jedinicama Vojske Crne Gore.

(5) Ako je vatrogasna kategorija aerodroma za nekomercijalne operacije veća od 5. vatrogasne kategorije, operator aerodroma je dužan da obezbijedi vatrogasnu zaštitu u skladu sa zahtjevima za vatrogasnu zaštitu aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza.

II ODREĐIVANJE VATROGASNE KATEGORIJE

Član 7

(1) Vatrogasnu kategoriju aerodroma ili helidroma određuje Agencija za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: Agencija), prije početka upotrebe aerodroma ili helidroma, a na zahtjev operatora aerodroma ili helidroma.

(2) Operator aerodroma ili helidroma može da podnese Agenciji zahtjev za promjenu vatrogasne kategorije.

(3) Vatrogasnu kategoriju aerodroma i helidroma Agencija provjerava po službenoj dužnosti, na osnovu broja polijetanja i slijetanja vazduhoplova na aerodromu, odnosno helidromu u toku jedne kalendarske godine, i zavisno od provjere može da promijeni vatrogasnu kategoriju.

(4) Podatke o tipu vazduhoplova i broju polijetanja i slijetanja operator aerodroma ili helidroma dostavlja Agenciji na kraju svake kalendarske godine.

(5) Operator aerodroma ili helidroma objavljuje podatak o vatrogasnoj kategoriji na način uobičajen u vazdušnom saobraćaju.

(6) U slučaju promjene vatrogasne kategorije, operator aerodroma ili helidoma je dužan da odmah obavijesti nadležnu kontrolu letenja i pružaoca usluga vazduhoplovog informisanja, u cilju pružanja informacija pilotima vazduhoplova koji namjeravaju da koriste aerodrom ili helidrom za polijetanje i slijetanje.

(7) Kada promjena iz stava 6 ovog člana nije više na snazi, operator aerodroma je dužan da obavijesti o tome nadležnu kontrolu letenja i pružaoca usluga vazduhoplovog informisanja.

(8) Zavisno od vatrogasne kategorije, na aerodromima i helidromima se obezbjeđuju: vatrogasno osoblje, vatrogasna vozila, vatrogasna oprema, sredstva za gašenje požara i oprema za spašavanje putnika i posade iz vazduhoplova i za spašavanje drugih lica i materijalnih dobara.

(9) Letilišta se ne razvrstavaju u vatrogasne kategorije.

Član 8

(1) Aerodromi se razvrstavaju u vatrogasne kategorije od 1 do 10, zavisno od ukupne dužine i širine trupa najdužeg vazduhoplova koji obavlja saobraćaj na tom aerodromu, u skladu sa sljedećom Tabelom:

Vatrogasna kategorija aerodroma	Ukupna dužina vazduhoplova	Maksimalna širina trupa vazduhoplova
1	0 m do 9 m (ne uključujući 9 m)	2 m
2	9 m do 12 m (ne uključujući 12 m)	2 m
3	12 m do 18 m (ne uključujući 18 m)	3 m
4	18 m do 24 m (ne uključujući 24 m)	4 m
5	24 m do 28 m (ne uključujući 28 m)	4 m
6	28 m do 39 m (ne uključujući 39 m)	5 m
7	39 m do 49 m (ne uključujući 49 m)	5 m
8	49 m do 61 m (ne uključujući 61 m)	7 m
9	61 m do 76 m (ne uključujući 76 m)	7 m
10	76 m do 90 m (ne uključujući 90 m)	8 m

(2) Ako prema ukupnoj dužini najdužeg vazduhoplova aerodrom spada u jednu vatrogasnu kategoriju, a njegova širina trupa prevazilazi maksimalnu širinu za tu kategoriju, aerodrom se razvrstava u sljedeću veću vatrogasnu kategoriju.

(3) Ako se na aerodromu, koji je razvrstan u vatrogasnu kategoriju u skladu sa Tabelom iz stava 1 ovog člana, u toku tri najopterećenija mjeseca u godini obavi manje od 700 polijetanja i slijetanja vazduhoplova sa dimenzijama koje odgovaraju njegovoj vatrogasnoj kategoriji, aerodrom može da se razvrsta u prvu nižu vatrogasnu kategoriju.

(4) U periodu kada je smanjen obim saobraćaja na aerodromu ili se saobraćaj odvija vazduhoplovima za koje je potrebna niža vatrogasna kategorija od redovno uspostavljene vatrogasne kategorije na aerodromu, vatrogasna kategorija aerodroma može da se smanji, ali stepen SVS ili VZ ne smije da bude niži od stepena vatrogasne kategorije potrebnog za najveći vazduhoplov koji je planiran da u tom periodu koristi aerodrom, bez obzira na broj njegovih polijetanja i slijetanja.

Član 9

(1) Helidromi se razvrstavaju u vatrogasne kategorije prema ukupnoj dužini helikoptera, koja uključuje i dužine glavnog rotora i repnog dijela helikoptera, na sljedeći način:

- 1) vatrogasna kategorija H1 – helidromi koje koriste helikopteri čija je dužina kraća od 15 m;
- 2) vatrogasna kategorija H2 – helidromi koje koriste helikopteri čija je dužina između 15 m i 24 m, ne uključujući 24 m;
- 3) vatrogasna kategorija H3 – helidromi koje koriste helikopteri čija je dužina između 24 m i 35 m, ne uključujući 35.

(2) U periodu kad se na helidromu predviđaju polijetanja i slijetanja helikoptera čija je dužina kraća od helikoptera prema kojima je određena vatrogasna kategorija helidroma, vatrogasna kategorija helidroma može da se smanji na kategoriju koja odgovara najvećem helikopteru koji će da upotrebljava helidrom u tom periodu.

III VATROGASNA VOZILA

Član 10

(1) Vatrogasna vozila moraju da budu u ispravnom stanju i mogu da se koriste samo u svrhe za koje su namijenjeni.

(2) Vatrogasnim vozilima upravljavaju profesionalni vatrogasci koji su posebno obučeni za upravljanje vatrogasnim vozilima i gašenje vatre upotrebom monitora.

Član 11

(1) Vatrogasna vozila i vatrogasna nadgradnja na njima, tehnički se pregledaju u ovlašćenoj organizaciji, najmanje jednom godišnje.

(2) Ovlašćena organizacija iz stava 1 ovog člana je pravno lice koje je tehnički i organizaciono ospozobljeno da utvrdi tehničku ispravnost vozila u skladu sa uputstvom i tehničkom dokumentacijom proizvođača.

(3) Operator aerodroma je dužan da posjeduje tehničku dokumentaciju o vatrogasnim vozilima i da pripremi program tehničkog održavanja u skladu sa uputstvom proizvođača.

(4) Pregled vozila i tehničke nadgradnje najmanje mora da sadrži podatke o performansama sistema i ispravnosti tehničkih sistema koji se tiču:

- 1) dometa na koji se može izbaciti voda/rastvor pjene;
- 2) efikasnog rada međumješalice;
- 3) efikasnog rada pumpi i ventila; i
- 4) brzine vozila.

Član 12

(1) Broj vatrogasnih vozila na aerodromu određuje se na način da se omogući efikasno rukovođenje i komandovanje akcijom gašenja požara i akcijom spašavanja putnika i posade iz vazduhoplova i drugih lica i materijalnih dobara, taktički nastup i korišćenje sredstava za gašenje požara određenih prema vatrogasnoj kategoriji aerodroma.

(2) Minimalni broj vatrogasnih vozila, u skladu sa vatrogasnom kategorijom određen je u sljedećoj Tabeli:

Vatrogasna kategorija aerodroma	Broj vatrogasnih vozila
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	2
7	2
8	3
9	3
10	3

Član 13

Vatrogasno vozilo treba da:

- 1) ima pogon na svim točkovima i da razvije brzinu kretanja ne manju od 100 km/h;
- 2) za 40 sekundi postigne brzinu kretanja od 80 km/h, pod punim opterećenjem;
- 3) je snabdjeveno količinom koncentrata pjenila koje omogućava stvaranje pjene za dva kompletна punjenja rezervoara za vodu;
- 4) ima monitor sa mogućnošću upravljanja i iz kabine vozila, koji može da obezbijedi redukciju kapaciteta izbacivanja pjene/vode i raspon mlaza koji dometom odgovara dužini najdužeg vazduhoplova koji upotrebljava aerodrom;
- 5) ima ugrađeno vitlo za gašenje požara koje ima uređaj za regulaciju protoka pjene/vode;
- 6) ima samozaštitu vozila vodom;
- 7) ima instalaciju za postavljanje potisnih crijeva za gašenje požara;
- 8) je projektovano da se kreće izvan puteva;
- 9) ima ugrađen sistem za održavanje vazduha u instalaciji (brza sklopka) dok motor vozila nije uključen;
- 10) ima automatski ili poluautomatski prenos;
- 11) ima pojedinačno vješanje za zadnje točkove;

- 12) ima dozvoljeni poprečni nagib prevrtanja (statički), ne manji od 28°;
 13) ima dozvoljeni prelazni (prilazni, odlazni) nagib, ne manji od 30°.

Član 14

Na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2, umjesto vatrogasnog vozila, može da se upotrijebi odgovarajuće vozilo i/ili prikolica na kojem se mogu smjestiti sredstva za gašenje požara i oprema za spašavanje u skladu sa vatrogasnom kategorijom.

Član 15

Operator aerodroma na aerodromima vatrogasne kategorije od 5 do 10 dužan je da obezbijedi, za potrebe rukovođenja akcijom gašenja požara i spašavanja, komandno vozilo koje ima najmanje vozne karakteristike terenskog vozila i ima opremu i dokumentaciju u skladu sa sljedećom Tabelom:

Oprema i dokumentacija komandnog vatrogasnog vozila

Komada	
Megafon	1
Kodirana topografska karta aerodroma	1
Kodirana karta zone aerodroma	1
Prenosna baterijska lampa	1
Uputstvo za rad sa opasnim materijama	1
Operativni priručnik	1
Opis vazduhoplova sa tehničkim crtežima	za svaki tip vazduhoplova koji se upotrebljava za obavljanje linijskog vazdušnog prevoza

IV SREDSTVA ZA GAŠENJE POŽARA

Član 16

- (1) Sredstva za gašenje požara moraju da budu u ispravnom stanju i mogu da se koriste samo u svrhu za koju su namijenjeni.
 (2) Na aerodromima i helidromima obezbeđuju se glavna i dopunska sredstva za gašenje požara u skladu sa važećim standardima.

Član 17

(1) Minimalne količine glavnih i dopunskih sredstava za gašenje požara na aerodromu i brzina njihovog oslobođanja su proračunate za dužinu vazduhoplova koji predstavlja prosjek za navedenu kategoriju i određuju se u skladu sa sljedećom Tabelom:

Vatrogasna kategorija aerodroma	Glavna sredstva za gašenje požara						Dopunska sredstva za gašenje požara	
	Pjena nivoa A		Pjena nivoa B		Pjena nivoa C		Sivi hemijski prašak (kg)	Brzina oslobođanja (kg/sec)
	Voda (l)	Brzina oslobođanja rastvora pjene (l/min)	Voda (l)	Brzina oslobođanja rastvora pjene (l/min)	Voda (l)	Brzina oslobođanja rastvora pjene (l/min)		
1	350	350	230	230	160	160	45	2.25
2	1000	800	670	550	460	360	90	2.25

3	1800	1300	1200	900	820	630	135	2.25
4	3600	2600	2400	1800	1700	1100	135	2.25
5	8100	4500	5400	3000	3900	2200	180	2.25
6	11800	6000	7900	4000	5800	2900	225	2.25
7	18200	7900	12100	5300	8800	3800	225	2.25
8	27300	10800	18200	7200	12800	5100	450	4.5
9	36400	13500	24300	9000	17100	6300	450	4.5
10	48200	16600	32300	11200	22800	7900	450	4.5

(2) Ukupna količina sredstava za gašenje požara na aerodromu i brzina njihovog oslobađanja uzima se zbirno računajući sva vatrogasna vozila.

(3) Vrijednosti koje su navedene u Tabeli iz stava 1 ovog člana, proračunate su za prosječnu veličinu vazduhoplova za pripadajuću kategoriju tako da se za vazduhoplove koji su većih dimenzija od prosječnog vazduhoplova, vrijednosti količine vode i brzine oslobađanja rastvora pjene koje su navedene u Tabeli iz stava 1 ovog člana moraju povećati u zavisnosti od veličine vazduhoplova.

(4) Proračun povećanja vrijednosti iz stava 3 ovog člana, mora da bude u skladu sa uputstvom iz ICAO Doc 9137 Airport Service Manual, Part 1, Chapter 2.

Član 18

(1) Glavna sredstva za gašenje požara na aerodromu nalaze se na vatrogasnim vozilima i mogu biti:

- 1) pjena koja ispunjava kriterijum nivoa A, ili
- 2) pjena koja ispunjava kriterijum nivoa B, ili
- 3) pjena koja ispunjava kriterijum nivoa C, ili
- 4) kombinacija sredstava iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava.

(2) Kao dopunsko sredstvo za gašenje požara na aerodromu koristi se suvi hemijski prašak.

(3) Dopunska sredstva moraju da budu usaglašena sa odgovarajućim specifikacijom MEST EN 615 (ISO 7202 Međunarodne Organizacije za Standard (International Organization for Standardization)).

(4) Dopunska sredstva za gašenje požara nalaze se na vatrogasnim vozilima.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2, dopunska sredstva za gašenje požara nalaze se na lakoj prikolici ili u odgovarajućem vozilu.

(6) Izbor dopunskih sredstava za gašenje požara koja se koriste sa pjenom zavisi od njihove kompatibilnosti.

Član 19

(1) Pjeno za dobijanje pjene za gašenje požara mora da ispunjava zahtjeve propisane za gašenje požara na vazduhoplovima i da ima odgovarajuće uvjerenje o kvalitetu MEST EN 1568 (ISO 7203), koje izdaje proizvođač.

(2) Ispravnost pjenila kontroliše organizacija koja posjeduje licencu za obavljanje provjere kvaliteta pjenila, najmanje jednom u pet godina.

Član 20

(1) Na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2 dozvoljena je zamjena cjelokupne propisane količine vode i pjenila sa odgovarajućom količinom dopunskih sredstava za gašenje požara.

(2) Ako se na aerodromima vatrogasne kategorije od 3 do 10 koristi pjena koja ispunjava kriterijume nivoa A, do 30% vode za pripremu pjene može da se zamjeni dopunskim sredstvom za gašenje požara koje je komplementarno sa pjenom.

(3) Odgovarajuća količina vode za pripremu pjene nivoa A mijenja se dopunskim sredstvom za gašenje požara u odnosu koji odgovara 1 kg sredstva za suvo gašenje požara = 1 l vode za pripremu pjene nivoa A.

(4) Ako se kao glavno sredstvo za gašenje požara koristi pjena koja ispunjava kriterijume nivoa B ili C, tada se odnos, u slučaju zamjene vode potrebne za stvaranje pjene sa dopunskim sredstvom za gašenje požara, proračunava u skladu sa uputstvom iz ICAO Annex 14 Aerodromes, Volume I, Chapter 9.

Član 21

Aerodromi vatrogasne kategorije od 4 do 10 moraju da imaju prenosnu pumpu kapaciteta najmanje 1200 l/min.

Član 22

- (1) Na aerodromu mora da se nalazi rezerva glavnih sredstava za gašenje požara u najmanjoj količini od dvostrukе vrijednosti minimalne količine određene u skladu sa članom 17 ovog pravilnika.
- (2) Ako se na vozilima nalazi veća količina sredstava za gašenje požara od minimalne, onda se razlika od minimalne potrebne može dodati u rezervu.
- (3) Na aerodromu mora da se nalazi rezerva dopunskih sredstava za gašenje požara u količini od jedne vrijednosti količine propisane u Tabeli iz člana 17 stav 1 ovog pravilnika.
- (4) Na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2, gdje je izvršena zamjena propisane količine vode i pjene sa odgovarajućom količinom dopunskih sredstava za gašenje požara, rezerva dopunskih sredstva je dvostruka vrijednost količine propisane u Tabeli iz člana 17 stav 1 ovog pravilnika.

Član 23

- (1) Glavno sredstvo za gašenje požara na helidromima je pjena koja ispunjava kriterijume nivoa B.
- (2) Minimalne količine glavnih i dopunskih sredstava za gašenje požara na helidromu i brzina njihovog oslobađanja zavise od vatrogasne kategorije helidroma i lokacije helidroma i određuju se na osnovu podataka iz sljedećih tabela:

Minimalna količina sredstava za gašenje požara za helidrome locirane na tlu

Kategorija	Glavno sredstvo - Pjena nivo B		Dopunska sredstva za gašenje požara		
	Voda (l)	Brzina oslobađanja rastvora pjene (l/min)	Sivi hemijski prašak (kg)	Ili Halon (kg)	Ili Ugljen dioksid (kg)
H1	500	250	23	23	45
H2	1000	500	45	45	90
H3	1600	800	90	90	180

Minimalna količina sredstava za gašenje požara za podignite helidrome locirane na objektima

Kategorija	Glavno sredstvo-Pjena nivo B		Dopunska sredstva za gašenje požara		
	Voda (l)	Brzina oslobađanja rastvora pjene (l/min)	Sivi hemijski prašak (kg)	Ili Halon (kg)	Ili Ugljen dioksid (kg)
H1	2500	250	45	23	90
H2	5000	500	45	45	90
H3	8000	800	45	90	90

- (3) Na podignutom helidromu koji je lociran na objektu ne mora da se nalazi uskladištena propisana zaliha količine vode, ako u neposrednoj blizini helidroma postoji odgovarajući sistem snabdijevanja vodom pod pritiskom koji ima kapacitet da obezbijedi potrebnu brzinu oslobađanja koncentrata pjene.

Član 24

(1) Podignuti helidrom vatrogasne kategorije H1, koji je lociran na objektu, treba da ima crijevo sa mlaznicom i međumješalicom koje može da izbacuje pjenu brzinom od najmanje 250 l/min.

(2) Na helidromu koji je lociran na zemlji, dozvoljena je zamjena predviđene količine pjenila i vode za pripremu pjene odgovarajućom količinom dopunskog sredstva za gašenje požara, u odnosu koji odgovara 1 kg dopunskog sredstva za gašenje požara = 0,66 l vode za pripremu pjene nivoa B.

Član 25

Podignuti helidrom vatrogasne kategorije H2 i H3 koji je lociran na objektu ima dva monitora odgovarajuće brzine pražnjenja, locirana tako da pjena za gašenje požara može da se koristi na svakom dijelu helidroma i u svim vremenskim uslovima, pri čemu mogućnost da se oba monitora oštete u slučaju nesreće helikoptera treba svesti na minimum.

V OPREMA ZA SPAŠAVANJE NA AERODROMU I HELIDROMU

Član 26

(1) Vatrogasna oprema i oprema za spašavanje moraju da budu u ispravnom stanju i mogu da se koriste samo u svrhu za koju su namijenjeni.

(2) SVS na aerodromu treba da ima minimalnu opremu za spašavanje, koja se smješta na vatrogasna vozila ili na pomoćna vozila u skladu sa sljedećom Tabelom:

Minimalna oprema za spašavanje na aerodromu

Namjena opreme	Naziv opreme	Vatrogasna kategorija aerodroma			
		1-2	3-5	6-7	8-10
Alati za razvaljivanje i omogućavanje nasilnog ulaska	Alat za razvaljivanje (Hooligan ili Biel tip)	1	1	1	2
	Spasilačko-vatrogasna sjekira za razvaljivanje, sa neusijecajućom oštricom (non wedge tip), velika	1	1	1	2
	Spasilačko-vatrogasna sjekira za razvaljivanje, sa neusijecajućom oštricom (non wedge tip), mala	1	2	4	4
	Ručne makaze za sječenje metala (cutter bolt), ukupne dužine ne manje od 61 cm	1	1	2	2
	Ćuskija, dužine ne manje od 95 cm	1	1	1	2
	Ćuskija, dužine ne manje od 165 cm	1	1	1	2
	Sjekač/Dlijeto, širine glave ne manje od 2.5 cm	1	1	2	2
	Čekić (malj), težine ne manje od 1,8 kg	1	1	2	2
Oprema pogodna za spašavanje	Hidraulična/Električna (ili kombinovana) prenosna oprema za spašavanje	1	1	1	2
	Motorna spasilačka testera u kompletu sa rezervnim oštricama prečnika ne manjeg od 300mm	1	1	1	2
	Ubodna/Oscilirajuća testera	1	1	1	2

Oprema za raznošenje sredstava za gašenje požara	Crijevo dužine 15 m prečnika 52 i/ili 75 mm	6	10	16	22
	Mlaznica za pjenilo	1	1	2	3
	Mlaznica za vodu	1	2	4	6
	Regulator mlaza	1	1	2	3
	Prenosni aparat za gašenje požara sa CO2	1	1	2	3
	Prenosni aparat za gašenja požara sa suvim prahom	1	1	2	3
<hr/>					
Aparat za disanje	Komplet aparat za disanje sa kompatibilnom rezervnom bocom i maskom za disanje	Jedan komplet za svakog vatrogasca koji po operativnom priručniku učestvuje u intervenciji			
	Rezervna boca				
Respiratori	Respiratori za čitavo lice sa kompatibilnim filterima	Jedan komplet za svakog vatrogasca			
<hr/>					
Merdevine	Rasklopive merdevine-rastegljive odgovarajuće dužine za kritični vazduhoplov koji saobraća na aerodromu	-	1	2	3
	Merdevine za opštu namjenu pogodne za akcije spašavanja	1	1	1	2
<hr/>					
Zaštitna odjeća i obuća	Vatrogasna kaciga, kaput/mantil, pantalone/kombinezon, čizme i rukavice	Jedan komplet za svakog vatrogasca			
<hr/>					
Dodatna oprema za ličnu zaštitu	Zaštitne naočare	1	1	2	3
	Zaštitna kapuljača (flash hood) (standard EN 13911)	Jedna za svakog vatrogasca			
	Hirurške rukavice (kutija)	1	1	1	1
	Vatrootporni prekrivač (standard EN 1869)	1	1	2	2
Užad	Spasilačko uže dužine ne manje od 45 m	1	1	2	2
	Uže za opštu upotrebu dužine ne manje od 30 m	1	1	2	2
	Uže za spašavanje- džepno dužine ne manje od 6 m	Jedno za svakog vatrogasca			
<hr/>					
Komunikaciona oprema	Ručna radio stanica (IS Certifikovana)	1	2	2	3
	Mobilna radio stanica na vozilu	Jedna za svako vatrogasno vozilo			
<hr/>					
Ručni/prenosni uređaji za osvjetljavanje	Ručna svjetiljka (IS Certifikovana)	1	2	4	4
	Prenosni reflektor (IS Certifikovan)	1	1	2	3
<hr/>					
Alat za opštu namjenu	Utovarna lopata (shovel overhaul)	1	1	2	2

	Kramp	1	1	2	2
Kutija sa alatom za spašavanje		1	1	2	2
	Sadržaj kutije				
	Čekić stolarski (hammer claw), težine ne manje od 0.6 kg				
	Kliješta za sječenje kablova prečnika ne manjeg od 1.6 cm				
	Komplet gedora ključeva				
	Ručna testera za metal sa odgovarajućim kompletom rezervnih oštrica				
	Mala čuskija, dužine ne manje od 30 cm				
	Garniture šrafcigera (za ravne i krstaste glave)				
	Kliješta izolovana, kombinovana, dužine ne manje od 20 cm				
	Kliješta izolovana, za sječenje, dužine ne manje od 20 cm				
	Kliješta izolovana sa promjenjivom veličinom glave (papagajke), dužine ne manje od 25 cm				
	Nož za sječenje sigurnosnih pojaseva				
	Ručni ključ sa promjenjivim otvorom, dužine ne manje od 30 cm				
	Garnitura okastih i viljuškastih ključeva 10-21 mm				
Oprema za prvu pomoć	Komplet za prvu medicinsku pomoć	1	1	2	3
	Automatski eksterni defibrillator (Automated External defibrillator – AED)	1	1	2	3
	Oprema za vještačko disanje/kiseonički inhalator (Oxygen Resuscitation Equipment – ORE)	1	1	2	3
Razna oprema	Podmetači za točkove i klinovi, različitih veličina				
	Cerada od lakog materijala	1	1	2	3
	Termalna kamera (Thermal Imaging Camera)	-	-	1	2

Član 27

Jedno od vatrogasnih vozila ili pomoćno vozilo mora da ima ugrađeno vitlo sa čeličnim užetom prečnika 15 mm, sa odgovarajućom kukom na kraju, ili samo odgovarajuću vučnu kuku za vuču sajalom.

Član 28

(1) Na helidromima se nalazi oprema za spašavanje u skladu sa sljedećom Tabelom:

Minimalna oprema za spašavanje na helidromu

Naziv opreme za spašavanje	Vatrogasna kategorija helidroma	
	H1 i H2	H3
Ručni ključ, sa promenljivim otvorom	1	1
Spasilačko-vatrogasna sjekira za razvaljivanje, sa neusijecajućom oštricom	1	1
Ručne makaze za sječenje metala, ukupne dužine ne manje od 60 cm	1	1

Ćuskija, dužine ne manje od 105 cm	1	1
Kuka za izvlačenje	1	1
Kramp	2	2
Ručna prenosna testera za rezanje metala sa kompletom od 6 rezvnih sječiva	1	1
Vatrootporni prekrivač (standard EN 1869)	1	1
Ljestve rastegače, odgovarajuće dužine za najveći tip helikoptera	-	1
Uže sa spašavanje, prečnika 5 cm, dužine 15 m	1	1
Ručna klješta za rezanje	1	1
Garnitura šrafcigera	1	1
Nož za sjećenje sigurnosnih pojaseva u kompletu sa koricama	1	1
Rukavice za zaštitu, vatrootporne	2 para	3 para
Motorni alat za sjećenje	1	1
Torba sa kompletom prve pomoći	1	1
Nosila	1	2

(2) Na podignutim helidromima, koji su locirani na objektu, oprema za spašavanje mora da bude smještena u neposrednoj blizini helidroma.

Član 29

Oprema za spašavanje na aerodromima i helidromima može da se prevozi vatrogasnim vozilom ili putem kontejnera.

Član 30

Na letilištu mora da bude obezbijeđen jedan aparat za gašenje požara kapaciteta punjenja najmanje 50 kg suvog praha ili drugog odgovarajućeg sredstva za gašenje požara (tipa S 50 ili sličan) za svaki vazduhoplov koji se nalazi na letilištu.

Član 31

(1) Operator aerodroma svakodnevno provjerava ispravnost i upotrebljivost vatrogasnih vozila, vatrogasne nadgradnje na njima i opreme za spašavanje, i o tome vodi evidenciju.

(2) Operator aerodroma je dužan da na bocama sa suvim prahom ili CO₂, koje nemaju dokaz o tehničkoj ispravnosti, postavi upozorenje o neupotrebljivosti i da ih ukloni sa njihovih predviđenih lokacija.

Član 32

(1) Vatrogasno osoblje, koje u skladu sa operativnim priručnikom učestvuje u intervenciji, mora da ima ličnu zaštitnu opremu.

(2) Zaštitna oprema iz stava 1 ovog člana sastoji se od:

- 1) zaštitne odjeće i obuće;
- 2) vatrogasne kacige sa vizirom;
- 3) opreme za disanje i zaštitne maske.

(3) U zaštitu odjeću spadaju jakna i pantalone ili kombinezon i zaštitne rukavice.

(4) Zaštitna odjeća je izrađena u skladu sa važećim EN 469 standardom.

(5) Zaštitne rukavice su izrađene u skladu sa važećim EN 659+A1 standardom.

(6) Zaštitna obuća su vatrogasne čizme izrađene u skladu sa važećim EN 345 ili ISO 20345 standardom.

(7) Ispravnost opreme za disanje kontroliše se jednom u šest mjeseci kod organizacije za održavanje i popravku ovlašćene od proizvodjača opreme ili organizacije ovlašćene u skladu sa zakonom.

(8) Zaštitna oprema vatrogascu pruža zaštitu od:

- 1) povremenog dodira sa vatrom;

- 2) toplotnog zračenja 3 w/cm² u trajanju od 2 min;
- 3) toplotnog zračenja 8 w/cm² u trajanju od 1 min;
- 4) oštih objekata;
- 5) vode;
- 6) električnog udara.

VI VATROGASNO OSOBLJE

Član 33

Vatrogasno osoblje su profesionalni vatrogasci koji su obučeni za gašenje požara i spašavanje putnika i posade iz vazduhoplova i drugih lica i materijalnih dobara, kao i pomoćno spasilačko osoblje (u daljem tekstu: pomoćni spasioci).

Član 34

- (1) Vatrogasno osoblje treba da bude obučeno da obavlja svoje dužnosti na propisan i efikasan način, kao i da učestvuje u vježbama sa vatrom, zavisno od tipova vazduhoplova koji obavljaju saobraćaj na aerodromu i vrste spasilačke i vatrogasne opreme koja se upotrebljava na aerodromu.
- (2) Obuka vatrogasnog osoblja, pored osnovne stručne obuke, treba da sadrži i periodični trening uvježbanosti i međusobne koordinacije vatrogasnog osoblja.

Član 35

Na aerodromu koji je otvoren za saobraćaj treba da se nalazi odgovarajući broj vatrogasnog osoblja, koji zavisi od vatrogasne kategorije aerodroma i to najmanje:

- 1) dva pomoćna spasioca na aerodromima 1. vatrogasne kategorije;
- 2) tri pomoćna spasioca na aerodromima 2. vatrogasne kategorije;
- 3) jedan profesionalni vatrogasac i tri pomoćna spasioca na aerodromima 3. vatrogasne kategorije;
- 4) dva profesionalna vatrogasca i tri pomoćna spasioca na aerodromima 4. vatrogasne kategorije;
- 5) pet profesionalnih vatrogasaca i četiri pomoćna spasioca na aerodromima 5. vatrogasne kategorije;
- 6) sedam profesionalnih vatrogasaca i četiri pomoćna spasioca na aerodromima 6. vatrogasne kategorije;
- 7) devet profesionalnih vatrogasaca i osam pomoćnih spasilaca na aerodromima 7. vatrogasne kategorije;
- 8) 12 profesionalnih vatrogasaca i osam pomoćnih spasilaca na aerodromima 8. vatrogasne kategorije;
- 9) 14 profesionalnih vatrogasaca i 12 pomoćnih spasilaca na aerodromima 9. vatrogasne kategorije;
- 10) 16 profesionalnih vatrogasaca i 14 pomoćnih spasilaca na aerodromima 10. vatrogasne kategorije.

Član 36

- (1) SVS na aerodromima vatrogasne kategorije od 5 do 10 treba da ima rukovodioca, komandira vatrogasne jedinice i dežurnog telefonistu.
- (2) Dežurni telefonista mora da poznae postupke komunikacije, obavljanja i procedure postupanja u skladu sa aerodromskim planom za vanredne situacije, da ima najmanje 5 godina radnog iskustva na poslovima profesionalnog vatrogasca i da bude obučen u skladu sa programom obuke operatora aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza.
- (3) SVS na helidromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza vatrogasne kategorije H2 i H3 treba da ima rukovodioca.

Član 37

- (1) Profesionalni vatrogasci moraju da ispunjavaju uslove propisane zakonom kojim su uređeni zaštita i spašavanje, propisom kojim se uređuje stručno osposobljavanje osoblja spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromu i ovim pravilnikom.
- (2) Rukovodilac SVS mora da ima najmanje VII stepen stručne spreme tehničke struke, položen stručni ispit za vršenje poslova rukovođenja službom zaštite i spašavanja i pet godina radnog iskustva na poslovima zaštite i spašavanja.

(3) Komandir jedinice mora da ima najmanje IV stepen stručne spreme tehničke struke, položen stručni ispit za vršenje poslova rukovođenja službom zaštite i spašavanja i deset godina radnog iskustva na poslovima zaštite i spašavanja na aerodromu.

(4) Profesionalni vatrogasci u SVS moraju da imaju najmanje IV stepen stručne spreme.

(5) Profesionalni vatrogasac mora da ima uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, koje izdaje ovlašćena zdravstvena ustanova u skladu sa zakonom, položen stručni ispit, potvrdu o ispunjenosti norme fizičke spremnosti, kao i potvrdu o stručnoj osposobljenosti, koju izdaje ovlašćena organizacija za stručno osposobljavanje.

(6) Vatrogasno osoblje ispunjava normu fizičke spremnosti ako, nakon pretrčanih 90 m sa opterećenjem od 75 kg, pretrči 510 m bez opterećenja za manje od 3 min.

(7) Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti i potvrda o ispunjenosti norme fizičke spremnosti obnavljaju se svake godine.

(8) Operator aerodroma u operativnom priručniku definiše način provjere fizičke spremnosti i izdavanje potvrde o ispunjenosti norme fizičke spremnosti.

Član 38

(1) Pomoćni spasilac je lice koje je posebno obučeno da pruža pomoć profesionalnim vatrogascima u gašenju požara i spašavanju putnika i posade iz vazduhoplova i drugih lica i materijalnih dobara, i koje u vrijeme otvorenosti aerodroma, helidroma ili letilišta obavlja i druge poslove na aerodromu, helidromu ili letilištu.

(2) Lice iz stava 1 ovog člana, mora da ima važeću potvrdu o stručnoj osposobljenosti u skladu sa propisom kojim se uređuje stručno osposobljavanje osoblja spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromu.

Član 39

Ako je državni organ nadležan za poslove saobraćaja, radi sigurnosti vazdušnog saobraćaja, odredio aerodrom kao dežurni aerodrom van vremena otvorenosti aerodroma, operator aerodroma treba da obezbijedi broj vatrogasnih vozila, broj vatrogasnog osoblja, minimalnu opremu za spašavanje i sredstva za gašenje požara, koji su propisani za 6. vatrogasnu kategoriju.

Član 40

(1) Obavljanje poslova spasilačko-vatrogasne zaštite operator aerodroma i helidroma mogu, na osnovu ugovora, da ustupe drugim pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.

(2) Pravna ili fizička lica iz stava 1 ovog člana, treba da ispunjavaju uslove propisane ovim pravilnikom i propisom kojim je uređeno stručno osposobljavanje osoblja spasilačko vatrogasne zaštite na aerodromu.

Član 41

(1) Operator helidroma ili letilišta mora da angažuje najmanje jednog pomoćnog spasioca, koji prisustvuje polijetanju i slijetanju vazduhoplova.

(2) Operator helidroma ili letilišta dužan je da obezbijedi da su sredstva i oprema za gašenje požara i za spašavanje, koja se nalaze na helidromu odnosno letilištu, u ispravnom stanju.

(3) Operator helidroma vatrogasne kategorije H2 obezbeđuje prisustvo jednog profesionalnog vatrogasca i dva pomoćna spasioca.

(4) Operator helidroma vatrogasne kategorije H3 obezbeđuje prisustvo tri profesionalna vatrogasca i tri pomoćna spasioca.

Član 42

(1) Planovi periodičnog treninga uvježbanosti i koordinacije vatrogasnog osoblja iz člana 34 stav 2 ovog pravilnika, obuhvataju, najmanje, sljedeće oblasti:

- 1) upoznavanje sa aerodromom (familijarizacija);
- 2) upoznavanje sa vazduhoplovom (familijarizacija);
- 3) sigurnost rada osoblja vatrogasne zaštite;
- 4) sisteme za uzbunjivanje na aerodromu i uzbunjivanje uslijed požara na vazduhoplovu;

- 5) upotrebu uređaja i instalacija koje se koriste za poslove vatrogasne zaštite;
- 6) karakteristike i upotreba sredstava (agenasa) za gašenje požara;
- 7) evakuaciju vazduhoplova;
- 8) operacije gašenja požara;
- 9) korišćenje opreme za spašavanje i gašenje požara;
- 10) opasne materije;
- 11) upoznavanje (familijarizacija) sa ulogama vatrogasnog osoblja utvrđenim u planu za vanredne situacije;
- 12) upoznavanje sa zaštitnom opremom i opremom za disanje.

(2) Periodični trening vatrogasnog osoblja treba da sadrži uvježbavanje gašenja požara sa živom vatrom adekvatnoj stvarnim uslovima i uvježbavanje gašenja požara na simulatoru vatre kod kojeg gorivo izlazi pod pritiskom jednom u godinu dana.

VII VATROGASNE STANICE, UREĐAJI I INSTALACIJE SPASILAČKO-VATROGASNE SLUŽBE

Član 43

- (1) Vatrogasne stanice moraju da budu locirane na način da se omogući propisano vrijeme odziva i da vatrogasna vozila imaju direktni i slobodan pristup na poletno-sletne staze, manevarske površine i platforme, uz minimalan broj skretanja.
- (2) Ako SVS ne može da postigne propisano vrijeme odziva, operator aerodroma je dužan da obezbijedi satelitsku vatrogasnu stanicu.
- (3) Vatrogasna stanica je priključena na sistem rezervnog napajanja električnom energijom.
- (4) Heliromi i letilišta ne moraju da imaju vatrogasnu stanicu.

Član 44

Vatrogasna stanica sastoji se od: garaže za vatrogasna vozila, magacina za rezervne djelove i sredstva za gašenje požara, prostorije za smještaj vatrogasnog osoblja, prostorije za održavanje fizičke kondicije vatrogasnog osoblja sa adekvatnom opremom, učionice, adekvatnih sanitarnih prostorija i osmatračkog mjesta.

Član 45

- (1) Garaža za vatrogasna vozila mora da ima:
 - 1) vrata koja su postavljena prema platformi aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza, odnosno prema manevarskim površinama, koja se otvaraju dovoljno brzo da omoguće propisano vrijeme odziva;
 - 2) temperaturu najmanje 7°C, a ako tu temperaturu nije moguće postići, vatrogasna vozila sa rezervoarom za vodu treba da imaju ugrađene električne grijače za zagrijavanje vode;
 - 3) ispravljač i priključak za punjenje akumulatora na vatrogasnim vozilima; i
 - 4) sistem za odvođenje izduvnih gasova iz vatrogasnih vozila.
- (2) Korisna površina garaže treba da omogući smještaj svih vatrogasnih vozila.
- (3) Prostor ispred garaže treba da bude stalno sloboden.

Član 46

- (1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza mora da ima poligon za izvođenje treninga uvježbanosti vatrogasnog osoblja, koji se nalazi na području aerodroma.
- (2) Na poligonu iz stava 1 ovog člana, nalazi se maketa aviona ili rashodovani autobus i jedan ili više bazena za paljenje goriva i uvježbavanje gašenja žive vatre.
- (3) Bazeni za paljenje goriva su napravljeni od betona ili metala i ankerisani su za tlo.

Član 47

(1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza raspolaže sa dovoljnom količinom vode za izvođenje akcije gašenja požara na vazduhoplovu i na aerodromskim objektima (pristanišna zgrada, hangari i drugi objekti koji služe za smeštaj aerodromskih službi).

(2) Količina vode iz stava 1 ovog člana, proračunava se nakon definisanja požarnih sektora na aerodromu i konsultacija sa jedinicama zaštite i spašavanja opština na čijoj teritoriji se aerodrom nalazi, uzimajući u obzir da u tu količinu ne ulazi rezervna količina vode namijenjena za gašenje vatre na vazduhoplovima.

Član 48

(1) Na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, radi gašenja požara na vazduhoplovu koji se nalazi na platformi i radi gašenja požara na objektima u neposrednom okruženju platforme, nalazi se spoljna hidrantska mreža.

(2) Cijevi razvodnog cjevovoda u spoljnoj hidrantskoj mreži i cijevi za svaki hidrant imaju prečnik prema proračunu, koji nije manji od 100 mm.

(3) Pritisak vode u spoljnoj hidrantskoj mreži određuje se proračunom, zavisno od minimalnog protoka vode i visine objekta koji se štiti, ali ne smije biti niži od 5 bar.

Član 49

Ako spoljna hidrantska mreža ima dovoljnu količinu vode, a pritisak vode u njoj ne ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom, na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza ugrađuje se uređaj za povećanje pritiska vode, čija snaga odgovara potrebi da pritisak na priključcima za vodu, koji se nalaze na nivou platforme, iznosi najmanje 5 bar.

Član 50

(1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza mora da ima rezervoar za vodu čiji je kapacitet minimum dva puta veći od količine vode utvrđene u članu 17 ovog pravilnika.

(2) Rezervoar za vodu postavlja se na način da se prilikom punjenja vozila ne ometa saobraćaj na aerodromu.

(3) Utakanje vode iz rezervoara za vodu u vatrogasno vozilo vrši se odgovarajućom opremom (pumpa), a u nedostatku te opreme (pumpe), vatrogasna vozila treba da imaju ugrađene pumpe za utakanje vode.

(4) Kapacitet pumpi za utakanje vode u glavno vatrogasno vozilo treba da omogući brzo punjenje, odnosno održavanje odgovarajućeg kontinuiteta za nabacivanje sredstva za gašenje požara, i ne može biti manji od 3000 l/min.

Član 51

Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da obezbijedi prilazne puteve do hidranata, odnosno rezervoara za vodu.

Član 52

Radi efikasne intervencije, SVS i VZ imaju sistem za komunikaciju i sistem alarma, i to:

- 1) radio-vezu između pružaoca usluge aerodromske kontrole letenja, vatrogasnih vozila, vatrogasne stanice i pomoćnih vozila spasilačko-vatrogasne zaštite;
- 2) telefonsku vezu sa pružaocem usluge aerodromske kontrole letenja, službama na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza i okolnim vatrogasnim jedinicama;
- 3) sirenu koja može da se aktivira iz kontrolnog tornja i osmatračkog mesta.

Član 53

(1) Zavisno od položaja aerodroma i topografskih uslova, na aerodromu moraju da postoje prilazni putevi za vatrogasna vozila (naročito u pravcu poletno-sletne staze), koji su povezani sa lokalnim putevima.

(2) Operator aerodroma je dužan da redovno provjerava prohodnost puteva u zoni ispod prilaznih ravni do 1000 m od praga poletno-sletne staze i da, na osnovu stanja prohodnosti, razvija moguće akcije u operativnom priručniku.

(3) Ako na aerodromu postoji ograda, mora da ima prolaze za vatrogasna i pomoćna vozila.

(4) Radi efikasne intervencije u vanrednim situacijama, operator aerodroma mora da obezbijedi kodirane karte sa ucrtanim putevima i prerekama koje onemogućavaju prolazak vozila u zoni aerodroma.

(5) Kada je površina pristupnih puteva neprepoznatljiva ili snijeg spriječava identifikaciju puta, obavezno je postavljanje vidljivih oznaka ivica puta na približnoj udaljenosti od 10 m.

VIII MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

Član 54

(1) Između svake pozicije na platformi aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza mora da se nalazi po jedan prevozni aparat za gašenje požara, kapaciteta punjenja najmanje 50 kg suvog praha ili drugog odgovarajućeg sredstva za gašenje požara.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, na aerodromima za pružanje usluga vazdušnog prevoza vatrogasne kategorije 1 i 2, između svake pozicije na kojoj se nalazi vazduhoplov mora da se nalazi po jedan prenosni aparat za gašenje požara, punjenja najmanje 9 kg suvog praha ili drugog odgovarajućeg sredstva za gašenje požara.

(3) Svako vozilo koje se upotrebljava na platformi aerodroma, koje opslužuje vazduhoplov, treba da bude opremljeno sa prenosnim aparatom za inicijalno gašenje požara.

Član 55

Operator aerodroma dužan je da obezbijedi zabranu pušenja na operativnim površinama aerodroma.

Član 56

Operator aerodroma dužan je da obezbijedi da se na operativnim površinama ne koristi otvoreni plamen ili obavljuju aktivnosti koje bi mogle da izazovu požar, ukoliko takva aktivnost nije odobrena od strane operatora aerodroma.

Član 57

Na svakom izlazu iz pristanišne zgrade, koji je određen za izlaz putnika na platformu, moraju da budu istaknuti uočljivi natpisi ili znaci o zabrani pušenja.

IX PUNJENJE VAZDUHOPLOVA GORIVOM I PRAŽNjenje GORIVA IZ VAZDUHOPLOVA

Član 58

(1) Vazduhoplov može da se puni gorivom ako su u aerodromskom priručniku propisane sljedeće sigurnosne mjere:

- 1) vazduhoplov se puni gorivom samo na otvorenom prostoru;
- 2) motori vazduhoplova za vrijeme punjenja gorivom su ugašeni;
- 3) vazduhoplov i cistijerna sa gorivom povezani su kablom za izjednačavanje elektrostatičkog potencijala;
- 4) cistijerna za gorivo je postavljena na način da:
 - ne sprječava pristup spasilačko-vatrogasnih vozila do vazduhoplova;
 - je omogućen slobodan prostor za brzi odlazak od vazduhoplova u slučaju nužde;
 - ne ometa evakuaciju iz vazduhoplova u slučaju požara;
- 5) vozila za opsluživanje vazduhoplova (osim cistijerni za gorivo) ne smiju da se parkiraju ili kreću ispod krila vazduhoplova ili u neposrednoj blizini otvora za punjenje helikoptera, za vrijeme punjenja vazduhoplova gorivom;
- 6) ako APU (Auxiliary Power Unit) vazduhoplova ima izdunvik u zoni punjenja gorivom, dozvoljeno ga je pokrenuti samo prije otvaranja poklopca rezervoara goriva ili prije priključivanja crijeva za punjenje goriva;
- 7) ako se APU (Auxiliary Power Unit) vazduhoplova zaustavio prilikom operacije punjenja goriva, ne smije ponovno da se pokrene, dok se punjenje goriva završi ili dok postoji opasnost od zapaljenja zbog isparavanja goriva;
- 8) vazduhoplov se ne smije puniti gorivom u blizini radarske opreme, u fazi njenog testiranja ili prilikom njene upotrebe na zemlji;

- 9) akumulator, odnosno električne baterije u vazduhoplovu, ne smiju da se ugrađuju u vazduhoplov, odnosno da se premještaju prilikom punjenja gorivom;
 - 10) punjači akumulatora, odnosno električnih baterija, ne smiju da se upotrebljavaju, priključuju ili isključuju prilikom punjenja vazduhoplova gorivom;
 - 11) prilikom punjenja goriva, ne smije da se vrši priključivanje zemaljskih strujnih generatora (GPU);
 - 12) alat koji može da proizvede iskru ne smije da se koristi prilikom punjenja vazduhoplova gorivom;
 - 13) sijalice za fotografске bljeskalice ili električna oprema za bljeskalice, ne smiju da se koriste u blizini punjenja vazduhoplova gorivom;
 - 14) osoblje koje je uključeno u operaciju punjenja gorivom ne smije da nosi šibice, upaljače i druge slične predmete;
 - 15) ako se u neposrednoj blizini aerodroma ili helidroma dešava atmosfersko pražnjenje, punjenje vazduhoplova gorivom se prekida;
 - 16) ako postoje informacije ili indikacije da je dio stajnog trapa vazduhoplova prekomjerno zagrijan, obavještava se SVS ili VZ i prekida se punjenje goriva, sve dok se dio stajnog trapa ne ohladi;
 - 17) ako se prosula veća količina goriva, odmah se poziva SVS i prekida se punjenje vazduhoplova gorivom.
- (2) Izuzetno od stava 1 tačka 2 ovog člana, vazduhoplov može da se puni gorivom ako je to propisano Letačkim priručnikom (Aircraft Flight Manual AFM), Priručnikom za opsluživanje vazduhoplova operatora vazduhoplova (Ground Operations Manual GOM) i ako je za to propisana odgovarajuća procedura u Aerodromskom priručniku.

Član 59

(1) Vazduhoplov može da se puni gorivom kada se putnici nalaze u vazduhoplovu ili prilikom ukrcavanja ili iskrcavanja putnika, ako je za takav slučaj:

- 1) u aerodromskom priručniku propisana operativna procedura;
- 2) operatoru vazduhoplova odobrena procedura u odgovarajućem operativnom priručniku; i
- 3) utvrđena operativna procedura u operativnim priručnicima ovlašćenih pružaoca zemaljskih usluga.

(2) Operativnim procedurama iz stava 1 ovog člana, treba da budu propisane sljedeće sigurnosne mjere:

- 1) putnici su obaviješteni da se vazduhoplov puni gorivom i da je zabranjeno pušenje, korišćenje šibica, upaljača i ostalih sredstava koja mogu proizvesti varnicu;
- 2) svjetlosna upozorenja »zabranjeno pušenje« i oznake izlaza su uključene;
- 3) putničke stepenice su postavljene ispred glavnih izlaza iz vazduhoplova;
- 4) ako putnici izlaze samo kroz jedan izlaz, prostor ispred ostalih glavnih izlaza je slobodan kako bi se omogućila upotreba tobogana;
- 5) odgovarajući broj kabinskog osoblja ili osoblja osposobljenog za evakuaciju u slučaju nužde za određeni tip vazduhoplova je cijelo vrijeme u vazduhoplovu;
- 6) prilazi vratima su slobodni i sva vrata u putničkoj kabini izmedju odjeljaka su otvorena;
- 7) ako se prilikom punjenja goriva u vazduhoplovu osjeti prisustvo isparenja od goriva, odmah se prekida punjenje goriva i čišćenje vazduhoplova električnom opremom;
- 8) aktivnosti opsluživanja vazduhoplova i sve aktivnosti u neposrednoj blizini vazduhoplova su organizovane na način da ne ometaju izlazak iz vazduhoplova;
- 9) predviđene putanje za kretanje putnika ne smiju biti u području isparenja od goriva i kretanja putnika moraju biti pod stalnim nadzorom odgovornog lica;
- 10) mora biti obezbijeđena odgovarajuća veza između odgovornog lica na zemlji koje nadzire punjenje goriva i člana posade u vazduhoplovu; i
- 11) prilikom punjenja vazduhoplova gorivom, vatrogasna vozila sa posadom treba da budu na određenim pozicijama sa kojih je moguće da intervenišu u najkraćem mogućem roku.

Član 60

Vazduhoplov na letilištima i helidromima može da se puni gorivom u toku ukrcavanja i iskrcavanja putnika ili dok se u njemu nalaze putnici i ako nije obezbijeđeno vatrogasno vozilo iz člana 59 stav 2 tačka 11 ovog pravilnika.

Član 61

Ako se vazduhoplov puni visokootanskim benzinom, pored mjera iz čl. 55 i 56 ovog pravilnika, auto-cistijerna i druga vozila koja opslužuju vazduhoplov moraju da imaju hvatač varnica na izduvnoj cijevi.

Član 62

Vazduhoplov na aerodromu ne može da se puni gorivom:

- 1) za vrijeme popravke vazduhoplova,
- 2) pri ulasku i izlasku putnika, kao i tokom startovanja motora vazduhoplova na susjednoj parking poziciji,
- 3) ako za vrijeme trajanja padavina, lice odgovorno za zemaljsko opsluživanje vazduhoplova na platformi i/ili za snabdijevanje vazduhoplova gorivom procijeni da postoji opasnost od udara groma, i
- 4) ako vatrogasno vozilo sa posadom nije u pripravnosti i locirano na mjestu odakle može brzo da reaguje;
- 5) na aerodromima 1. i 2. kategorije, ako nije prisutan pomoćni spasilač sa aparatom za gašenje požara.

Član 63

Za vrijeme punjenja vazduhoplova gorivom u zonama opasnosti, zabranjeno je:

- 1) držanje otvorenog plamena;
- 2) vršenje rada sa otvorenim plamenom (zavarivanje, itd.) i užarenim predmetima;
- 3) pušenje i upotreba sredstava za paljenje (upaljači, šibice, itd.);
- 4) vršenje rada alatom koji varniči;
- 5) startovanje vozila i drugih pomoćnih električnih postrojenja dok se punjenje ne završi;
- 6) postavljanje nadzemnih električnih vodova, bez obzira na napon;
- 7) ostaviti uključen motor auto-cistijerne za vrijeme utakanja, pretakanja ili istakanja zapaljivih tečnosti, ako auto-cistijerna na izduvnim cijevima nema hvatač varnica, a vazduhoplov se puni visokootanskim benzinom, osim ako se motor auto-cistijerne upotrebljava za pogon pumpi ili drugih uređaja za pretakanje goriva;

Član 64

Cjevovodi, cijevni spojevi, armature i oprema za punjenje redovno se održavaju i treba da su zaštićeni od oštećenja i nekontrolisanog isticanja zapaljive tečnosti.

Član 65

- (1) Gorivo koje se prospe pri punjenju vazduhoplova uklanja se, a površine na kojima se prosulo gorivo se čiste na odgovarajući način.
- (2) Sredstva za brisanje i čišćenje stavljuju se u posebne, hermetički zatvorene kante, koje ne smiju da se prevoze sa drugim otpacima.

Član 66

(1) Lica koja pune ili pretaču gorivo moraju da imaju važeću potvrdu o obučenosti za obavljanje poslova snabdijevanja vazduhoplova gorivom i mazivom, kojom se dokazuje da su obučena za sigurno rukovanje uređajima za punjenje i pretakanje goriva, opremom i sredstvima za gašenje požara.

(2) Lica iz stava 1 ovog člana moraju da nose antistatik odjeću i obuću.

Član 67

Auto-cistijerna iz koje se vazduhoplov puni gorivom ima:

- 1) kabl za pražnjenje statičkog elektriciteta, kojim se povezuje sa vazduhoplovom radi izjednačavanja statičkog potencijala;
- 2) vozački alat i dizalicu za auto-cistijernu;

- 3) merdevine od materijala koji ne varniči, bez metalnih zakivaka, sa gumenim navlakama na dijelu koji se naslanja na vazduhoplov i gumenim potkovicama;
- 4) najmanje dva aparata za gašenje požara, od kojih jedan za gašenje požara na motoru auto-cistijerne, a drugi za gašenje požara na tovaru auto-cistijerne, kapaciteta punjenja dovoljnog da omoguće inicijalno gašenje požara na vozilu;
- 5) dvije ugrađene ili prenosne električne lampe (svjetiljke) sa trepćućim ili stalnim svjetlom narandžaste boje, koje se vidi sa udaljenosti od najmanje 150 m;
- 6) vatrootporni prekrivač i odgovarajuću količinu pamučne tkanine za brisanje prosutog goriva.

Član 68

Oprema za zaštitu od požara koja se koristi kod pretakanja goriva svakodnevno se vizuelno pregleda, o čemu se vodi evidencija.

Član 69

- (1) Pražnjenje goriva iz vazduhoplova nije dozvoljeno kada su putnici u vazduhoplovu, iskrcavaju se ili se ukrcavaju u vazduhoplov.
- (2) Pražnjenje goriva iz vazduhoplova dopušteno je na parking poziciji odvojenoj od ostalih vazduhoplova i na minimalnoj udaljenosti od 50 m od putničke zgrade.
- (3) Postupak pražnjenja goriva iz vazduhoplova sprovodi se u skladu sa uputstvima proizvođača vazduhoplova i pod nadzorom ovlašćenog aviomehaničara ili vođe vazduhoplova.
- (4) Prilikom pražnjenja goriva, vatrogasna vozila sa posadom treba da budu na određenim pozicijama sa kojih je moguće da intervenišu u najkraćem mogućem roku.

X TOPOGRAFSKA KARTA I PLAN ZA VANREDNE SITUACIJE (EMERGENCY PLAN)

Član 70

- (1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza treba da ima ažuriranu kodiranu topografsku kartu aerodroma, koja obuhvata zonu oko aerodroma u poluprečniku od najmanje 8 km od referentne tačke aerodroma, kao i kodiranu kartu zone aerodroma koja obuhvata prostor na rastojanju od najmanje 1000 m od operativnih površina i pripadajućih sigurnosnih površina (osnovne staze).
- (2) Na kodiranoj karti zone aerodroma treba da su naznačeni objekti, instalacije, prilazni putevi, prepreke na tlu i drugi podaci od značaja za spasilačko-vatrogasnu intervenciju, sa pisanim uputstvom o načinu korišćenja karte.
- (3) Kodirana topografska karta aerodroma i kodirana karta zone aerodroma, sa uputstvom o načinu njihovog korišćenja, treba da se nalaze u vatrogasnoj stanici, kontroli letenja, ambulanti za hitnu pomoć i svim vatrogasnim i sanitetskim vozilima.
- (4) Kodirana topografska karta aerodroma, kodirana karta zone aerodroma i uputstvo o načinu njihovog korišćenja dostavljaju se u skladu sa planom za vanredne situacije.
- (5) Kodirana topografska karta aerodroma, kodirana karta zone aerodroma i uputstva o načinu njihovog korišćenja ažuriraju se jednom godišnje.
- (6) Format i razmjera kodiranih karti iz st. 1 do 5 ovog člana određuje se na način da se upotreba, smještaj i distribucija tih karata olakša, s tim da veličina karte ne smije da ugrozi tačnost podataka i da izazove obmanu zbog loše čitljivosti.

Član 71

- (1) Plan za vanredne situacije mora da bude usaglašen i srazmjeran vrsti i obimu vazdušnog saobraćaja i ostalim aktivnostima na aerodromu.
- (2) Planom za vanredne situacije propisuje se koordinacija akcija koje se preduzimaju radi rješavanja vanrednih situacija na aerodromu ili u njegovoj blizini, kao i odziv i učešće svih nadležnih službi i drugih subjekata koji djeluju u rješavanju vanrednih situacija.
- (3) Planom za vanredne situacije utvrđuje se angažovanje ljudskih resursa, kako bi se obezbijedio optimalan odziv i koordinacija između nadležnih službi i drugih subjekata koji djeluju u rješavanju vanrednih situacija.

(4) Planom za vanredne situacije mora da se vodi računa o ljudskom faktoru, u smislu fizičkih i psihičkih ograničenja pojedinaca za vrijeme obavljanja zaduženja u vanrednim situacijama.

(5) Plan za vanredne situacije, njegove izmjene i dopune odobrava Agencija.

Član 72

(1) Plan za vanredne situacije sadrži procedure za periodičnu provjeru njegove adekvatnosti i analizu rezultata provjera, u cilju poboljšanja njegove efikasnosti.

(2) Provjera iz stava 1 ovog člana se vrši kroz:

1) održavanje vježbe po sveobuhvatnom planu za vanredne situacije, jednom u dvije godine, sa redovnim uvježbavanjem pojedinih djelova, odnosno aktivnosti tog plana u međuperiodu, u cilju provjere realizacije korektivnih akcija planiranih za otklanjanje nedostataka konstatovanih prilikom održavanja vježbe po sveobuhvatnom planu za vanredne situacije; ili

2) seriju modularnih provjera tokom prve godine perioda, koji se zaključuju sa održavanjem vježbe po sveobuhvatnom planu za vanredne situacije, u periodu koji nije duži od tri godine.

(3) Nakon izvršenih provjera ili stvarne vanredne situacije, vrši se analiza u cilju ispravke uočenih nedostataka tokom provjere ili stvarne vanredne situacije.

Član 73

Ako se aerodrom nalazi u blizini većih vodenih površina, močvara ili nepristupačnog terena, ili se veći dio prilaznih i odlaznih procedura vrši nad takvim terenom, plan za vanredne situacije treba da sadrži angažovanje odgovarajućih spasilačkih službi i opreme koja odgovara takvom terenu.

Član 74

SVS i VZ na aerodromu mora da ima razrađene operativno-taktičke planove prepostavljenih intervencija gašenja požara i spašavanja u teškim uslovima, koordinacije sa drugim vatrogasnim jedinicama, službom hitne pomoći, tehničkim službama, kao i način rukovođenja u skladu sa planom za vanredne situacije.

Član 75

U prostorijama SVS i VZ na aerodromu treba da se nalaze opisi vazduhoplova sa tehničkim crtežima, u kojima su naznačeni podaci koji su od značaja za gašenje požara i spašavanje.

XI INICIJALNI POSTUPCI KOD PRINUDNOG SLIJETANJA, NESREĆE ILI OZBILJNE NEZGODE NA AERODROMU

Član 76

(1) Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi dužan je da odmah obavijesti SVS ili VZ o prinudnom slijetanju, nesreći ili ozbiljnoj nezgodi vazduhoplova.

(2) U slučaju prinudnog slijetanja vazduhoplova, obavještenje iz stava 1 ovog člana treba da sadrži:

- 1) uzrok prinudnog slijetanja;
- 2) tip vazduhoplova;
- 3) vrijeme slijetanja vazduhoplova;
- 4) pravac slijetanja vazduhoplova;
- 5) broj putnika i posade vazduhoplova;
- 6) količinu goriva i maziva u vazduhoplovu.

(3) Ako se u vazduhoplovu nalazi opasna materija, u slučaju prinudnog slijetanja, nesreće i ozbiljne nezgode vazduhoplova, pored podataka koji se odnose na slučaj prinudnog slijetanja, obavještenje treba da sadrži i:

- 1) tačan naziv opasne materije;
- 2) UN broj opasne materije ili ID broj;
- 3) klasu i potklasu opasnosti, a za klasu 1 (eksplozivi) grupu kompatibilnosti;
- 4) dodatnu opasnost;

- 5) količinu opasne materije;
- 6) mjesto u vazduhoplovu na kome se opasna materija nalazi.

(4) U slučaju nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova u kome se ne nalazi opasna materija, obavještenje treba da sadrži:

- 1) tip vazduhoplova;
- 2) broj putnika i članova posade vazduhoplova;
- 3) mjesto nesreće, ozbiljne nezgode ili nezgode vazduhoplova prema kodiranoj karti;
- 4) informaciju da li se vazduhoplovom prevozila opasna materija na prethodnom letu.

Član 77

(1) Kad SVS ili VZ primi obavještenje o prinudnom slijetanju, nesreći ili ozbiljnoj nezgodi vazduhoplova, vatrogasno osoblje u smjeni dužno je da, bez odlaganja, izade na mjesto prinudnog slijetanja, nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova sa opremom za spašavanje iz člana 26 ovog pravilnika i sredstvima za gašenje požara lociranim na vatrogasnim vozilima.

(2) SVS ili VZ dužna je da u roku od najduže tri minuta od znaka za uzbunu, stigne na bilo koji dio poletno-sletne staze ili manevarske površine aerodroma, a vatrogasno vozilo koje je prvo stiglo dužno je da postigne 50% brzine izbacivanja pjene, u skladu sa Tabelom iz člana 17 ovog pravilnika za vatrogasnu kategoriju aerodroma.

(3) Na helidromu koji je lociran na objektu, SVS ili VZ dužna je da bude u pripravnosti u neposrednoj blizini operativnih površina helidroma prilikom svakog polijetanja ili slijetanja.

(4) Vatrogasna vozila, koja nijesu glavna vatrogasna vozila, koja isporučuju vodu potrebnu za ispunjenje propisane količine vode, moraju doći na lice mjesta za manje od četiri minuta od znaka za uzbunu.

(5) Provjera postupaka i vremena odziva spasilačko-vatrogasne službe vrši se najmanje jednom mjesečno, a vježba kompletne spasilačko-vatrogasne službe, prema planu za vanredne situacije, najmanje jednom u dvije godine.

Član 78

Dežurni telefonista koji primi obavještenje o nesreći, ozbiljnoj nezgodi ili prinudnom slijetanju vazduhoplova, dužan je da bez odlaganja:

- 1) sirenom u vatrogasnoj stanici ili na drugi prigodan način, da znak za uzbunu;
- 2) obavijesti službu hitne pomoći na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza;
- 3) obavijesti operativno komunikacioni centar;
- 4) preduzme mjere propisane opštim aktom o organizaciji, radu, operativnim priručnikom i planom za vanredne situacije.

Član 79

Dežurni telefonista vodi dnevnik o primljenim obavještenjima iz člana 78 ovog pravilnika, u koji upisuje dan i vrijeme prijema obavještenja, zonu u kodiranoj karti reona aerodroma i ime lica od kojeg je primio obavještenje.

Član 80

U slučaju požara i drugih nezgoda na aerodromu, helidromu i letilištu svi učesnici plana za vanredne situacije (imenovana pravna lica i određene pozicije u organizacionoj šemi) dužni su da na poziv rukovodioca akcije gašenja požara i spašavanja učestvuju u gašenju požara i spašavanju lica i materijalnih dobara.

Član 81

U slučaju nezgode sa opasnim materijama, operator aerodroma je dužan da ima pripremljen plan za uklanjanje opasnih materija i dekontaminaciju mesta nezgode, u slučaju da operator vazduhoplova nije u mogućnosti to da obezbijedi.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 82

Operatori aerodroma su dužni da preduzmu aktivnosti u cilju usklađivanja pružanja usluga spasilačko-vatrogasne zaštite sa odredbama ovog pravilnika u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu i da otpočnu da pružaju svoje usluge u skladu sa odredbama ovog pravilnika od dana njegove primjene.

Član 83

Danom početka primjene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o pružanju usluga spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromima („Službeni list CG”, broj 47/12).

Član 84

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Broj: 01/2-348/19-2939/8
Podgorica, 04.05.2020. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.

539.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3, a u vezi sa članom 18 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list CG", br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 11. maja 2020. godine, donio je

**ODLUKU
O IZMJENAMA ODLUKE O OBAVEZNOJ REZERVI BANAKA
KOD CENTRALNE BANKE CRNE GORE**

Član 1

U Odluci o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 88/17) u članu 5 stav 1 alineja 1 procenat „7,5%“, zamjenjuje se procentom „5,5%“, a u alineji 2 procenat „6,5%“, zamjenjuje se procentom „4,5%“.

Član 2

Obrazac ObR dat u Prilogu 1 Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 88/17) zamjenjuje se novim obrascem, koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

Član 3

Izvještavanje u skladu sa ovom odlukom banke su dužne da vrše počevši od 19. maja 2020. godine.

Član 4

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O.br. 0101-2979-2/2020
Podgorica, 11. maj 2020.godine

Savjet Centralne banke Crne Gore
Predsjedavajući guverner,
dr Radoje Žugić, s.r.

Prilog 1

ObR

(Naziv i sjedište banke)

OBRAČUN OBAVEZNE REZERVE BANAKA KOD CENTRALNE BANKE CRNE GORE
za obračunski period od _____ do _____

u EUR-ima

R.b.	NAZIV POZICIJE	DEPOZITI PO VIĐENJU	DEPOZITI UGOVORENI SA ROČNOŠĆU DO JEDNE GODINE, ODNOŠNO DO 365 DANA	DEPOZITI UGOVORENI SA ROČNOŠĆU PREKO JEDNE GODINE, ODNOŠNO PREKO 365 DANA KOJI IMAJU KLAUZULU O MOGUĆNOSTI RAZROČENJA U ROKU KRAĆEM OD JEDNE GODINE, ODNOŠNO KRAĆEM OD 365 DANA	DEPOZITI UGOVORENI SA ROČNOŠĆU PREKO JEDNE GODINE, ODNOŠNO PREKO 365 DANA	UKUPNO (3+4+5+6)
1	2	3	4	5	6	7
1	OSNOVICA - prosječno dnevno stanje depozita u obračunskom periodu					
2	Stopa obavezne rezerve	5,50%	5,50%	5,50%	4,50%	
3	Obračunati iznos obavezne rezerve za period održavanja od _____ do _____					
4	na računu obavezne rezerve banke u zemlji		X			
5	na računima Centralne banke u inostranstvu		X			
6	Obavezna rezerva u prethodnom periodu održavanja		X			
7	na računu obavezne rezerve banke u zemlji		X			
8	na računima Centralne banke u inostranstvu		X			
9	Razlika (izdvajanje/povlačenje) (3 - 6)		X			
10	na računu obavezne rezerve banke u zemlji (4-7)		X			
11	na računima Centralne banke u inostranstvu (5-8)		X			

(mjesto i datum)

(pečat i potpis ovlašćenog lica)